

RESPONSVM

AD

HOPLOCRISMA - SPONGVM

M. FOSTERI PRESBITERI; AB IPSO, AD
VNGVENTI ARMARII VALIDI-
TATEM DELENDAM
ORDINATVM.

hoc est,

SPONGIÆ

M. FOSTERI PRESBYTERI
EXPRESSIO SEV ELISIO.

In qua

**Virtuosa spongiæ ipsius potestas in deter-
gendo Vnguentum armarium, ex primitur, eliditur ac fundi-
tus aboletur: ac tandem immodestia & erga Fratres
suos incivilitas, aceto veritatis acerrimo cor-
rigitur & penitus extinguitur.**

Bilis acutissima, aceto correcta acerrimo, redditur dulcior.

Opera Dei, vir brutus & stultus non intelligit
Pſalm 92. 7.

AVTHORE,

ROB. FLVD: alias de FLVCTIBVS,
Armigero & Medicinæ Doctore Oxoniensi.

GOVDÆ,

Excudebat *Petrus Rammaenius*, Bibliopola M. DC. XXXVIII.

LECTORI CONSULTO S.

Quam longè semper ab animo meo fuerit temeraria illa dementia, ut quempiam, minimè ab eo vocatus, aut injurijs immeritò lacessitus in quæstionem, aut verbis aut scriptis vocarem, sanioribus vestris (lectores judiciosi) commendo judicijs: Agnosco enim, me erroribus in scribendo haud indigere, cur igitur illud alteri facerem, quòd mihi fieri nollem? Hinc æquum est, ut festucam in oculo fratris mei detegerem, cum in meo proprio, intuitu trabs sit discernenda? Vel anne Philosophia enutritum decet alterius damno vel erroribus (si qui sint) sua opera illustrare atque ornare magis? E regione, quis obsecro mortalium famam & dignitatem suam aut invidi aut malevoli aut ignorantis aspersioibus tabescentem, in se, veritatis quasi opobalsamo restaurare non contenderet, cum & parvula musca suo splene prædita & vermiculus felle munitus naturali quodam instinctu ad opprimendum injurias propulsandas proclives esse animadvertimus? Certè, qui mea scripta priùs, idque minimè à me vocatus, est aggressus, meamque mundi Harmoniam, vocavit in quæstionem, erat magnus ille astronomiæ professor Iohannes Keplerus; vir, fateor, doctus, & in sua inquisitione analytica, non adèò ac posteriores, temerarius & immoralis, qui scilicet pede magis modesto incedens limitum Ethnicorum leges non est egressus: Sed more Philosophi experti argumentis fatis solidis causam ejus harmonicam, adversus illam meam egit: Cuj, uti par erat, responsum dedi adèò plenum, ut non modò mundo, sed etiam ipsi (ut pote vanis cavillationibus minimè addicò) fatis fecerit, tunc quidem Marinus Mersennus Monachus ad versus me & Doctrinam meam insurgit, quatenus ipse de mundi harmonia itidem suo more pertractans, honestam de mea Harmonia famam haud tolerando, in illam & opera mea non modò invehitur, sed etiam genuinos Philosophiæ limites excedens, dicaculé probra in me minimè à quopiam mente sano ferenda, dicere non erubescit. Denique minister seu. Presbyter variorum aliorum malevolorum, utcunque suo more Doctorum, turbà stipatus & quasi fulcro statuminnatus & bonam meam famam odio ac invidiâ persequens, multos viros Doctos & per universam Europam famigerabiles ac præclaros, nimirum Paracelsum, Oswaldum Crollium: Baptistam Portam Cardanum, Ernestum: Burgravium, Rudolphum Goclenium; Iohannem Baptistam de Helmont, & me tandem, mininum Apostolorum, temere & sine ulterioris dubitationis alea, Cacomagos, veneficos & superstitiosos in tractatu quodam suo Anglico cuj titulus est *HOPLO CHRISMASPONGVS*, nuncupat; quoniam probare conati sumus, unguentum armarium esse donum Dei, effectusque ipsius merè naturales & non Diabolicos. Et ad me quòd spectat, ulterius mecum temulento suo more progreditur: Nam omnia à me libri 2. cap. 9. pro unguenti armarij sive Magnetici defensione allegata, Thraasonis gloriosi instar, quamvis insulsè

EPISTOLA AD LECTORVM.

fatis , refutare aggreditur : Meum ergo erat in primis , ut me erga compatriotas meos (quippe linguâ anglicana impressus est ejus libellus) ostenderem penitus illius rei , de qua me tam acriter accusavit, infontem : & quamvis responsum hoc meum in publicum, idiomate etiam Anglicano (uti par erat) ederem : Nihilominus illud hoc in loco in latinum conversum idèd exposui , imprimis, quoniam ad sympathiæ & Antipathiæ mysteria enucleanda attinet, nec non præcipuè, quia secundum Philosophiæ meæ Moysaicæ sectionem ad istud arcanum Magneticum luculentius mundo detegendum atque demonstrandum , quorundam amicorum meorum doctorum suasu atque incitamentis promulgavi. Vale.

EX-

EXPRESSIONIS SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

MEMBRUM PRIMUM.

In quo virtuosa efficacia spongiæ M. Fosteri
in emungendo, extirpando & delendo unguentum armarium
expungitur & penitus aboletur, ut inde sauciata reputa-
tio Unguenti armarij, possit ad pristinum ac soli-
tum suum splendorem & gloriam in-
ter homines restitui.

CAPVT. I.

*In hoc ad omnes objectiones concernentes quæstionem prolatam ac
propositam à dicto spongifero, seu spongiæ
Authore respondetur.*

Ræcipuus scopus uni-
uersi ac totalis operis ipsius
M. Fosteris, continetur in
hac quæstione, quam in
hunc modum proponit.

QUÆSTIO.

An curatio vulnerum præstita per Un-
guentum armarium veneficium sit & illi-
cita?

M. Fosterus confidenter affirmat; & equidem ad me quod attinet, mihi æquè seriò denegandum: offert ille se ultrò ad probandum illud duplici via; primum naturaliter & Philosophia naturali: deinde supernaturaliter, videlicet Theologicis & Ecclesiasticis testimonijs: Videamus igitur, quomodò probaro possit esse veneficium, per regulas Theologiæ & rationes ex Naturæ promptuario desumptas.

Principaliora ejus argumenta in primo illius articulo.

Fosteri obje-
ctiones pag. 4.

Omnes licitæ medicinæ producunt ef-
fectum suum; vel Divina institutione: ut
Naamani lotio in Iordane ad curandam le-
pram: palus Bethesdæ persanans eos, qui
aquas ejus ingressu perlescebant, facta
ab Angelo, commotione, vel naturali ope-
ratione pro talibus virtutibus, quibus Deus

donabat ac ornabat istiusmodi creaturas,
ex quibus eadem pharmaca componun-
tur, ut acervus seu cumulus ficuum in cu-
ratione Apostematis Regis Ezekie, ut
oleum ac vinum, quibus vulneratus con-
ualefcebat, adminiculo Samaritani.

*Sed hoc Unguentum armarium operatur nullo dictorum modorum Ergo
Curationes, per illud præstitæ non sunt licitæ, sed
præstigiöse, Magica ac Diabolica.*

Fluddus.

Minor negatur.

Fosterus.

Probo duplici modo, primum non est
ex institutione divina, quia nullibi in sacris
citur; secundò naturaliter non operatur,

ed quòd operatur modo ab omnibus alijs
agentibus diverso: Est enim Regula inter
Theologos & Philosophos, nullum agens
agere ad distans: quicumque operatur aut
virtuali aut naturali contactu; sed hoc
unguentum armarium neutro operatur
modo.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ

modo, Ergo non operatur naturaliter: Non operatur contactu corporali, nam corpora disjuncta sunt ac remota ad 20. milliaria vel amplius: Quare (si licitum sit) necesse est omnino præstetur virtuali contactu: Sed nec hoc quidem modo, ed quodd omnia agentia operantia secundum hunc modum, operantur intra certam distantem ac determinatam activitatis sphaeram. Magnes operatur solummodò ex modica distantia.

Fluddus.

Ad primam tuam rationem respondeo, non sequi, quòd, quia non citetur in sacris, propterea non sit ex divina ordinatione ac institutione. Quid? An, quia ficus, vinum, oleum, imò lutum contempertum ac commixtum spuro, notantur in scriptura pro medicinis externis; proinde usus causticorum, vesicatoriorum, curatio per spuitionem, & similes externæ medicinæ, à medicis Christianis quotidie applicatæ, habendæ sunt pro illicitis, Magicis ac Diabolicis, ed quòd earum in scripturis nulla fit mentio? An verò nihil destinatum ac ordinatum est à Deo, nisi quod scriptura citet? Quomodò igitur verificari potest illud Apostoli, Deum operari omnia in omnibus? Si omnia & in omnibus, operatur etiam actus omnes & operationes tam occultas & mysticas, quàm sensibus manifestas & apparentes: Ac proinde omnes actus à Deo instituuntur: Quia, juxta scripturam, quod Deus non vult, non facit, sed quando libuerit illi & secundum voluntatem suam operatur in cœlis & in terris: Ut igitur nihil instituit, nisi quod debet effici & in actum reduci: Sic nihil in toto hoc universo efficitur, quod ipse non velit, instituat & decernat: Vnde Apostolus concludendo inquit: Ab ipso, per ipsum, & in ipso sunt omnia: Sed latius diducam hoc & expediam, ubi tractabo quaestionem hanc negativè, nimirum ubi probaturus sum, unguentum armarium licitum & minimè cacomagicum.

Ad secundum tuum argumentum replico, illud non esse majoris momenti ac efficacitæ, quàm primum. Axioma Catholicum, Philosophorum vulgare, super quo tu fundas probationem tuam, ad excludendum hoc unguentum ex limbo naturæ; est hoc: Nullum agens agit ad distans: Exinde tu effingis tale argumentum.

Fosterus.

Quicquid operatur naturaliter, corporali seu contactu virtuali operatur. Atqui hoc per horum neutrum operatur E. non operatur naturaliter.

Fluddus.

Primum, quod attinet Axioma dictum in Philosophia, equidem illud falsum probare possem experientiâ meâ: Nam ignis calfacit ad distans: Fulgur ex nube

fulminat ad distans: Laurus arbor operatur, ad versus vim tonitru ad distans: Sol & ignis agunt illuminando ad distans: Vis globorum Tormentorum bellicorum accedit sine contactu ad distans: Magnes agit & operatur in ferrum ad distans. Epidemia, dysenteria, morbilli interficiunt ad distans &c: Sed ut satisfacias huic, addis ad Axioma, dicens: Agit vel per corporalem vel per virtualement contactum, loco ejus, agit ad distans: Respondebo primum majorem infirmari: Te enim scire vellem, fulgur aërem violenter movere posse, & aërem commotum per agentis contactum, nimirum fulgur, stupefacere ac mortem inferre posse: Ita, ut in hoc casu sit nec virtualis nec corporalis contactus agentis, sed accidentalis eventus inter virtuale agens & patiens: Simile apparet in globis bombardarum, qui volantes prope aliquem sine ullo contactu virtuali aut corporali, pessundant hominem: Nam agens, videlicet globus, movet medium, nimirum aërem violenter, atque aër ita commotus, deicit hominem: Sed, licet Majoris probabilitatem transcam, nihilominus tamen minor omnimodè claudicat: Nam assero & constat cujusvis hominis ingenij capacitati, hanc medicinam curare per contactum virtuale, nimirum per proprietatem Magneticam, quæ operatur inter terminum à quo & illum ad quem, inter Principium & finem Magneticè occultè & mysticè.

Fosterus.

Minor seu assumptio probatur sic.

Omnia agentia operantia per virtuale contactum, operantur intra certam distantiam & determinatam activitatis sphaeram: Magnes per virtuale contactum in ferrum agit, sed tantum in modica distantia: Ignis est omnium furiosissimum agens, sed ignis decem milliarium magnitudinis, non potest urere aut calefacere hominem duobus milliariis distantem ac remotum: Planetæ excellunt in operatione virtuali, omnia agentia sublunaria: Lumen solis transit per totum terrarum orbem, interim tamen, nubecula aliqua lumen ejus obscurat & calorem debilitat. Terra intercipit atque excludit lumen ab Antipodibus: Corpus Lunæ eclipsat solem: Num igitur agentia terrestria per distantiam aut interpositionem omnimodè, & cœlestia ex parte impediuntur, at verò unguentum hoc armarium operabitur ab armis ad vulnus in omni & qualibet distantia? Nonne interpositio aëris, sylvarum, ignis, aquæ, montium, murorum, ædificiorum, castellorum, civitatem, caloris, frigoris nihil omnino remorabitur derivationem virtutis & efficacitæ ejus?

Fluddus.

Fluddus.

Quantum verò negotij nobis fecerit censor noster in re, scopo nostro minus apta atque à proposito aliena! Equidem eum syllogisticè processurum rebar ad periodum usque argumentorum suorum, pro ut cæperat: Sed ipsum tot obstacula in incessu suo offendere video, ad probandam propositionem suam, ut ad instar equæ lassatæ, renuntiet modum demonstrationis in media via: quare prolixam hanc responsionem ejus in Textus secem necesse est, ut particularius raptim & mixtim ad quævis illius particularia respondeam.

Fosterus.

Omnia agentia efficientia contactu virtuali operantur, intra certæ distantia & intra determinatam activitatis sphaeram: Magnes in ferrum agit contactu virtuali, sed operatur tantummodò in modica distantia.

Fluddus.

Quis asserit, ullum contactum virtua-lem in infinitum operari posse, cum ipse mundus sit finitus? Sed pace tua, Domine mi: illa ipsa virtus specialis, perficit operationem suam, vel remotius vel propinquius, prout exaltatur in actuali sua potestate & essentia. Exempli gratia: quoddam genus pulveris tormentarij remotius ac longinquius promovet, quam aliud: fulgur hoc, de desuper penetrat profundius, quàm illud; ita, ut etiam observatum fuerit, non solum profundè in cautes duras seu saxa penetrasse, verùm etiam percussisse solidum gladium vaginae impositum, atque eundem liquefecisse, cum alij ignes seu fulmina de desuper curtius venissent à virtuali contactu suo, similiter Magnetem hujus, majoris esse efficaciam & agilitatis in operando, quam istum, deprehendimus: ac proinde attrahit ad se ferrum tam longiori intervallo, quàm majori vi & efficacia. Nunquid scriptura docet Deum distribuifse dona sua quibusdam abundantius & largius; & quibusdam parcius? ut etiam produxit creaturas quasdam inferiores in uno eodemque genere virtuosiores in agendo, quàm alias: Decet enim nos assidue observare (quia tu de activitatis sphaera loqueris) quò virtuosius sit agens centrale in ulla re, eò largiores fore ejus semi diametros & per consequens ejus circumferentiam. Exempli gratia: quò efficacior est ignis, eò remotius ac longinquius eijciat calorem suum circulariter: ita, ut sphaera activitatis ipsissimi illius agentis in specie nullatenus futura sit certa, sed longinquior aut brevior, pro potestate ipsius agentis, & per consequens non observet ullam determinatam activitatis sphaeram: Denique M. Fosterus parum admodum sibi cognitam habet admirabilem facultatem, hominis spirituum vitalium, dilatatorum aut emissorum, nec ullo modo conferri potest cum debili potestate communium creaturarum

seu ignis Elemental. Est influentia subtilis in puritate & penetratione, usque aded penetrabilis, imò potius liberius influentiã ullius in cælo stellæ; non impeditur à nubibus, aut intercipitur muris aut montibus; est vis essentialis procedens radicaliter à Deo, qui animat illum, movendo illum semper in medium aërem: Nunquid tute agnoscis hoc, cum dicis cum Apostolo: in Deo vivimus, movemur & sumus? Sed ut progrediamur.

Fosterus.

Ignis est furiosissimum omnium agens: Sed ignis intra limites decem milliarium non potest urere, vel exalfacere hominem duobus distantem milliariibus.

Fluddus.

Vix equidem tibi fidem dare possum, mi Fosterus, nam certus sum te inventuram ampliorem activitatis sphaeram in tali ignis proportionem, quàm corpus tuum sine assatione sustinere possit: Nam, si vis unita sit fortior, habebis tu ignem decem milliarium latitudine, qui non exalfaciat, imò quidem, non ustulet & exurat duobus milliariibus procul? Iterum, ignoscas, Domine, nam dico artificialem tuum ignem non esse rapidissimum omnium agens: nam fulgur de cælo, multò potètius est in operatione sua, igne nostro artificiali: nam licet sit minoris areæ, quàm pars centesima decem milliarium; tamen ita aërem inflammat ad plura milliaria, ut sudorem creaturis à calore provocet. Præterea ignis &lympicus seu stellaris, tot hunc excellit parasagis, ut subeat ac penetret per multos gradus ulterius, quàm potest ignis Elementaris. Licet enim ignis Elementaris activitate abundet; tamen spiritu tam spisso præditus est, in quo fertur, ut, quamvis subtilis sit & de fonte ignis cælestis in se, tamen, eò, quodd moveri non potest; nisi in suum medium seu spissum vehiculum, nimirum ignem artificialem, inferius sine grossò fumo rei combustibilis & naturalis & Elemental. sine nubibus ac aëre, in quo fertur, hanc ob causam impeditur, quò conficiat tantam sphaeram seu diametrum in activitate sua: quia vehiculum existens grossum, non potest sine aëris obstaculo in illud penetrare: Sed ignis cælestis qui est fons ignis vitæ, ratione subtilis spiritus, qui est ipsius vehiculum æthereum, penetrat omnia, cum nihil sit nisi subtilis influentia, quæ, ut Philosophi saniores asserunt, penetrat sine obstaculo rupes & lapides; imò vel ipsissimum terræ centrum, ut experientia ipsa testatur: Nam alioqui (inquiunt Philosophi) influentia hæc non posset paulatim in terræ visceribus formas metallicas producere & lapides pretiosos, plus minusve nobiles prodignitate spiritus illius stellaris, qui immitit influentiam illam & puritatem vaporis illius Mercurialis, quem animat. Sed tamen vita hominis, depuratus ille spiritus

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

(inquam) quo vivit homo, subtilior est, parior & magis exaltatus illo; ac proinde majoris activitatis, ut manifestabitur infra.

Fosterus.

Stellæ, omnia agentia sublunaria excellent; solis lumen per orbem terrarum transit, sed tamen nubecula aliqua lucem obscurat caloremque debilitat: terra, detinet atque excludit lumen ab Antipodibus, corpus lunæ, Solem eclipsat, &c.

Fludd.

Si Stellæ coelestes sublunaria agentia excellent, M. Fosterus in justam ac dignam sanè reprehensionem incurtebat, dicens paulò antè, ignem terrestrem violentissimum ac rapidissimum omnium esse agens. Sed hoc modo invadit me: Nam si coelestia agentia sunt sublunaribus potentiora, arguit illa habere majorem activitatis sphaeram, ac diametrales radios emittere posse longinquius, quàm vel Magnetem, ignem, vel similia sublunaria; in quibus licet agens sit coeleste, tamen usque aded obnubilatum ac impeditum est grosso spiritu, compactoque corpore, ut operari non possit: ut in grano frumenti apparet, cujus internus ac centralis ignis, nisi libertati restituatur, non vult moveri ac exurgere è terræ superficie sursum, versus coelum & multiplicari. Sed ad rem. Quam historiam narrat censor noster de Sole, lumine Solis, Eclipsi, interpositione terræ inter Solem in Horizonte nostro, & antipodes, impeditio, seu exclusione lucis per interpositionem nubis? Plus herclè arguit ipsius tenuitatem & ignorantiam in Astronomicis & Philosophicis, quam ut revera tangat quicquam, quòd argumento nostro aptum sit: Nam confido, ipsi ignotum non esse, duo insuper esse præter lumen, quæ apud Philosophos exactè consideranda sunt, motionem scilicet & influentiam: si asserere velis, influentiam nubeculis intercipi posse, interpositione Stellarum, aëris, aquæ, terræ, protinus aberras, nec Philosophiam primis labris degustasti: motu, lumine, & influentia Stellæ operantur & non Solo lumine: Lux visibilis obscurari nobis potest, sed influentia fluet sine obstaculo: Et in hac opinione sunt Sapientiores ac emunctioris naris Philosophi.

Fosterus.

An igitur agentia terrestria per distantiam aut interpositionem omnimodè; & coelestia ex parte impediuntur, & Unguentum hoc armarium operabitur ab armis, in vulnus, ad omne intervallum? An interpositio, inquam, nec aëris, sylvarum, ignis, aquæ, murorum, ædificiorum, Castellorum, civitatum, montium &c: nullatenus impedit derivationem virtutis illius?

Fludd.

Primum assero, originalem in hac curatione actum ab homine vulnerato ad unguentum; & non (ut ille dicit) ab unguento ad vulnus procedere. Deinde huic bono viro usque aded occupato ac negotioso, qui tantum de nihilo faceffit negotij, retuli non ita pridem; quòd, pro ut hic Spiritus procedit à coelesti influentia animatus à Deo, ided non habet talia obstacula & ejusmodi impedimenta. Nec hoc subtile ab omnibus creaturis subtilibus ullo modo impeditur in descensu suo ad alendam & nutriendam illam speciem, cuj à speciei creatione ordinatum ac destinatum erat: Sed tantum scire nos oportet, illud, antequam descenderet, fuisse Catholicum & generale; Sed postquam corpora nostra penetrabat, specialem ac particularem induit naturam, habetque specialem cum natura sibi simili sympathiam: atque hanc ob causam spiritus vulnerati penetrat per vehiculum aëris, in quo sanguis Unguento applicatur, naturalique ad Unguentum fertur affectu, eoque potius, quia sanguis erat aër & aër est sanguis dilatatus in suo externo, idque oculariter demonstrare possum, & similiter principale unguenti ingrediens erat sanguis. Quare, quemadmodum cernimus, Solem per radios suos spiritum suum emittere in granum frumenti in terra, vivamque suam influentiam, seu radios essentialis emissionis continuatos habere cum suo simili; imò illo ipso, quod delitescit in grano mortuo ac corrupto, atque ita paulatim revivificat illud, quod quasi mortuum erat ac in corruptione sepultum, faciens illud augeri ac vegetari cum multiplicatione: pari modo nec aliter, Sol vitæ in homine vivens & adhuc movens in homine in morem Solis macrocosmici vivos influentiæ radios continuatos habet, cum spirituali scintilla in sanguine mortuo, qui idem est cum influentia emittente, sed sepultus in mortuo corporali grano, nimirum sanguine mortuo conducto ad Unguentum: Quod unguentum comparamus terræ præpingui, fertili ac sæcundæ, ut magis aptæ nutritioni spiritus ejusmodi occulti, qui delitescit in sanguine: siquidem illa, nimirum Unguentum ac sanguis, translata seu commissa illi, non sunt sibi invicem peregrina, sed homogenea, vel potius æque familiaria, ac corpus unum specificum spiritui ejusdem in natura gradus: nam, quatenus corpus Unguenti est compositum, juxta receptum meum, ex sanguine, carne pingui & Visceribus seu ex crescentiâ ossium ejusdem microcosmicæ speciei, licet non individui, quæ omnia animantur ab illo spiritu residente in sanguine humano. Influentia vitæ igitur procedens à microcosmico seu humano Sole, & assistens, revivificans ac multiplicans

tiplicans paulatim granum vitæ occultum, in sanguine amputato jam nunc in unguento, atque etiam excitans potentialem seu stupefactum spiritum in Unguento: haud aliter, ac Solem coelestem vernali tempore spiritus terræ excitare videmus, quos hyems gelida stupefecerat, inter duo extrema, dum homo convalescat, operari non desinit.

Hoc est verum quæstionis mysterium & ego sustinebo, usum terræ ad putrefaciendum, excitandum & multiplicandum granum esse Magicum, diabolicum ac illicitum, si realiter demonstrari queat, usum hujus Unguenti veneficium esse ac minime ferendum: nam eorum multiplicationis mysterium, item revivificationis ac conjunctionis vivificationis spiritus est unum idemque cum spiritu alterius vivificato. Erat Typus, quo D. Paulus nos docet resurrectionem, nimirum per mortificationem ac putrefactionem frumenti in terra: & quod ad Solis operationem attinet, in grani multiplicatione, quisque arator vel agricola vos inibi instituet. Itaque ad concludendum hoc; videmus solem quandoque longius abesse & quandoque propius adesse, & tamen non cessare plus minusve operari vegetando & multiplicando in animalibus, vegetabilibus ac metallis: exaudienda mihi est jam ipsius conclusio.

Fosterus.

O agens agentium! Angeli coelorum sane vix operari possunt ad ejusmodi intervallum: Deus Solus, cujus essentia est infinita, qui est omnia in omnibus potest ita operari, quia nihil ab ipso distat omnino: nam in ipso vivimus, movemur ac sumus: Act. 17.

Fludd.

Dimitte verò ad mirationem tuam: nihil facit ad hunc Textum nostrum; reclusisti propriam tuam absurditatem, vellem, te ex hoc dimittere abolitionem & expunctionem Unguenti nostri armarij; & est diverso uti spongia nostrâ ad extirpandas ac delendas maculas erroris tui proprij, quem plene expressisti in hac assertionem tua: nam hac ratione evertisti statum controversiæ tuæ: Dicis quidem post admirationem tuam immodicam, Angelos coeli ad hoc intervallum operari non posse: quapropter in hunc modum concludo, Ergo multò minus Angeli infernales, sunt enim obscuriores ac ob id minoris extensionis: jam verò dicebas antea, nubem intercipere Solis lumen, proinde Herclé diabolus; qui Angelus est tenebrarum multò magis impeditur necesse est in operationibus suis virtualibus, ac per consequens in extensione potestatis suæ, quàm Angeli lucis. Sed est virtus diaboli, inquis, quæ causat hoc unguentum edere ejusmodi effectus in tam longo intervallo, nam alioqui non esset veneficium nec diabolicum: Itaque tu sic pro me infer; Solus Deus, cujus essentia est

infinita, & qui est omnia in omnibus, potest hoc modo agere &c: Ain' verò? Et M. Fosterus eam ab causam hunc actum attribuet diabolo pessimo ac nequissimo Angelorum, atque ita plus, quàm vulgarem Idololatriam committere non erubescit, arrogando atque imputando id creaturæ, quin etiam ipsi diabolo, qui propria sua confessione pertinet ad Deum. Confiteberisne, cum esse omnia in omnibus; & tu diabolum constitues magis omnia in felicitate curandi, quàm Deum ipsam? An agnosces cum Apostolo, Deum operari omnia in omnibus, & an tribues ac ascribes effectum ejus (cujus fractus est bonitas) diabolo, quem prædestinavit ac ordinavit ad puniendum, destruendum & corrumpendum, non verò ad sanandum? Nonne absolutè concludis pro unguento armario, dicendo: in ipso, vivimus, movemur &c: Proh Deum atque hominum fidem! Quis hic error in tam insigni ac notabili Philosophastro, imò verò in Theosopho! Percipiat mundus ex his, quædam videri & non esse: Sed ut ulterius ad periodum progrediar.

Fosterus.

Judicet igitur judicio ac pietate pollens lector, an medici Unguenti armarij, Deum non effingant ex unguento suo, & an Idololatriam non committant attribuendo id pauillo linimento propriæ suæ consecutionis, quod solius Dei rerum omnium opificis est proprium.

Fludd.

Falleris, domine, non faciunt Deum ex unguento suo, sed immortales ei gratias agunt pro dono illo benedicto miraculosæ curationis, quam largitus est huic unguento: Nec Iudæi curandi proprietatem paludi seu lacui Bebethæ tribuebant, sed Dei sanationi aut Angelo salutifero, qui imperterritus ei donum illud. Quare vellem te, domine, ac præterea Universum mundum probe scire, omnem Idololatriæ suspitionem in hoc casu à medicis tolli: nam, quatenus debita agnitio ac veneratio ab illis Deo soli ascribitur, pro benignitate ejus in curatione per hoc unguentum manifestata: imò potius stylus idololatræ haud immeritò tibi ipsi, Domine, imputari debet, qui tam profanè ac impiè benignas hæc curativas Dei benedictiones, diabolo creaturarum nequissimo imputare audes.

Iterum, negamus, esse artificialem compositionem manu humana constitam, quæ curet, sed naturalia ingredientia compositionis, quæ Deus originaliter ornavit ac donavit occulta ac mystica istiusmodi virtute in per sanando: ut verò tandem concludā hunc punctum, si judicio valēs lector probè verba Textus Fosteriani ponderabit, inveniet eum inibi Apostaram aut hæreticum juxta propriam illius doctrinam;

B

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

nam: Nam ejus assertio, quam more gyganteo sustinere videtur, est, Vnguentum armarium esse Diabolicum seu effectum, subtili Satanæ artificio: At verò in hoc Textu dubitanter ac vacillanter ait, medicos attribuere Vnguento seu linimento modico, quod Dei solius est proprium: quod si verum sit (ut & est) M. Fosterus in abominando versatur errore, ut qui affirmat, hanc curationem solummodo esse actum ac Diaboli opus.

Atque hoc modo (lector candide) vides efficaciam rationum hujus viri, tam Philosophicarum, quam Theologicarum: Vnde videtur ex ignorantia causæ, palliare Dei bonitatem, præstigiosâ larvâ Satanæ: Vides ejus improbabilitatem: Sed, quemadmodum peccatores resipiscentes, sub finem convertunt semetipsos à Diabolo ad Deum, sic (Deo gratiâ) hujus Vnguenti armarij adversarij, ductus potiùs spiritu bono, quam voluntate ipsius propria, concludit verè, dicens, non esse Angelos bonos, idè, que multò minus Diabolum, qui possit talem actum effectum dare, sed Deum solum: Gaudeo equidem conversione ejus, licet contra ejus voluntatem. Ecce, quam conveniat ipsi cum inimico ejus decumano, damnato illo Paracelso (ut ipsum nuncupat) qui affirmat esse donum Dei: Quod ad authores, quos ipse citat contra illud, equidem non suspicio ipsos, totidem sunt pro parte illa melioris autoritatis ac judicij: Si quidem nec sunt scholastici vestri, qui tantummodo laborant in imaginaria speculativa Philosophia: nec Iohannes Roberti Iesuita, ac similes Theorici phantastici, sed eruditi medici, insignes Philosophi, tam Theoricè, quam practicè in naturæ mysterijs versati; ac ob id eò commodiora subjecta & organa ad discutiendum negotium naturæ hujus physicæ: Inter quos in primo loco apello Episcopum Anselme, qui ob integritatem, eruditionem insignem, ac vitæ pietatè, sanctus Canonizatus est: & inde inter profundos Philosophos ac medicos, qui versati sunt in mysterijs Dei ac naturæ, Theophrastum Paracelsum, qui haud in commode donum Dei nuncupat, Cardanum, Iohannem Baptistam Portam, Oswaldum Crollium, Iohannem Ernestum, Burgravium, Rudolphum, Goclenium, Iohannem Baptistam ab

Helmont, ac complures alios famosus & expertos Philosophos, medicosque, qui tam arte Alchymizæ practica (qua quidem nulla est in mundo scientia, que magis oculariter detegat ac discorporiat abdita naturæ mysteria) quam alijs crebris observationibus, super rationibus fundatis, non verò super imaginaria solummodo speculatione, consimiles veros Philosophos huic mysterio curationis immerferunt: Viri, inquam, qui fuerunt æque astuti ad evitandam & cauti ad prævidendam Diaboli fallaciam, imò quidè ad distinguendū ejus actum ab illo Dei actu in natura, ac M. Fosterus, vel ullus alius Pædagogicorū ejus magistrorū: Et licet nonnulli superstitiosi medici hujus regni, (tales intelligo, qui promptiores sunt ad præposterè judicandum hoc negotium, quam ad ponderandum illud debita consideratione) videantur illi adversari, tamen ignorare non possunt, plura latere, quam quæ patent.

Ac proinde si ignari sint in hoc mysterio, indicium erit summæ illorum sapientiz ac prudètiæ, tacere, nec censurâ suâ rodere illud, hoc certum atque persuasum habentes, plura occulta & abdita esse in natura, quæ non cadunt sub sphaeram capacitatis suæ: Verbum sapienti.

Iterum reor rem aptam ijs, qui Philosophiz principia à primo limine vix salutaverunt, nec verò confirmato Philosopho in secretis naturæ dicere: Ipse dixit: Ergo ita est. Quia humanum est errare. Hæc verò sapientia in Philosopho maximè probanda, primò, in mysterijs divinis in natura sapienter se immergere; ac tum postea, ubi confidens est, concludere demonstrativè; nec verò ex aliorum relatione, sed ex propria ipsius cognitione.

Itaque cum M. Fosterus nihil intentatum reliquerit ad annihilandum, exhibendum atque explodendum nobilissimam hanc medicinam, cuj quidem adhuc in morem oppositionis superficialiter tantum ac per viam solutionis ejus objectionum respondi, equidem vos mihi concessuros veniam & spero & confido, ut nihil etiam intentatum relinquam ad exprimendam & excutiendam ex formidanda ejus Spongia reputationem Vnguenti armarij, quam ad instar phalacrocoracis devoravit ac deglutivit.

QUESTIO.

An curatio vulnerum per Vnguentum armarium sit
veneficium & illicita nec ne, primò
Theologicè.

Nego ac probò } Deinde Theo-Philosophicè, hoc est, per puram
duplici via. } Philosophiam naturalem.

CAPVT. II.

Hic virtus & felix operatio unguenti armorij probatur esse Dei donum ; nec verò ullus Diaboli actus.

M Fosterus affirmat, Paracelsum asserere, virtutem hujus medicinæ esse donum Dei: Quam ob causam admodum succenset illi, vocans eum veneficum, conjuratorem ac Cacomagum: Benere-tribuetur ei, qui bonitatem concionari parat vel homini insano, vel ingrato, vel Zelotylo alicuj sine sensu: Sed postquam nihil intentatum reliquit M. Fosterus, quò probaret usum hujus unguenti esse Magicum, præstigiosum ac Diabolicum; equidem me contrarium super iisdem fundamentis demonstraturum & spero & confido, ascribendo debitam ac veram appertinentiam Deo vero possessori, ac privando illis Diabolum, quæ per instrumenta sua falsò usurpavit.

Quemadmodum, antequam paremus extruere palatium aliquod magnificum ac splendidum, opus est positione firmissimi ac fixissimi fundamenti, ad sustinendam tantam machinam insuper: Sic, antequam incipiamus stabilire fortissimam defensionis arcem, quæ sit instar firmissimæ oppositionis negativæ contra adversarij mei affirmationem, equidem commodum existimo colligere validissima quædam fundamenta seu spiritualia argumenta, quæ loco lapidum angularium valeant statuminare ac suffulcire universam veritatem quæstionis propositæ & veram ejus resolutionem ex primere, esse illam prorsus contrariam ac oppositam illi, quam profert. Quare imitabor ipsum, descendendo in inquisitionem hanc hoc syllogistico argumento super propria ejus confessione fundato, quam ipsemet effutit pag. 7. Angeli cœli, inquit, non possunt operari ad tantum intervallum, Solus Deus, cujus essentia est infinita, ac est omnia in omnibus, potest hoc modo operari.

Itaque si Deus operetur omnia in omnibus per se ipsum sine adminiculo ullius creati Spiritus seu corporis, Diabolus non est actor in Vnguento armorio; sed Deus operatur omnia in omnibus per semet ipsum, sine essentiali assistentia seu adminiculo ullius creaturæ: Quare Diabolus nihil ex vel per semet ipsum operatur, quamvis in suo officio ac munere sit malus ac destructivus, multò minus ad bene agendum, ut supponimus per curationem ex unguento armorio, quòd ejus conditioni adversissimum est, ut pote creati ac ordinati post ejus lapsum ac defectum ad alium finem.

Major patet, quia universale comprehendit quodvis particulare: Ac proinde si Deus operatur omnia in omnibus, Diabo-

lus nihil quicquam operatur, atqui curatio est operatio, ac eam ob causam solius Dei opus.

Minor sive assumptio rectificatur ab hisce Apostoli verbis: Diversitates donorum sunt, idem verò Spiritus; & diversitates sunt administrationum, unus verò Dominus, ac diversitates sunt operationum, unus verò Deus; & idem operatur omnia in omnibus: Per unum eandemque Spiritum dona sanationum dantur. Ex quibus apparet, Deum primum per spiritum suum operari omnia in omnibus, & inter hasce operationes nobilissimus ille actus & donum sanationis numeratur: Ac proinde non est Diabolus, sed Deus, qui solus medetur: Iterum Propheta ait, misit verbum suum ac sanavit eos. Et sapiens: Verbum tuum (ô Domine) sanat omnia. & D. Iohannes: In verbo erat vita &c: Quapropter omnis curatio & virtus vivificans ab ipso descendit, ut destinata ab ipso locutore seu Creatore ab initio, ad informandum, vivificandum & creandum omnia. Cum è contra in Diabolo sit mors & destructio: Nam Propheta testatur, illum creatum fuisse ad destruendum, quare, nihil nisi afflictio & vulneratio cum morbo, mors ac destructio sperari possunt ab illo in creata ejus proprietate, & hoc particulariter post ejus defectum.

Sed novi, M. Fosterum repositurum, verum quidem esse, quòd ille sit causa primaria & principalis omnium; Sed sunt complures causæ efficientes subalternatæ, quæ ex semet ipsis operantur, idque juxta propriam suam inclinationem, hæc ad bonum: illæ ad malum.

Ad hoc replico, in confesso esse, si ipse intelligat organicas causas, nec verò efficientes essentielles, tales enim sunt Angeli, stellæ, venti, Elementa, Meteora seu imperfecta corpora & perfectæ seu compositæ naturæ. At verò dilucidè apparet, solum Deum in ipsis essentialiter & per ipsas omnes operari; & probo hoc pluribus locis paginæ sacre, harmonicè consentientibus in unico sensu: Ut exempli gratia Ego Dominus (inquit Dominus per Prophetam) faciens omnia solus & nullus mecum. Atque iterum: Iuxta voluntatem suam facit tam cœli virtutibus, quàm in habitatoribus terræ, nec ullus est, qui possit resistere manui ejus. Quibus claret, Deum solummodo sine ulla creatura assistente in quodvis organicum subjectum essentialiter operari, ut in instrumentum creatum prose ad operandum per illud voluntatem & placitum suum, tam in cœlo, quàm in terra, & sine actu illo creaturam esse ad instar trun-

1. Cor. 1. 12.

Psalm. 107. 0.

Sap. 16.

Iohan. 1.

161. 44. 26
Daniel. 4.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

Esai. 46. 10.

ci mortui, quæ vix plus agere valet, quam fistula sine halitu inflatoris : & ad hunc quidem effectum sic loquitur Propheta: Consilium meum stabit & omnis voluntas mea fiet, vocando aviculam à quadra mundi Orientali, & virum secundum voluntatē meā, ex remotissima regione, dixi & effectū dabo: Creavi & perficiam: quibus patet, ad instar spiritus oris ejus, quem ad animationem cujuslibet creaturæ emisit, moveri illum, eò, quā voluntas Creatoris seu inspiratoris fert: Sic spiritus creaturæ, qui participes est potestatis & voluntatis ejus, immediate obedit, ac secum perfect corporeum suum instrumentum seu organum, ad complendam Creatoris sui voluntatem, quæ est irresistibilis, juxta alium illum locum: Deus quodcumque voluit, hoc facit.

Job. 23.

Atque hæc Dei operatio tam per semet ipsum, quam per creata ejus organa extendit se non modò ad vulgares & manifestas actiones & effectus, sed etiam ad arcanos & occultos; quin etiam ad miraculosos & stupendos: Perinde, ac hæc curatio per Unguentum Armarium apparet phantasijs ac imaginationibus mundanorum, cogens eos admirari & stupere ad instar acervi avicularum, ad noctuæ visum in arbuſto hederaceo, taxans eos diversi modè, juxta sapientiam hujus mundi, idque juxta cujuslibet phantasiam: Quibusdam audacter & confidenter exclamantibus, esse opus diaboli: Quibusdam stantibus esse hyperas narnias vanamque imaginationem in minus credulis; qui habentes bonam de eo opinionem, curantur: Quibusdam damnantibus illud tanquam superstitiosum & abominandum curandi modum, quatenus electio ingredientium fieri debet astrologica observatione: & quidem nonnulli propinquius ad veritatem accedentes, Magiam naturalem vocitant, seu Magneticum vel secretum naturæ actum: Atque alij magis essentialiter radicati ac religiose observantes præscriptum ordinem paginæ sacræ, (ut veros Christianos decet) referunt tam miraculosum & stupendum curandi actum, quàm quodvis præterea aliud miraculosum opus, ad illum Deum gloriosum, qui creavit & coelum & terram, assignavitque ijs per spiritum suum tam virtutes istiusmodi, quæ operantur miraculosè & stupendè in oculis mundanorum, quàm alias, magis familiares apparentes sensui ipsorum, juxta illud Davidis: Verbo Domini firmati sunt coeli & spiritu ab ore ejus omnis virtus eorum. Et quidem principale fundamentum eorum ad stabiliendum jus Dei & ad abolendas & tollendas omnes hujusmodi miraculosas & stupendas facultates seu potestates, ut falso à mundanis occæcatis, ascribuntur diabolo, præscribitur ipsis ex divino & veridico hymno Regalis Prophetæ.

Psalm. 33.

Psalm. 71. 18.

Benedictus Deus Israël, qui solus & per semetipsum operatur mirabilia! vel

ut extat alibi.

Benedicite Domino, nam misericordia ejus durat in æternum, qui solus facit mirabilia magna. Psalm. 135. 3.

Et per consequens non ullus Diabolus, nec Angelus, nec homo, nec medicina, sed Deus solus præstat id: Per hoc, spirituale sanandi donum impertivit homini & suis creaturis in creatione earum & continuavit idem in ijs à generatione in generationem.

Itaque constat, solum Deum operari omnia in omnibus essentialiter, non verò ullum creatum organum, sive sit spirituale sive corporale: & per consequens nullatenus Diabolus: (qui est organum tenebrarum destinatus ac animatus seu ageratus solummodò ad effecta tenebrarum producenda, qualia sunt morbi & destructio; non verò, ut versetur in bonitate, & præcipue circa opera lucis, ut sunt vita, curatio & preservatio) ac si diceret, Deum agentem & operantem essentialiter in omnibus & super omnia non creasse Angelos bonos seu organa spiritualia ad reducendum in actum & perficiendum dona vitæ & sanitatis, quæ ex misericordia sua impertivit creaturis suis; sed necesse est delectum ipse faciat spiritualis illius organi ad talia benefica effecta præstanda, quem creavit ad propositum omnino contrarium, ut statim probabitur.

Non potest resisti nec obstari menti ac voluntati divinæ, tam in ejus creatione, quàm post illam, hoc est non potest ullus produci effectus voluntati ac decreto ejus contrarius.

Sed Dei intentum ac voluntas erat diabolum constituere instrumentum suum seu ministrum ad puniendum ac morbis, infirmitate & morte affligendum.

Ergo huic ejus intento, tam in Diaboli creatione, quam destinatione post ejus defectum, non potest obstari aut contradici per ullum effectum, qui priori illi voluntati ac decreto divino est contrarius.

Itaque pro majoris confirmatione sic scriptum reperimus: Deus juxta voluntatem suam facit, tam cælestibus virtutibus ac potestatibus, quàm habitatoribus terræ, nec ullus existit, valens manui ejus resistere. Atque iterum: Quodcumque Deus voluit, hoc facit: & iterum, quòd ad voluntatem ipsius in creatione (ut antea) consilium meum stabit, & omnis voluntas mea fiet. Daniel. 4.

Et Apostolus habet: Voluntati Dei quis resistat? Non ulla creatura, & redditur ratio à sapiente Salomone, quia voluntas Domini in æternum permanebit. Et per quem igitur, obsecro operatur & in actum reducitur hanc voluntatem & decretum suum ad benignitatem & curationem? Quid? An per diabolum? Contra ejus originalem destinationem, imò quidè per ipsum, qui omni bonitati rebellis est. An possibile est, ut ille, qui ne hium quidem probitatis possidet, possit pro-

Job. 23.
Esai. 46. 10.

Gen. 50.

Rom. 9.

Prov. 19.

fit producere & effectum dare ejusmodi donum probitatis & charitatis, quale est illud curationis? Minimè verò, quin hoc perficitur per Christum servatorem Catholicum, qui potestatum & potentiarum caput est, qui ne titulum quidem alterat in perficienda voluntate Dei in coelo & in terra, ut dictum est: Voluntatem ut faciam ejus, qui misit me, de caelis descendi: Quare solus est Dominus noster Spiritus Iesus, cui potestas data est à Patre, qui perducit omnia ad finale effectum illud, quod absque ulla contradictione decernebatur à Patre; non verò à falsis Dijs, nec Angelis, nec Diabolis, nec hominibus, juxta illud antea à me relatum: Licet sint, qui vocitantur Dij tam in caelis, quam in terris, tamen nobis unus solummodò Deus Pater à quo sunt omnia: & unus Christus Iesus, per quem sunt omnia. Quibus arguitur, Deum Patrem decernere, tanquam Pater & radix omnium, in quo complicité & idealiter erant ante omne Principium; sed filius essentialiter perficit voluntatem ejus, facitque quodlibet ideale, apparere explicité ac realiter: Ac propterea nec Angeli nec Diaboli nec stellæ, nec quicquam aliud, sed solus Dominus noster Iesus Christus, movendo in ministris suis tam Spiritualibus, quam corporalibus, efficit tum in creatione, tum extra eam omnia, quæ existunt, & per consequens artem curatoriam. Atque hinc docemur ex Scripturis (ut dictum ante) esse verbum, quòd curat omnes dolorosos istos morbi effectus, quos Diabolus in actum reducit: Nam primò Psalmista ait: Immisit in eos iram indignationis suæ, iram & tribulationem per malos Angelos &c: Itaque hic videre licet effectus officij Diaboli ac Angelorum ipsius, nimirum ut percutiant & vulnerent, afficiant morbis: & tum postea in alio loco ostendit immediatum Diabolicorum hujusmodi effectuum curatorem, hisce verbis: Misit verbum & sanavit eos: Et sapiens inquit: Non herbâ aut Malagmate, sed verbo tuo, quod sanat omnia, curasti eos. Vobis similiter Herclé dico, non esse herbam seu medicinam animalemineralemve; Sed donum curationis, in dictis creaturis assignatum ijs, in creatione earum per verbum, quod sanat.

Quod ad minorem, confirmatur illa expressio Prophetæ sermone, loquentis in ipso Dei persona: Ecce ego creavi fabrum, sufflantem in igne prunas, & proferentem vas in opus suum & ego creavi occiforem ad disperdendum. Quibus videre licet, voluntatem Dei non fuisse, ut crearetur seu ad minus constitueretur post ejus defectum curator, præservator seu factor, sed vulnerator ac destructor: Quin imò natura ejus facta erat usque adeò maligna & malitiosa, ut non solum invidet homini prosperitatem (ac proinde contra officij sui naturam à Deo sibi assignati in creatione, vel post

lapsus ejus, Angelus ejus cuatorius esse non potest) verum etiam malè habet ac dolet de excellentia Dei Creatoris sui, ut apparet capite tertio Genesios: Hinc Salomon inquit: Diaboli invidiâ mors introivit in orbem terrarum: Ac proinde quàm procul abest à præstando officio sanationis aut præservationis: Christus est, qui vitæ administrationem habet, præservationem & sanitatem, qui hanc ob causam missus erat ad resistendum malignis Satanæ actibus: diabolus habentem mortis imperium (inquit D. Paulus) Christus sua morte destruxit: Est salutifera illa emanatio Dei Patris vitæ: qui ab omni principio erat ordinatus ad compefcendum ac vincendum diabolus & malitiosas ejus actiones & effectus: Quatenus diabolus adversarius, tanquam leonugiens circuit, quærens, quem devoret: An igitur jam evasit medicus & versipellis in illo officio, ad quod propter Dei voluntatem creabatur? An occideret tot homines, cum esset tyro medicus, & ad invenit jam longâ experienciâ Vnguentum armarium ad curandos nonnullos? Egregiam verò eamque ingeniosam conclusionem M. Fosteri & Iesuiticum Iohannis Roberti patrem nutricium, in hac cæca imaginatione.

Iam verò eà me audaciâ induam, ut argumentum pro hoc unguento non admodum absimile ab eo, quod M. Fosterus effinxit, producam.

Si nulla sit institutio aut Authoritas ex pagina sacra, ad certificandum ullum effectum curativum, seu artificium diaboli, vel supernaturalibus vel naturalibus medijs, non est ratio, qua credamus, curationem per Vnguentum armarium præstitum, ope diaboli perfici.

At verò in pagina facta nulla reperitur, ejusmodi certificatio pro curatione vulnerum à diabolo, vel supernaturaliù vel naturalium mediorum ad miniculo.

Ergo credendum non est, curationem per Vnguentum armarium arte seu actu diaboli perfici posse.

Major est unius ejusdemque effectus cum illo Fosteri argumento, ubi videtur asseverare, quia usus hujus unguenti armarij non efficiatur institutione divina, nec etiam ullum testimonium seu exemplum ad confirmandum illud ex sacra pagina habeat, illud idè esse præstigiolum: Atque iterum, (ut dictum ante) quod Deus originaliter decrevit in Idæa Archetypa, illud alterari non potest; sed diabolus ordinatus erat ad alium finem, pio ac benigno actui sanandi omnimodè contrarium.

Minor probatur per id, quod jam dictum est; pro ut etiam verba servatoris nostri admodum efficacia sunt, multumque faciunt pro scopo nostro: Nam, cum curasset aliquem, qui erat & cæcus & mutus & possessus à maligno spiritu,

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

Ita, ut (ut Textus ait) ille, qui erat cæcus & mutus, posset videre ac loqui: Pharisei replicabant: hic eijcit dæmonia per Beelzebub, principem Dæmoniorum; Sed Christus reponerat: quodvis regnum divinum contra semetipsum, ad nihilum reducitur, & quælibet Domus aut civitas divisa contra semetipsam, non consistit, sicuti Satan eijciat Satanam, divisus est contra semetipsum. Quibus claret, omnes morbos tam internos, quàm externos ex Dei decreto infligi hominibus per Diabolum ac ejus Angelos, ministros scilicet creatos, per quos & in quibus Deus solet exercere vindictam & punire creaturas mortales: Nefas esset & haud levis injuria officio ipsi destinato in sua creatione, vel immediatè post eam, redundaret, contra suos proprios exercere violentiam, eijciendo ipsos, aut sanando damna ab ipsis effecta. Complura dantur loca in sacris ad confirmandum, Satanam ejusque Angelos contrarios & oppositos esse arti curatoria, ac semper promptos esse ad noxam inferendam per morbos & morbo affligendum; at verò non possumus reperire ullum, qui testetur ullam facultatem curatoriam in eo: ut exempli gratia dictum est, potestatem assignatam fuisse quatuor Angelis, qui à Deo creati erant præsidēs quatuor ventorum, ad nocendum terræ, mari atque arboribus: jam verò quilibet horum erat princeps multarum legionum malignorum ac lauciantium spirituum: iterum Propheta ait: Deus venit ab Austro, cœli obregebantur gloriâ ejus, ac terra laude ejus imprægnata erat: ad pedes ipsius erat mors (ut Jeremias habet) egrediens Diabolum ante pedes ejus; sed alij interpretes dicunt, quòd pestis præcedebat eum, ac contagium furens ac destruens in Austro. Et David inquit, ne timeas epidemiam furentem in Austro (ut nonnulli interpretes habent) sed D. Hieronimus inquit à Dæmonio meridiano. Invenimus, fuisse Satanam, qui erat Dei instrumentum seu organum, quo perficiebat voluntatem suam super Iobum, ac inde dicit Creatori: imponito ipsi modò manum tuam &c: Quibus verbis significari potest, ipsum plus tribuisse reverentiæ Creatori suo in hac agnitione & confessione sua, quam ipsum D. Fosterum, constituentem hoc organum morbi, peremptorium & absolutum agens, tam in effectu curationis, quàm destructionis, nimirum ex semet ipso, non quidem, ut est solum organum & instrumentum, per quòd Deus essentialiter operatur proprios suos fines vindictæ, contra offensores suos. Hic ergo erat is, qui vulnerabat Iobum illum patientem, immundo ulcere seu tumore, excitabatque in spiritibus ejus febrem ardentem, quæ ipsum ita exclamare cogebat in cruciatibus ejus: Sagittæ Omnipotentis acerbæ sunt contra me, earum virus absorbet

spiritus meos & Dei tribulationes, quæ acriter mihi obstant, se opponunt mihi: ubi omnia Deo attribuit, non verò Satanæ, qui est ejus organum vulnerans. Similiter David conspiciebat Angelum Domini destructorem inter cœlum & terram, cum ense denudato in manu ejus Hierosolymam versus extenso, qui peste maximum numerum percutiebat: Pari modo Iosua dimittebat Angelum occisorem ad Assyriorum Castra, qui trucidabat quemlibet fortem & armorum validum unius noctis spatio. Sic Moyses, organo Dei destructorio (utens loco unguenti armarij, quod contrarium erat ejus officio, arti ac industria, aspersione pulveris cujusdam infectorij ac contagiosi) affligebat Ægyptios ulceribus ac pustulis: At verò non esse Angelicum organum, sed Deum in organo ipsum, qui essentialiter actuat & percutit, apparet, ex hoc loco, ubi Iehova dicit: circa mediam noctem ego ingressurus ero in medium Ægypti & morietur omnis primogenitus: Sed in proximè sequenti capite dicitur: Iehova transibit per portam illam & non sinet interfectorem seu percussorem domos vestras vastare: Vnde liquet, actum Dei essentialem præsentem esse cum destructore actuali & agere in eum: Denique, ut demonstrarem vobis, fuisse spiritus malignos, qui agitatione Creatoris sui causabant ac producebant morbos ejusmodi in Ægypto: Propheta regius arguit in hisce verbis antea citatis, immisit in eos iram indignationis suæ, iram & tribulationem per malos Angelos. Equidem probare hoc possum compluribus Textus sacri exemplis, videlicet, quomodò Deus puniat & affligat per morbos, infirmitates ac mortem, per istiusmodi ministros suos destructores seu causas organicas, quas de industria creavit ad perficiendam ac complendam voluntatem suam in hoc affligendi modo: Sed probari non potest, ipsum detinuisse eos in officio contrario, in illa scilicet curatione ac sanatione: nam quando libet ei curare, habet infinitatem bonorum Angelorum ad præstandum sibi illud officij, qui omnes comprehenduntur sub Dominio Archangeli Raphaëlis, qui ob hanc causam nomen obrinet, quasi Medicina Dei.

Concludendum mihi est igitur, quòd, prout unicus actus Dei est, tam sauciare, quàm curare, sic ordinavit instrumenta seu organa ad inserviendum sibi in executione ambarum hujusmodi Operationum; quæ usque aded sibi invicem contrariantur, ut Lux tenebris & bonum malo. Iam verò solum & unicum Dei actum esse tam curare per organa sua salutaria, quàm percutere ac vulnerare per organa sua destructoria, docemur ex varijs sacre scripturæ locis. Si plagâ afficiet Iehova Ægyptum, qui plagis affecit, sanat, cum conversi fuerint ad Iehovam: attamen David confitetur,

Apostol. 7.

Ab. 33.
Psalm. 19.

Iob. 1.

Iob. 6.

1. Chron. 21.

2. Chron. 32.
21.

Exod. 9.
Exod. 11. 5.
Exod. 12. 13.

Iob. 5.

Deuter. 32.

Sap. 16. 13.

Psal. 91.

tetur, illum afflixisse eos per malos Angelos: Et Iob ait: Deus est, qui vulnerat & medetur, percutit & sanat, & tamen erat Satan, qui manus erat Domini ad actuantiam & exacerbantiam miseriam Iobi. Et alibi: Ego occidam & vivere faciam, percutiam & sanabo, & non est, qui de manu mea possit eruere. Et Salomon: Tu vitæ ac mortis potestatem habes, deducis ad portas inferni ac reducis, & manum tuam nihil potest effugere. Quibus liquet, esse Deum Solum; qui vel miraculosè vel virtute & adminiculo creaturarum suarum, quæ instituit ad hoc vel illud intentum salutiferum; qui curat & vulnerat, iterum medijs organicorum suorum ministrorum, sive sint illi Angelici sive humani. Exempli gratia: Facit Angelum suum Raphaëlem, in usum adhibere piscis hepar ac fel, ad fugandum Dæmonem destructorem & ad curandum Tobiam cæcum. Similiter Angelus dabat medendi vim lacui Bethesda. Atque iterum, inquit Psalmista, plaga non appropinquabit tentorium tuum: nam Angelis suis præcipiet de te. Sed, quod ex ulla autoritate Textus sacri, in usum adhi-

buerit Satanam, aut ullum ejus Tenebrosorum Angelorum, ad complendum & præstandum ullum ejusmodi actum lucis, aut ad usurpandam ullam Dei creaturam, ut sunt pinguedo, sanguis, caro in curatione vulneratæ creaturæ, si possim reperire in scripturis, ego aliquo modo fidem dabo: Sed, quia hoc inferret M. Fostero prolixam minis inquisitionem, & iterum, quia invenio loca scripturæ præcedentia generaliter ei contrariari, concludo, mysticam per unguentum armarium curationem, beneficium Dei donum solummodò esse. Quare ipsi Soli omnimodè; nec Diabolo ulli, tribuatur omnis virtus, potentia ac gloria pro beneficentia ejus in genere & particulariter pro hac virtute, ac proprietate per Vnguentum armarium medendi, in secula seculorum, Amen: Benedictus, inquam cum Propheta David Dominus Deus Israël, qui Solus operatur miracula omnia, ac proinde efficit mirificum hunc curandi modum, qui captum superat humanum: illi igitur tribuatur pro eo, Solus honor ac gloria in secula seculorum.

Psal. 71.

CAPVT. III.

Quomodo abstrusa quadam inquisitione facta in mysteria Philosophiæ sacre, questio proposita de licito vel illicito Vnguenti armarij usu resolvitur, & spongia Fosteriana probè exprimitur atque extorquetur.

Colof. 2. 9.

IN præcedenti hoc capite probavi Theologicè, idque puris scripturæ exemplis, diabolum fuisse spirituale organum, ordinatum ac constitutum à Deo in creatione ad scopum, curatorio illi prorsus contrarium & oppositum: Quapropter vix est verisimile illum, jam in fine dierum, post tot destructiones commissas ac designatas ab ipso in ætate ejus præterita posse evadere in Salvatorem & sanatorem morborum. Iam verò dilucidius expediam ac confirmabo, idque per Philosophiam sacram, Dei vivificantem spiritum, moventem in aëreo mundi organo, virtuosa sua applicatione, aut suo ad Vnguentum armarium aspectu perficere curationem Vulneratorum: Et hunc probandi modum appello Theophilosophicum vel spectantem ad sacram Philosophiam, quid respicit naturam hujus curandi modi, prout recipit essentialem suam actum & esse à Deo movente & agente in & per creata spiritualia organa, in & super omnia: De hac specie Philosophiæ D. Paulus loquitur in hunc modum. Videte, nequis vos decipiat per Philosophiam & inanem fallaciam secundum traditionem hominum, secundum Elementa mundi, non secundum Christum Iesum, quia in ipso habitat omnis ple-

nitudo Divinitatis corporaliter, & estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus & potestatis. Quibus verbis videtur Philosophiam Ethnicam nuncupare vanam at deceptoriam, quatenus efficta est secundum rudimenta hujus mundi, quæ constituunt complura essentialia subalterna agentia actuantia & operantia ab soluté & simpliciter ex semetipsis, sine ulla consideratione ad Catholicam & supremam potestatem Dei Patris omnium, à quo radicaliter omnes essentialia procedunt actiones, quæ postmodum producantur per Dominum nostrum Iesum Christum, per quem omnia habent existentiam suam, nec verò ab ullo subalternato agente seu creatura efficiente: Nam licet inserviant ad instar ministrorum organicorum, tamen mortua sunt tantum, nisi Deus appareat & operetur in ijs per spiritum suum: ac proinde omnis actus & operatio attribuitur Deo, ut probatum est antea per Apostolum dicentem: Unus Deus operatur omnia in omnibus; atque iterum inquit: licet sint, qui dicuntur Dij in cælo & in terra, tamen nobis est unus tantummodò Deus, qui est Pater, à quo omnia & nos in ipso: & unus Dominus Iesus Christus, per quem sunt omnia & nos per ipsum: atque hanc ob causam Deus appellatur Alpha & Omega, prin-

I. Cor. 72.
I. Cor. 8.

Apocal. 2.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ

ga, principium ac finis, nimirum, prout in semetipso omnia decernit, & per verbum suum essentialiter operatur atque efficit omnia, idque immediatè. Iam verò hunc ipsum spiritum esse in omnibus, Sapiens inquit expressè, inquiens: incorruptibilem Dei spiritum esse omnia in omnibus, & à spiritu oris Divini procedere virtutes omnium, ut Propheta David perhibet: Quod cum ita sit, necessariò sequetur essentialem formam seu vitam cujuslibet creaturæ in hoc mundo, oportere dependere ex spiritu hoc, ac possidere centrali suam activitatis sedem in proportione plus minusve, ab hoc agente agentium, quòd, ut agit in centro omnium rerum; sic etiam revera circumferentiæ contiguum est, ab Alpha seu Centro ad Omega, aut circumferentiam: nam alioqui foret divisio essentialis divinæ, quod esset impossibile: atque hanc ob causam Deus dicitur implere omnia & operari omnia in omnibus: Quare Apostolus infert, ut antè, philosophiam Ethnicam effectam ex traditionibus & inventionibus humanæ sapientiæ, falsam esse ac deceptoriam; eam verò quæ super solum Christum fundatur, amplectendam esse solam, quia in ipso habitat plenitudo divinitatis, quia operatur omnia in omnibus juxta voluntatem ac decretum Patris sui, qui caput est Potestatum ac Principalitatum, ac consequenter omnium Angelorum: itaque Angeli nihil possunt operari, nisi prout ipse agit in ipsis & per ipsos, tanquam organa sua spiritualia. Ecce igitur Theosophicum illud subjectum, per quod strictè inquiri in mysteria hujus curandi modi per Vnguentum armarium: & hæc quidem sufficiant loco præambuli ad discursum nostrum. Veniamus ad rem ipsam.

Observemus necesse est in curatione præstita per Vnguentum hoc armarium, tria principalia, nimirum Vulneratum, sanationem seu curationem Vnguenti, ac denique occultam activitatem, quæ dominatur in sanguine & procedit à sanguine ad Vnguentum.

Vulneratus haud immerito nec incommodè comparari potest mundo, ac eam ob causam vocatur mundus minor: componitur ex coelo & terra, nimirum ex spiritu & corpore: & quemadmodum Creator emittebat spiritum suum, qui movebatur iuper aquas, atque informabat, animabat & vivificabat eas; ita, ut ex ijs (ut D. Petrus habet) & per eas cælum & terra fuerit formata & per spirituale verbum hoc stabilitum ad hunc usque diem. Simili prorsus modo cælum & terra hominis, formata est per eundem æternum spiritum vitæ, super quo quiescit, ac durat in speciali sua successione ad hunc ipsum diem usque. Quare dicitur: ex una eademque spirituali petra effecti cælis, & quòd in ipso vivimus, movemur & sumus, & quòd sumus

Templa Spiritus Sancti ac membra Christi: & quòd sumus in Deo Patre & per Dominum nostrum Iesum Christum, ut citatum antè: & quòd regnum Dei sit intra nos: nec etiam ascribamus hanc Dei beneficentiam nobismet ipsis, siquidem præter hæc extendit se ad creaturam quamlibet, licet non tam abundanter: Nam, in verbo erat vita: & Iudith inquit in oratione sua: Serviat Deo omnis creatura, quia dixisti, & factæ sunt, misisti spiritum tuum, & creatæ sunt. Et Propheta inquit: Hæc dicit Deus creans cælos, extendens eos, firmans terram, & quæ germinant in ea, dans flatum populo, qui est supra eam & spiritum calcantibus eam. Et Rex David: Deo dante creaturis colligunt; abscondente faciem suam, perturbantur; recipiente spiritum eorum, expirant; emittebat spiritum suum, recreantur. Et Iob: Hominem constituit Deus super terram, apponens ad eam animam suam; si spiritum seu flatum ejus ad se reciperet, deficeret atque expiraret omnis caro, simul & homo in cineres reverteretur. Hisce omnibus testimonijs docemus, vitam, formam ac naturam cujuslibet creaturæ essentialiter oriri ac procedere à Deo: ac ob id quodcumque donum curationis deprehenditur procedere vel ex compositis & simplicibus medicinis, sive sint illæ angelicæ, cœlestes vel elementales; vel ex animali, vegetabili seu minerali compositione, procedit à Creatore ipsorum, ut vel impertitum ipsis in creatione sui ad hoc salutiferum intentum; vel alioqui miraculosè ac præter communem naturæ legem à natura condonatum quibusdam creaturis ad agendum, ac proinde non præposterè damnare aut rejicere medicinam fas est, quia operatur modo ab alijs diverso: Deus enim largitus est ac concessit quibusdam medicinis occultas & abditas proprietates, ac ob eam causam non operantur illæ per externam ac manifestam qualitatem Elementarem: Atque hæc occulta vis, apud quosdam vocatur Angelicus actus, qui est tanquam inter Deum & naturam virtus media, à qua fiunt operationes in rebus, quas natura earum vel non faceret, vel sic faceret, quas alij dicunt provenire à proprietate occulta atque alij, quia tales. Ac talis, quidem erat effectus curandi per aquam paludis Bethesdæ; non quidem, quòd manifesta Elementaris qualitas aquæ illud efficeret, sed actus Angeli aquam commoventis. Consimili modo non potest ullus rationem aliquam naturalem exprimere manifestam, pro attractione ferri per Magnetem, vel paleæ per Carabem, vel cur Magnes Septentrionem respiciat, vel, cur Laurus arbor præservet à nocumento fulguris & tonitru, & similiter, quam rectà lineâ hæc curatio perficiatur &c: Causæ horum latè & occultæ sunt vulgaribus Philosophis, sed, ut paulò propinquius ad rem accedam.

Patet

Sap. 2. 1.

Psalm. 33. 6.

1. Cor. 2.
Luc. 17. 21.
Ioh. 1.

Judith. 16.

Esa. 42. 5.

Psalm. 104. 9

Iob. 34. 13.

Rendin. de arte Cabal.

Esa. 51.
Apo. 17.
1. Cor. 3.

Sap. 1.

Patet igitur, incorruptibilem spiritum esse in omnibus, sed exuberanter admodum (proximè à macrocosmo) in microcosmo, nimirum homine: Nam, ut Deus dicitur verè ex D. Hieronimi traslatione (mittendo depravationem aliorum) posuisse tabernaculum suum in sole, unde per perpetuam & nunquam interituram motionem emittit vitam & multiplicationem cujusvis membro ac creaturæ majoris mundi & per Spiritus sui agilitatem: Nam Salomon inquit: Est omni re mobilior: Movet ac vitam præbet toti Spiritui mundano, quod idem etiam sapiens testatur in hisce verbis: Sol gyrans à meridie flectitur ad Aquilonem, lustrans universa, in circuitu pergit spiritus. Quibus arguit, Spiritum in sole animare ac præbere motum, vitam ac Spiritum, Spiritui aëreo totius mundi: Nam sine assidua ejus motione & actione, ut Aristoteles & omnes alij Philosophi consentent, aër cito corrumpetur, & tanquam mortuus videretur & nullius omnino efficaciam. Pro ratione hujus Textus sacer concludit, spiritum Disciplinae Sanctum implere totum mundum: Sic etiam pari modo idem incorruptibilis Spiritus implet Microcosmum (est enim templum Spiritus Sancti) ac Tabernaculum suum posuit in corde hominis, in quo movetur, pro ut in hoc Macrocosmico sole, in systole & Diastole, nimirum contractione & dilatatione, indefinenter dispergendo radios vitæ suæ per totam hominis figuram, ad illuminandum, præbendam vitam ac circularem motionem Spiritui ejus: Ac ob id Apostolus reciprocè loquens de hoc minori mundo, ut alibi de majori illo: in Deo, inquit, vivimus, movemur & sumus: Prout etiam abstrusus ille spiritus dat calorem per activitatem suam & essentialem motionem majori mundo & omnibus reliquis, cum non quiescant aut in se deliteant, ut paulò post explicabitur. Hoc itaque bene considerato, in primis, procedo in hunc modum.

Sap. 7.

Ecclesi. 1.

1. Tim. 6.

Quemadmodum hic Principalis & centralis motor in utriusque mundi spiritu radicaliter agit ac essentialiter movet in & super omnia, à Centro videlicet versus circumferentiam; primum ejus mobile in majori mundo est principalis regio Ætherea, seu sphaera, cujus revolutione sol (qui, ut David habet, est vas gloriæ Dei plenum) movetur circa terram intra horas 24. ut inde totus mundi Spiritus recreatur vita, vegetatione ac multiplicatione. Ac proinde prima ac nobilissima hujus spiritus sphaera, in qua movetur centraliter, est quintessentialis seu Æthereus vitæ spiritus, immediatum scilicet incorruptibilis illius vitæ spiritus vehiculum, fertur in grossiorem Elementarem seu sublunarem aërem, quo medio penetrat in corpora animalia, vegetabilia ac minera-

lia inspiratione seu expiratione, in animalibus partim occultà, ut per corporis poros; ac partim manifestà, ut per pulmones; & in vegetabilibus ac mineralibus occultè, ita ut non, nisi oculis mentalibus percipiatur: Atque ita largitur & impertit vitam ac multiplicationem cuilibet rei: Ut hæc emanatio procedebat à Deo in mundum. Propheta inquit: Vestitur lumine quasi vestimento: Atque ita Verbo Domini facti sunt cœli, & Spiritu ab ore ejus omnis virtus eorum, inter quas virtutes, vita, forma, vegetatio ac multiplicatio erant præcipua: Ut in possessionem sibi capiebat cœlum Æthereum seu stellatum; idem inquit Propheta: Posuit Tabernaculum suum in sole: Iterum, ut grossius ex aëre vestimentum induebat, sic Propheta ait: Densa nubes Tugurium ejus, qui vehitur super alas venti: Iterum in tonitru loquebatur, & fulgur è naribus emicabat: Ut intrabat in minorem mundum seu hominem, sic Apostolus inquit: Vos estis Templum Spiritus Sancti, vos estis membra Christi.

Atque iterum: Aperiat terra, & pariet Salvatorem; ut penetrabat in terram, sic sapiens inquit: Spiritus sapientia implet orbem terrarum. Denique, ut ad creandum, vivificandum & sustinendum quamlibet creaturam, induebat omnia; sic, inquit: Spiritus incorruptibilis inest omnibus, atque iterum; Spiritus Dei implet omnia: Quibus patet, spiritum divinum hunc, ac incorruptibilem, per quem vivimus, movemur & sumus, esse in homine, nam sine illo mortuus est, bulla aliqua, vel nihil, quare locus ejus, in quo movetur est aether noster seu Spiritus cœlestis, qui invisibiliter agit in vehiculo nostro aëreo, cujus grossior ac spissior pars est sanguis tam vitalis & arterialis, quam naturalis & venalis.

Hinc statuta illa specifica seu præcepta legalia à Deo tradita, de sanguine non modò hominis, sed etiam bestia: Nam, quatenus erat sedes spiritus vitæ; sanguinem (inquit Deus) sedem animarum vestrarum requiram: & iterum; sanguinem hominis qui effuderit, per hominem sanguis ejus effundatur; quoniam in imaginem suam Deus fecit hominem: Quibus elicitur, ratione Spiritus divini, habitantis in sanguine humano, per quem efformari sumus ad imaginem Dei, ipsum Deum edictum spicificum dedisse, ut respectum habeamus ad sanguinem: Hanc ob causam ergo vox sanguinis Abelis exclamabat in vindictam adversus homicidam Cainum: Imò quidem tam erat pretiosus sanguis, vel communium animalium seu creaturarum irrationalium, ut sanguis eorum interdiceretur comedi cum eo-

Psal. 104. 2.

Psal. 33. 6.

Psal. 18.

Psal. 104.

2. Reg. 22.

Esa. 45. 5.

Sap. 1.

Sap. 12.

Gen. 9.

Gen. 9.

Levit. 3.

Levit. 17.

C

rum

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

rum carnibus. Atque iterum : Qui comedit sanguinem creaturæ morte morietur : & alibi rationem ostendit : Qui comederit sanguinem , obfirmabo faciem meam adversus animam illius , quia anima carnis in sanguine est ; & ego dedi illam vobis , ut super altare in eo expietis pro animabus vestris , & sanguis pro animæ piaculo sit.

Levit. 17.

Atque hanc ob causam homini à Deo mandatur , ut , si in venatione vel secus , occidat feram , effundat sanguinem ejus super terram : & iterum , sanguinem omnis animalis non sumetis in cibo. Item.

Levit. 17.

Sanguis cum carne non edendus.

Chron. 9.
Chron. 9.

Sanguis hominis etiam à bestia requiritur.

Levit. 3.

Sanguinem & adipem omnino non comedetis.

Levit. 17. 19.

Sanguinem non comedat omnis anima ex vobis.

Deut. 12.

Sanguis animalium pro anima est minime comedendus.

Deut. 15.

Sanguinem omnis animalis , tam mundi , quam immundi , non comedes , sed effundas super terram , quasi aquam.

Atque ratio est , quia sanguis est animæ aut vitalis spiritus sedes , qui à Deo inspiratur : Ac proinde dicitur.

Chron. 9. 5.

Sanguinem sedem animarum vestrarum requiram : Quatenus est sedes vitæ ac animæ vestræ : Ac si diceret , animavi internum spiritum sanguinis vestri spiritu meo vitæ : Quare curam ejus gerite.

Ex omnibus hisce locis facillime discernere licet , quomodo vitalis hominis spiritus ; non solum hominis , sed etiam bestię contineatur in rubicundo illo vehiculo sanguinis , ut Æthereus spiritus in aëreo illo ; & essentiali motorem seu rectorem clavi in cymba hac hominis spirituali , esse incorruptibilem Dei spiritum , parquam vivimus , movemur & sumus. Totum hoc Mercurius Trismegistus divinus ille Philosophus videtur confirmare hisce verbis : Anima hominis in hunc vehitur modum ; mens in anima (anima in spiritu ; spiritus in corpore ; spiritus per venas arterias sanguinemque diffusus animal undique ciet.

Pim. 12.

Hisce igitur evidenter confirmatis ex sacra pagina , jam ad majus mysterium progrediemur , quoad duplicatam hujus vitæ Spiritus , in mundo utroque proprietatem , ut inde demonstrativè sensim ad ipsissimum punctum seu perfectissimam resolutionem quæstionis præpositæ deveniamus.

Æternus Dominus Deus (qui totus est unus idemque spiritus ob indivisibilem essentiali) est ipse , qui creaturas vivificat , & vicissim vitam ab ijs aufert juxta placitum suum : Vt jam antea probatum est , ac ob id operatur omnia in omnibus , juxta Apostoli verba : Nec mireris verò , licet dicam , cum effectus operari contrarios ,

quàmvis sit tantummodo una indivisibilis essentia : Hæc enim Salomonis verba sunt : Spiritus disciplinæ Sanctus , est unicus seu simplex ; multiplex tamen &c : Simplex in semetipso , sed multiplex in operatione : Sap. 7.

Et nunquid David tantum agnoscit , inquit : Deo emittente Spiritum suum , recreantur creaturæ ; abscondente faciem suam conturbantur ; recipiente spiritum eorum , expirant &c : Quod ad proximum hujus axiomatis Davidis membrum attinet , alibi in hunc probat modum : Vita ad P salm. 104.

est benevolentia Iehovæ : Vitæ restaurator est Iehova : Vitæ mæc fontes omnes à Deo : Vitæ prolongatio est benignitas Iehovæ. Ex quibus evidens est , Dei spiritum esse immediatum Creatorem , actorem , præservatorem & vitæ multiplicatorem. P salm. 30.
P salm. 41. 3.
P salm. 87. 7.
P salm. 90. 17.

Quod ad secundum membrum attinet , tantum proferemus : Deus malos reliquit , & abscondit faciem suam ab impijs , ut obveniant ijs mala & angustię multæ : Sic increpare solet mortales in lectulo , ut Iob habet : In hunc modum tribulationes Ægyptijs immittebat : Hoc modo faciebat Ieroboami manum marcescere ; Sic leprâ percutiebat Miriam Aronis sororem : Sic Hæmorrhoidibus affligebat Ashdedomanos ; Sic Ezekię epidemiam inferebat ; nimirum occultando aut retinendo Spiritum suum : Atque iterum emittendo radios vitæ , sanabat eum. At proinde David : vita hominis , inquit spaci- Deut. 3. 17.

um est miserum absque benignitate Iehovæ : Nam , qui ægrotat semper expirare videtur. Exod. 9.

Iam devenio ad ultimam clausulam prædicti Textus Davidici : Deus dicebat , cum perciperet malignitatem hominis : Non permanebit Spiritus meus in homine in æternum , quia caro est , eruntque dies illius centum & viginti annorum. 2. Reg. 4.
Num. 12.
1. Sam. 6.
2. Reg. 20.

Et Iob inquit , ut antè : Hominem Deus constituit super terram , apponens ad eum animam suam , si Spiritum vel flatum ejus ad se reciperet , vel traheret , deficeret & expiraret omnis caro , simul & homo in cinerem reverteretur. Atque iterum : Spiritus Dei fecit me & inspiratio omnipotentis vivificavit me. Gen. 6. 3.
Gen. 34. 13.

Ob hanc ergo rationem antedicta Davidis actio erit Principale fundamentum , super quo quiescam ac fundabor tam in probationibus meis , quàm in demonstrando varias proprietates divinæ hujus ac in corruptibilis essentiali , in utroque mundi spiritu ; & vobis evidenter enucleabo ac probatum dabo , quòd , ut spiritus operatur majori in mundo , sic etiam quovis respectu producit effectus con- Iob. 5.

similes in minori illo. Iob. 5.

Deprehendimus esse solummodo unum spiritum in macrocosmo , licet in proprietate con-

fol. 147.

contraria, bifariam quatuor ventos animantem à quatuor terræ angulis emiffos, ad flatus excitandos; atque hoc ita probò: Deus edit glaciem flatu suo, flante Deo concrefcit gelu, & coarctatur superficies aquarum. Et Propheta regius magis ad rem; Deo emittente sermonem suum, inquit, in terram, quàm celerrimè excurrit verbum: Qui nives dispergit sicut lanam, & pruina quasi cineres, deijcit gelu suum tanquam frusta, coram frigore ejus quis consistat? Emittit verbum suum, liquefacit ista, simul ac efflat ventum suum, effluunt aquæ. Hinc liquet, Divinum spiritum essentialem esse actorem in flatu septentrionali, qui inimicus est actui vitæ: Nam, quemadmodum Deus emittebat lucis suæ radios ab infinito fonte essentialis suæ, ad arcendum frigus per dilatationem spirituum & ad producendam calidam humiditatem in spiritu mundano, ut inde inactuaret eam vitâ ac motu, & ut faceret spiritus istos fluidos & activos, qui prius congelati erant per potentiam contractivæ ejus proprietatis, quæ alteri opposita est: Sic vicissim per agens privativum vel Boreale suum attributum ac proprietatem, quæ frigida est, contrahit spiritus dilatatos, faciens eos ex mobilibus fixos, ex lucidis ac transparentibus tenebrosos & opacos; ex vivis spiritibus substantias vitæ expertes; ex liquidis ac fluidis, immobiles & congelatos, & tandem motus convertitur in quietam, actus in potentiam, positio in privationem. Sed è diverso, cum revivificare ei animus est, quasi efficere, ut emortui spiritus mundi exurgant & reviviscant, emittit australem spiritum seu flatum contrariæ omnino proprietatis, nimirum ventum, cujus natura est calida humida: Ac proinde in conclusione Textus prædicti dictum est: Emittit verbum suum & liquefacit hæc omnia: Vbi primùm efflat ventum suum, aquæ & spiritus, qui emortui erant, spissi, fixi, congelati & opaci vivificantur, fiuntque mobiles, fluidi, subtiles, Diaphani seu transparentes.

Quòd si M. Fostero nullum horum aridet testimoniorum, paulò ulterius progrediar, ocularem reddens ad illud probandum demonstrationem, ut inde eo faciliùs ipsi persuadeam, si velit esse tractabilis experientia, quæ Mater fatuorum est: Introspeciat tantummodò vitrum Calendarium (instrumentum in vulgus Anglicum motum, ab alijs dictum, vitrum aëreum) & videbit, aërem inibi contentum contrahi ac inspissari frigore: & ad probandum hoc, comperiet, aquam sursum trahi per tot gradus in vitri collo, quàm frigus externum dominatur in aëre: Quòd evidenter probat, frigus contrahere aërem dilatatum, in vitro ab ampliori spatio in augustius; & per consequens aërem spissorem esse, & congelationi, fixationi ac quieti vicinior, quàm erat antea: E contra deprehendet, aërem inclusum, sen-

tientem calorem aëris externi, paulatim Dominium acquirere super frigus, semet ipsum dilataturum, & dilatatione factum esse mobiliorem, subtiliorem ac vivaciorem; ac proinde requirere ampliolem capacitatem, ut oculariter probatur in hunc modum; nimirum quia aqua deorsum depulsa ad tot gradus inferius, ad quot externus calor vincit frigus in aëre: Sed forsitan Antagonista noster dicet; quid nobis cum hac re negotij? Naturales hæc sunt conclusiones, non pertinentes ad actum seu proprietatem Dei: & quomodo verò probas, reliquos ventos esse actus Dei essentielles? Ad hoc replicò, quòd, si Deus operetur omnia in omnibus, tunc hæc in vitro operatio, multò magis illa in ventis sit actus Dei: Ut invenimus, spiritum incorruptibilem movere ac operari duplici viâ contrariâ, nimirum à centro ad circumferentiam per emanationem ac dilatationem, quibus medijs movetur à semet ipso, qui centrum est omnium, cujus circumferentia est nullibi; sed comprehendit omnes circumferentias ac corpora, facitque ea existere ac vivere: Sic etiam centrum hoc universale, contrahens se in semet ipso, facit omnia in actu potentia, ex creatura viva cadaver emortuum, ex re agili & mobili stupidam ac immobilem: Denique ex actuali aliquo positivo potentiale privativum nihilum: Planè illud perfici cernimus (juxta præcedentem Textum Davidis in Spiritu mundi, quatenus alteratur ab una forma in oppositam pro varietate proprietatis seu voluntatis ejus, quæ est agens internum mundi: Incorruptibilis Dei Spiritus (inquit Salomon) est in omnibus; si in omnibus, tunc pro ut est dignissimus & maximè mobilis & operativus omnium Spirituum, operatur centraliter, movetque omnes rotas externas totius creaturæ machinæ, in qua est; & per consequens operatur à centro ad circumferentiam: Si quiescat in centro, omnes rotæ externæ perdidissent vitam suam: Nam in ipso vivit, in ipso movet, in ipso existit: Ac proinde, nisi ipse agat, omnia stupida & emortua sunt ad instar saxorum matorum, ut David & Iob docuerunt nos: Iam verò ut probemus, esse hunc Spiritum Dei, qui agit & animat ventos, habemus complures alios Textus scripturæ expressos ad confirmandum illud: Turbo (inquit Iob) ex Austro venit, & frigus ex Borea: à spiritu Dei datur gelu & spiritus aquarum contrahitur: Atque iterum; ventus profectus à Iehova abreptas coturnices à mari dissevit ad castra. Iterum: Vento tuo flavisti, & operuit eas mare: iterum; flatu narium tuarum coacervatæ sunt aquæ. Et iterum: Iehova adduxit ventum Eurum seu orientalem. Iterum: ventum occidentalem ve-

Sap. 12. 1.

Iob. 36. 9.

Nurc. 11.

Exod. 15. 10.

Exod. 18. 8.

Exod. 10.

Exod. 10.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ

2. Salmo. 144.

hementem immisit &c : Iterum : Ventus procellosus efficiens verbum Dei. Non dicimus , ventum esse realem Dei Spiritum , sed creatum spiritum seu ætrem , animatum per increatum Domini spiritum , qui pro ejus voluntate , qui emittebat illum quandoque contrahit virtutem suam in se à circumferentia Spiritus creaturæ , ac tum creatura emortua est , immobilis & rigida ob defectum calidi ac fecundi actus emanationis hujus spiritus , à centro ad circumferentiam , juxta verborum Davidis Textum præcedentem : Deo abscondente faciem suam à creaturis , conturbantur ; recipiente spiritum earum , expirant , hoc est , si partim contrahat se ipsum aut abscondat radios vivificos vultus sui , ægrotant ac conturbantur ; sed , si tollat omnimodè vitæ spiritum à circumferentia Spiritus creaturæ in se , qui in centro est & ubique ad circumferentiam , moriuntur atque expirant.

M. Fosterus forsitan replicaverit , quid hæc omnia ad hominem , qui est præcipuum subjectum , quod pertractandum suscepimus ; aut quid ad me , licet Deus spiritu suo operetur privativam proprietatem in spiritu mundano per congelationem , vel contrahendo illum à spiritus circumferentia ad centrum , relinquendo spiritum gelidum , calore destitutum , congelatum , immobilem , & quasi mortuum vel sine vita idque in septentrionali hac natura ? Quid hoc ad rem nostram ? Aut quid hoc ad hominis naturam ? Aut quomodo potest tangere actum curandi in unguento nostro armario ?

Respondeo , quod , ut ille ipse spiritus causa est naturæ quadruplicis in spiritu Macrocosmi , & ut causat mortem ac privationem per flatum suum septentrionalem & congelantem ; & è diverso vitam ac positionem per oppositam aut relescentem hujus meridionalis proprietatis naturam ? Eandem operationem præstat in creato spiritu microcosmi seu hominis : Nam idem ille spiritus , qui vivificat ætrem in majori mundo quadrifariam , producit eosdem effectus in mundo minori , quod hunc in modum probo.

Ezekiel. 37.9.

Propheta ait : à quatuor ventis veni o Spiritus & in suffla interfectos istos , ut reviviscant : & Spiritus revertebatur in ipsos & vivebant , stabantque pedibus.

Ex quibus verbis colligere licet hæc quatuor : Primum fuisse unicum solum Spiritum , qui præditus erat proprietate quatuor ventorum , juxta cujus varietatem in proprietatibus , quatuor venti animabantur naturis contrariis , ut operarentur quadrifariam in Elemento mundi Catholico , ad voluntatem Creatoris modo quolibet perficiendam. Præterea hic spiritus , qui est ætor essentialis ac mo-

1. Cor.

tor in ventis erat incorruptibilis Domini Spiritus , per quem solebat (juxta illud Apostoli) vivificare omnia ; & , juxta illud Prophetæ , dare flatum populo , & Spiritum calcantibus terram : Vel , juxta illud Iudithæ , emittere spiritum & creare omnes creaturas ; vel juxta illud Esdræ , spiramine suo facere omnia & scrutinare omnia in absconditis terræ ; vel , juxta illud Iobi , apponere homini animam suam & cujlibet caeturæ : Nam si spiritum seu flatum suum ad se reciperet vel traheret , omnis caro expiraret. Ac propterea in hoc loco , cum cadavera illa resurgere vellet , mandabat Prophetæ , ut diceret : Veni spiritus à quatuor ventis : Ac si dixisset ; veni o Catholice ac universalis spiritus vitæ mundi & præta officium tuum in revivificando atque animando hosce mortuos : Tertio , hunc ipsum esse spiritum , per quem Apostolus agnoscit , Deum operari omnia in omnibus ; quandoque vitam dando , tollendo frigus septentrionale , Mortificans , ac dissolvendo lethalem seu immobilem spirituum congelationem , quæ stupefaciebat eos , quasi somnifera ac tranquilla incantatione Morphæi , per proprietates meridionales seu orientales ; Quod est liquefacere , resolvere , ac novam dare motionem & vitam congelatis ac stupefactis spiritibus , per proprietates septentrionales : Ac proinde David asserit in Textu prædicto : Emittit verbum ac liquefacit ista , simul ac efflat ventum suum , effluunt aquæ. Ex quibus nos observare convenit , esse verbum Dei , seu incorruptibilem ejus spiritum , qui animat ventos. Quarto , eundem spiritum , qui vivificat ac vitam præbet ac motum spiritui macrocosmico , & juxta placitum suum proprietate contraria enecat , stupefacit ac cessat agere per vitam & motum lethaliter congelando , præstare illud ipsum officium , cum voluntas Patris est in Catholico Spiritu microcosmi seu hominis ; imò in quavis creatura. Quare Iob dicit : Deus est , qui vulnerat seu percutit , & ipse est , qui sanat : Hujus rationem ostendit in loco antea citato , ut etiam invenire possumus in Deuteronomio : Occidam & revivificabo. Et Salomon : Habes potestatem in vitæ & mortis in manu tua , deducis ad sepulchrum ac reducis. Et Syracides : Vita & mors , bonum & malum à Deo sunt. Quapropter , quemadmodum secretus hic ac mysticus spiritus inspiravit mortuis spiritum vitæ : Sic ille ipse spiritus seu flatus est essentialis naturæ , proprietati , & voluntati spiratoris , qui debet vivificare per vegetationem & animationem , & non per Spiritum stupefacientem : Atque hinc erat , ut creati spiritus , qui antea erant congelati & enecti , jam vivaces reddantur & includantur externo corpori & vehiculo ætereo ac cruento , quod virtute & effica-

Iudith. 16.

1. Esdræ. 16.

Iob. 34. 2.

1. Cor. 12.

Iob. 5.

Deut. 32.

Eccle. 7. 14.

ficaciâ vivificantis hujus flatus spiritum ejus movebat in canalibus aut venis ac arterijs, animatis, virtute spiritus illius vitæ. Atque hæc est ratio, quod Deus injungebat præcepta usque ad eod stricta de sanguine creaturarum (ut dictum antè) nimirum , ne comederetur , ut superiori loco allegatum : quia in eo est spiritus vitæ seu anima creaturæ , in qua est virtus spiritualis quatuor ventorum : Nam in hac actione vitæ, eandem exercet proprietatem in cordibus creaturarum seu minori mundo, pro ut facit in Sole cœlesti Macrocosmi : Nam , ut Sol calet, operans rarefactione, & excitans ad motum, ac ob id revivificans & multiplicans tam in vegetatione , quàm generatione , granis, plantis & alijs rebus terræ animatis, effundens deorsum de desuper vitæ radios & lucem in creaturas inferiores : sic etiam incorruptibilis hic spiritus seu vitæ flatus, sic homini infusus est spiritualis microcosmi Sol , qui cor constituit (quod corpus Solis cœlestis repræsentat) Tabernaculum suum , à quo per arterias ac venas emittit radios ac animat universum humanæ fabricæ spiritum , sanguinemque reddit agilem, fluidum ac vividum, assidue movens ac operans ad nutrimentum ac membrorum præsertionem , tam cum naturalibus, quàm cum vitalibus spiritibus, efficiens & corporalem & spiritualemente vegetationem ac multiplicationem partium, in quolibet corpore specifico.

Iam verò, ut hoc in loco tribus (quod ajunt) verbis ; licet aliquantum allatraliter M. Fosteri Aristotelicam determinatam activitatis sphaeram tangam, quam antiqui Philosophi & scholastici usque ad eod voluerunt ac convolutarunt in externis suis phantasijs, sine ullo centrali respectu ad potentiam hanc veram & essentialem spiritus vivificantis ac vegetantis dilatativam aut contractivam. Equidem scire vellem, an ullum mundanum Philosophicum axioma possit concludere aut determinare principalem hunc quatuor ventorum spiritum, qui flat & spirat æque in majore mundo, quam in minori ; quando, ubi, quam procul & quo intervallo libuerit. Ac principio quidem exemplum dabo actionis ejus à quolibet vento in macrocosmo, ac demonstrabo vobis, quomodo imperet, portet ac dilatet spiritum creaturæ vegetabilis, Operationem vegetabilis creaturæ virtualemente, nullatenus, nisi odore colligere possumus : ut exempli gratia Rosmarinus & sassafras &c: emittunt spiritum suum in aërem in distantia proportionata plus minusve juxta vivacitatem spiritus agentis, qui in eo est, & tamen nihilominus videmus, quod, si flatus venti cujusdam vehementioris ob viam venit spiritui creaturæ emisso, vehementer dilatatur à centro sive planta ipsius & facit amplam admodum activitatis sphaeram, id-

que majorem vel minorem prò venti potentia ac violentia : In promptu causa est & nimium vera est deprehensa per eos, qui in mari peregrinantur prope Hispaniam : Nam , quando ventus est orientalis, discernere possunt aërem ad triginta Leucas à littore repletum suavi Rorismarini odore. Simili modo in Gulana & Virginia eadem vel majori distantia odorifera fragrantia radice sassafras cum alijs suaveolentibus lignis percipitur à navigatoribus in littoribus, idque nonnunquam, antequam ullam discernere possint terram. Quid igitur nos dicemus de illo ipso spiritu, qui agit in microcosmo seu homine, cum insensibilis ejus spiritus aut emanatio tendit sympatheticè ad homogeneum propriæ naturæ locum ? Intelligo ad Vnguentum, in quo ipsa illa indivisibilis natura vel in sanguine adhærens armis, vel quatenus jam penetravit arma, sine ullo externi sanguinis signo immergitur ? Anne credemus, posse illud emanatione sua deportare secum in aëre spiritum vegetantis naturæ vulnerati, inclusum secretò salii cuidam volatili, ad agendum in Vnguento ad revivificationem consopitorum in Vnguento spirituum ? Minime verò, inquit M. Fosterus : Nam ligni sassafras odoriferi spiritus, & ille Rorismarini dignoscuntur odore, atque ita flatus spiritus ejusmodi emanantis cum vehiculo volatili vegetationis percipi non potest. Egregium verò argumentum in Philosopho æterno ac sensibili, qui cum D. Thoma, nihil credere vult, nisi, quod tangat, odoratur ac gustet : at verò emunctæ naris homines de facili colligere possunt, nihil esse, quod sit externum & visibile ; quod prius non fuerit internum & invisibile, nec reciprocè dici potest id, quod erat internum, esse externum : Nam infinitus numerus internarum & invisibilium actionum præstatatur à Deo in conclave naturæ, quod non cadit sub sphaeram seu capacitatem sensualis vel naturalis hominis, sed tantummodò fide credenda sunt : atque hanc ob causam Apostolus inquit : Per fidem intelligimus, mundum verbo Dei ordinatum fuisse, ita ut invisibilia non facta fuerint ex apparentibus. Quibus evidenter probatur, omnia prius fuisse invisibilia, antequam sensa discerni possent ; ac per consequens est proprietates externi ac carnalis hominis, nihil credere, nisi quod sensu deprehendat, ac dicere, quod, si ulla res sensui appareat, quæ arte non erat nota, sit diabolica & non à Deo : eum prædictus Textus, reducendo ab invisibilibus actionibus, omnia attribuat invisibili per verbum sensui, non à Diabolo, sed à Deo. Omnes itaque Philosophi in hoc convenerunt, esse unum vitæ spiritum, qui solus operatur in corpore humano : Sed hic spiritus juxta diversitatem officiorum distincto-

Heb. 11.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

rum diversam fortitur appellationem, ac ob eam causam vocatur ab ijs in uno respectu rationalis, in altero concupiscibilis; ac in tertio irascibilis; aptus est illuminari, intelligere, quæ sunt supra se, infra, in & cum se: nam hac proprietate suâ seu facultate novit Deum supra se; Angelos, qui imprægnati sunt illo ipso, & quicquid comprehenditur in toto cælorum circulo in fra se, talis est spiritualis ejus actus centralis emanationis, ratione potentis illius virtutis ei à Deo concessæ: Per secundum ac tertium inclinatur vel ad exoptandum & affectandum aliquid, vel ad evitandum & fugiendum ab eo, id est vel ad amandum vel odio habendum. Atque hac ejus proprietate exercet semetipsam in Sympathia & Antipathia eorum, quæ vel propria vel dissimulata sunt specificæ ejus naturæ, ac propterea in hoc officio suo valenter operatur in & circa hujus Unguenti armarij effectus, si quidem ab hisce posterioribus duabus operationibus in illa omnis procedit affectio: Nam, ut à concupiscentia omne gaudium & spes procedit, quia natura naturâ suâ lætatur &c: ac proinde unione vividæ emanationis, mors seu spiritus congelatus in Unguento vegetatur & vivificatur: sic è diverso anima vivens seu spiritus naturalis, in quo supernaturalis spiritus agit, ex propria sua natura obnoxius est, speciei spiritualis doloris ac timoris, ratione armorum, quæ Violentiam ipsi inferebant, ad quam spectant passiones, ac perficiuntur spiritu irascibili, quatenus vel dolet, vel jam dolorosus efficitur ex illata violentia, aut timet, ut doleat, aut fiat dolorosus exinde. Hæc quatuor spiritus humani affectiones, sunt iniciatrices & quasi subiectum commune omnium actionum virtuosarum ac viciosarum, quæ homini accidunt. Iam verò ut amplam extensionem centralis illius spiritus, qui radicaliter operatur in spiritibus vitalibus exprimam; sapientiores Philosophi asserunt, eum conuenire se in semet ipso in eum finem, ut rectè se intelligat in se ipso. Et quando Deum cognoscere vult, elevat se supra semet ipsum per radios suos mentales, penetrat omnia, contuetur omnia, tam præsentia, quam absentia; quando liberit versatur in locis ultramarinis, ac scrutatur nostra abdita; imò quidem vel in momento emittit ac dirigit radijs ad remotiores totius mundi terminos & per scrutatur ejus secreta. Descendit in profundum, & inde ascendit iterum in cælum & adhæret firmiter Christo, & unus efficitur cum Christo. An vero necesse est, ut virtus infinita hujus omnia penetrantis spiritus juxta M. Fosteri Dogma, determinetur ac limitetur ab ulla imaginaria activitatis sphaera, à vana Ethnicorum Philosophia assignata, quæ, ut habet Apostolus, efficta est ex hominum traditionibus & mundi & non Dei? Nonne monet is nos, ut caveamus nobis, ne

istiusmodi doctrinâ philosophicâ decipiatur, quæ dissentit à regulis Christi, in quo est plenitudo Divinitatis corporaliter? Et an nobis, ad obediendum phantasticæ M. Fosteri ideæ, violandæ leges Apostoli, ut deludemur spuriâ ipsius philosophiâ? Sed, ut ad propositum nostrum revertamur.

Toto hoc supra allegato probè considerato, nimirum Catholicâ spiritus naturâ, quæ vitam creaturæ inspirat, indivisibilitatè & individualitate datoris, & dono, quod datum est: nam divina essentia est individua, ac proinde spiritus divinus impertitus est creaturæ continuus & indivisus ab eo, qui dat eum; infinitas ejus extensionis, quatenus nullis determinatur limitibus (& hanc ob causam dicitur: spiritus fiat, ubi libet, idque sine obstaculo) quòd hic spiritus se ipsum convertere potest à vivida & activa potentia in potentialem, congelantem & lethalem proprietatem, in creatura, retrahendo radios suos actuales à circumferentia creaturæ, quòd emittit illos vividarum actionum causa in centrum, hoc est, in semetipsum, ubi (respectu creaturæ) quiescit, atque ita deprivat spiritum creaturæ per coagulationem, motionem, actu & vita, quam indignabunda sua activitate impertiebat spiritibus naturalibus ad generandum sanguinem, pinguedinem, carnes & ossa. Hanc ob causam ergo, inquam, nimirum ob præsentiam spiritus hujus incorruptibilis in sanguine creaturæ, Deus prius interdicat Israëlitis comedere ex sanguine: quia (ut inquit Levit. 17.) vita carnis est in sanguine. Hic igitur observa, spiritum vitæ eis à Deo, qui omnia vivificat: vita sanguinis & pinguedo est in hoc spiritu & ex hoc spiritu. Quare scriptum extat alibi: Levit. 3
A& 17. 24. Sanguinem & adipem omnino non comedetis: nã vita carnis est in sanguine, & vita ossium est in carne. Facile est igitur discernere, quæ concatenatio sit hic membrorum in successione, quæ derivant vitam suam ab una eademque radicali essentia seu spiritu & inde coguntur sympathizare cum una eademque harmonia in compositione creaturæ, siquidem ex uno sanguine creavit omne genus humanum, ut D. Paulus haud incommodè, & per consequens, cum omnis caro & ossa producta sint ex uno sanguine, necesse est, magna sit relatio inter illa & sanguinem humanum in genere, & consequenter inter sanguinem & unguentum, quod factum est ex ijs.

His igitur probè instar infallibilium fundamentorum, consideratis & ponderatis, concludimus hoc modo: In proposita questione nobis hæc quinque objecta observanda sunt, nimirum primum vulnus; secundò sanguis emanans è vulnere; tertio modus conductionis & translationis ab unguento ad vulnus, ad ullum statum intervallum; Quarto unguenti natura, ac denique modus operandi, quo curatio perficitur,

Primo

Primo igitur quod ad vulnus attinet, est illud violatio operis, quod spiritus vitæ efficiebat, nimirum sanguinis effusio, in quo vitæ spiritus fertur & movetur, impedimentum ac diversio cursus humorum naturalium, divisio ac solutio pinguedinis, carnis atque aliarum partium contumilium, ab integritate & continuitate sua, offendiculum & noxa pacifico illi vitæ actui, per Dei incorruptibilem spiritum producto, qui per hanc suam proprietatem seu attributum, aptus est ad vivificandum omnia. Hanc igitur ob causam radicalis hic agens spiritus interest huic negotio vel actui non naturali, ut inveniens opus suum impeditum & essentialem suam, actionem interturbatam per vulnus sive violentiam oblatam: nam, cum sanguis sit ejus vehiculum, ejusque actus vivificus, instituebatur ad circulandum in sanguine organico, & ad producendam exinde transmutationem in carnem & alias partes vegetationis & multiplicationis & præservationis individui causa; jam idem sanguis effunditur ex ore vulneris & factus inutilis & nullius effectus; corpus (ad cujus animationem secretus hic spiritus perpetuo diligenter inclinatur) debilitatur & languore conficitur, quo circa, ut incorruptibilis & vivificans natura, spiritum ejus humanum per vividam suam activitatem rectificare intendebat; sic Herclé parata & prompta est resistere omni violentiæ oblatæ, & corrigere ac restaurare, quicquid violenta cavavit irruptio; similiter prudenti araneæ, quæ, quando tela ejus confecta est, & ex parte corrupta, omnem adhibet diligentiam, ut reducat eam ad pristinam ejus perfectionem.

Secundo, sanguis prout est vehiculum spiritus vitæ, licet è vulnere evacuetur; tamen retinet in se spiritum hunc vitæ, sed in alia proprietate: nam non agit jam ad vitam, id est, non radios suos emittit à centro ad circumferentiam ad producendam vitam, sed contra, ac si gravaretur & doleret violentiâ actus, contrahit semetipsum à circumferentia ad centrum, hoc est, ab actione in circumferentia creaturæ in se, postquam se in ejus centrum contraxerat, ubi quiescere videtur: atque ita relinquit vehiculum suum aërem, tanquam congelatum, stupefactum ac emortuum: atque hic revelatur mysterium hoc, nimirum ratio, cur homicida adductus coram occiso, spiritus centraliter in sanguine quiescens, miraculose emanat & effluit, ac reddat sanguinem rursus fluidum, utpote incitatum ac motum à consimili spiritu Antipatheticæ agens & actuans, à sanguine homicidæ: Nam, ut dixi antea, hic spiritus in irascibili sua proprietate æque aptus est ad odio persequendum, quam in sua concupiscibili ad amandum. Atque hanc ob causam nos Textus docet, sanguinem interfecti requiri non modo ab homine,

sed etiam à bestia, si effusus sit per eam. Atque iterum sanguis ullius creaturæ non comedendus est: quod superficiale esset solummodo, nisi spiritus vitæ post effusionem sanguinis quiesceret in sanguine; pro ut etiam hæc ratio (quod sanguis anima-^{Levit. 17.} lium captorum in venatione aut aucupio debeat terræ inhumari) parum probaret validitatis & efficaciam. Hanc ob causam ali-^{Num. 35.} bi dicitur: sanguine in fontium commaculata terra expiari non potest, nisi per ejus sanguinem, qui alterius sanguinem fuderit. Finaliter, cur diceretur, sanguinem esse sedem spiritus vitæ, nisi cum eo participaret, postquam è vulnere effusus est, congelatus & quasi mortuus, ac quiesceret in ejus centro? Quinimò hic spiritus prorsus ac omnimodè relinquit & dimittit sanguinem mortui, cum vita ejus (ut dictum) sit in sanguine: nec tamen ipsa ossa, quatenus participant de natura partis carnis maxime terrestris: hinc evenit, quod, cum quidam latrones projecissent cadaver alicujus à se trucidati in sepulchrum Elisæi, interfectus solo contactu ossium Elisæi resurgebat, ad vitam, quod vix effici potuisset, nisi tam divina ejus, quam vivificans natura, participasset cum ossibus ejus: Et hinc est, quod dicitur, post mortem Elisæi corpus vaticinatum esse, & eum in vita miracula edidisse, ac in morte opera ejus fuisse miraculosa. Denique eruditi & sapientes Philosophi (loquentes Ænigmaticè de hoc spiritu) inquirunt, in corpore esse officulum aliquod vocatum Luz, quod cum homine remansurum sit usque ad diem extremum, & effecturum, ut ipse resurgat: Sed intelligenda sunt hæc secundum proprium eorum sensum, non verò vulgariter: Fixetur illud in memoria, quæso, quod contactus ossium Elisæi causabat mortuum resurgere à morte ad vitam.

In tertio loco venio ad modum conductionis & translationis sanguinis à vulnere ad Unguentum: sanguis desumitur ex vivo fonte sanguinis vulnerati illius, vel quatenus armis illinitur, quæ vulnus inflixerunt, vel quatenus baculo alligatur, vel ferro, alijve rei, atque ita transfertur ad unguentum in olla mediocri distantia: Iam verò ratio est ostendenda, quomodo possibile sit, ut ulla certa relatio inter vulnus & unguentum esse possit: Nam, ut Fosterus ait, possunt esse Castella, montes, muri & aër spissus inter Unguentum & vulneratum, quæ curationem hanc infringere vel in totum impedire possunt.

Porro in memoria acriter fixum teneamus, necesse est, dilucidè nos expeditivisse in præcedenti nostro discursu præcellentiam spiritus animantis, in quo est omnis virtus & quælibet quatuor ventorum proprietates, cumque sit spiritus spirituum; & spiritus spiret, ubi vult; quid quæso impedire potest actum seu operationem ejus? Et qua distantia aut intervallo activitas

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

ejus limitari potest, cum sit spiritus ventorum & anima fulguris ac essentia Solis & stellarum cœli, quæ illius animatione radios suos periphericè eijciunt ad quemlibet Horizontis seu Hæmisphærij angulum: Nonne potest hic spiritus, quia in sanguine continetur, penetrare multos milliarium centenarios per emanationem ex cruento suo vehiculo, pro ut prodit ex Tabernaculo nubiloso, in forma seu potius vehiculo coruscationis: vel ex loco ejus phœbeo in radijs aureis. Vnde dicitur in lumine numen & in numine lumen: sic ait Psalmista: amictus lumine quasi vestimento: Dico vobis hunc unum eundemque esse spiritum qui est in homine, & is, qui operatur in ventis: ac propterea dicebatur: Veni ô spiritus à quatuor ventis: spiritus hic in partes minimè dividi potest implet (ut Salomon perhibet) totam terram, & sedem suam in cœlo constituit, ac proinde residet in corpore ac spiritu hominis, ut dictum: Esdras verba faciens de hoc spiritu dicit, ut antè, spiritus Dei omnipotentis omnia creavit ac scrutatur omnia in visceribus & abditiis terræ locis. Quibus apparet, ipsum hunc spiritum, quo spirat homo, non posse terminari nec limitari in dimensione ejus penetrativa & extensiva, nec etiam in incessu ejus per ullum obstaculum intermedium impediri posse.

Denique hominem, qui credit hunc spiritum, ex eoque dependet, quicquid optat præstare posse: nam per veram cognitionem & usum ejus, Prophetæ & Apostoli miracula edebant tam in curando, quam in perficiendis negocijs majoris administrationis. Hic ergo spiritus, qui dicitur intellectualis, pro ut intelligere facit, vitalis, respectu vivificationis: Spiritus Dei fortis fecit me, inquit Iob, & spiraculum omnipotentis vivificavit me; naturalis respectu vegetationis ac multiplicationis: Vilitatio tua (inquit alibi) conservavit spiritum meum, agit & emicat per radios occultos ad subjectum illud sanguinis mortui, qui transfertur ab eo ad unguentum, in quo sanguine amputato, conspicitur spiritus portio cessantis sine actione. Iam verò alterius natura delectatur naturâ alterius: quatenus ambo inter se invicem sympathizant. Siquidem omnes sunt ejusdem consonantiæ & gradus aut unionis, in amore vitali: ut, Exempli gratia: capio duas testudines seu violas, vel ullum aliud simile instrumentum, collocetur horum alterum in altera mensa: extremitate; alterum loca in alia extremitate: ponatur parvula palea seu stramen super unam chordam alterius testudinis, quæ importat a, la, mi, re: vel de la, Sol, re: ac tum percuriatur Gam-ut alterius testudinis, & palea ne semel quidem movebitur, eò quòd non sympathizent in uno eodemque sono ac proportione seu vagabundo sono; ac ob id relationem ad invicem non habent: sic

etiam, si sanguis transferatur ad Vnguentum heterogeneum in natura vulnerato, nihil in hac curatione præstabit: at verò si colloces stramen super Gam-ut vel a-re alterius, alteramque percutias in Gam-ut, vel a-re, nimirum unisonis, è vestigio stramen saltare & quasi tripudiare videbis ab alia chorda, ratione vibrationis superflue vel jucundæ activitatis: & consimilis formalis proportionis, quam harmonia sympathetica inter quasilibet chordas causat alteri in aère: imo hic effectus accidet, licet sint asseres collocati vel alia ejus generis obstacula, quæ impedire possunt directam vibrationis lineam in aère seu medio inter duas testudines: In quo experimento observare licet, chordam percussam aptissimè comparari sanguini vulnerati, semper in ejus corpore animato, qui per emanationem secretam seu emissionem, idque per naturalem inclinationem ac sympathiam, parit in eo ipso tono secretam communicationem inter spiritum tranquillum & occultum in sanguine congelato, qui est in unguento, quod chordæ, cui palea adhæret, comparo: ita, ut chorda, licet ex se ipsa sit silens & quiescat, tamen ad actionem alterius chordæ, quæ realiter movetur, spiritu actuali chordæ percussæ, ex merito concentu excitat chordam quiescentem ad agendum, similiter & in agendo remittere, ac post se relinquere ac retromittere harmoniam salutiferam agenti spiritui, qui æquè appropinquat propriæ quiescenti suæ naturæ ac tonus unius testudinis agentis aut percussæ ad illam alterius non percussæ: Nam, ut ambo sunt tantum unus spiritus, licet intervallis differre videantur, ad instar chordarum in binis testudinibus, sic similiter illi duo toni sunt unus tantummodò tonus, licet differre videantur, ac proinde unum tantum reddunt atque edunt Vnisonum: sed, quoniam alter spiritus essentialiter non potest separari ab alio, nihilo magis, quam Divinitas essentialiter in partes Dividi potest, pro ut etiam unus tonus essentialiter vix distingui potest ab alio: quapropter vididè se ipsum extendit à termino à quo ad terminum ad quem: à vulnere ad unguentum, videlicet existente uno spiritu continuato: haud secus ac filum ab una extremitate conclavis ad alteram extensum cernimus: Cum igitur hic spiritus requirat vehiculum spirituale simile sibi ipsi, fertur quasi super alas venti in occulto sanguinis spiritu, qui videtur quasi vehiculum: haud aliter, ac spiritus venti fertur per aërem, non observans ullam determinatam distantiam, nec impeditur montibus, syavis vel muris ad præstandam & exserendam vim suam: prout videmus, ventum Septentrionalem producere in Lombardia gelu, glaciem nives &c: licet excelsi montes Alpini ad ipsas nubes penetrantes interponantur Sed proferam exemplum magis familiare de grano Frumenti, quo

Islm. 104.

Iob. 9. 6.
Iob. 9.
Iob. 11.

que in se considerata sine matre sua, terra videtur nullatenus agere, nam ipsius spiritus delitescit in centro, non operans ad circumferentiam vel viâ vegetationis vel multiplicationis. Fons, unde originem suam trahit anima vegetabilis per multiplicationem, est sol cœlestis, qui operatur vitam in omnibus vegetabilibus virtute spiritus Catholici antè dicti, qui Tabernaculum suum ponebat in sole, dando naturale vitæ incrementum & vegetationis cuilibet rei: Nam etiam si Spiritus hic in semetipso sit Catholicus: Tamen, ut intrat in ullam specificam creaturam, convertit proprietatem suam ad vivificationem, multiplicationem ac generationem ipsissimæ illius speciei; imò quidem ipsissimo generi humano: Vnd Aristoteles ait: Solem & hominem generare hominem: Exempli gratia: Multiplicatum est successivâ influenza penetrantis sui spiritus in grano tritici, resuscitati (ut D. Paulus habet) post mortem ac putrefactionem, in propria terra ejus ab uno ad viginti; ac tum postea sursum movetur in vehiculo suo aëreo, cum stramineo suo caule versus fontem essentia suæ & attrahit virtute quadam sympathetica seu Magnetica suum simile de desuper per Catholici aëris medium. Sed observatum est à rusticis & agricolis, quòd, quò melior ac fecundior est fundus seu terra in temperatura, in qua granum seminatur, & quo vicinior naturæ grani, eò magis prosperabitur & multiplicabitur in virtute granum. Iam verò fons vitæ grani, nimirum Catholicus spiritus vegetationis præcipuè in sole residet majoris mundi, comparato cordi hominis seu minoris mundi, quod est vitæ principium, granum haud ineptè confertur medico sanguinis, qui colligitur ex arbore vitæ cruento, moventis in venis & arterijs, ut in stramineo caule seu siliqua: Caulis semper ex crescens super eo cum reliquis granis, refertur ad totam sanguinis massam in venis, quæ remanet in actu manifesto. Amputatum granum ad sanguinem amputatum, propter quem, licet ambo maneant sine ullo actu manifesto aut vita, tamen nihilominus possident vitæ spiritum ac multiplicationem centraliter in se contractam: Ac proinde remanet in ijs, solummodo in potentia agendi; sed nihil ad huc agens, nisi evocetur & in actum reducat per activam similem & vivificantem naturam; seu potius per eundem ipsum continuatum spiritum, ad granum suum à sole vel ad sanguinem amputatum à spiritu in corpore vulnerato: Internus invisibilis Spiritus sanguinis, in quo Spiritus vitæ movetur ad unguentum à vulnerato, comparatur Spiritui æthereo seu cœlesti, in quo incorruptibilis Spiritus influenza movetur à sole deorsum ad granum usque per commune medium seu vehiculum utriusque: In quo spiritus æ-

thereus movetur similiter à sole deorsum versus suum simile, vel potius se ipsum excitat in grano jam terræ in humato, vel à fonte vitæ ad granum emortuum vel sanguinem in Unguento, quod medium est commune aëris Elementum. Unguentum terra est fertilis, in qua cruentum granum moritur & resurgit, de quo jam verba faciam.

Quartum, quod hic considerari debet est, unguentum ejusque natura. Quis vel merus Idiota negare potest, simile appetere sibi simile, vel unam naturam fovere fortiolem, sustinere & recreare aliam debiliorem, & debiliore gaudere auxilio & solamen accipere? Antiqui medici & Philosophi observarunt pulmones nutrire pulmones, & cerebella fovere cerebrum debilitatum, lienem lienem confortare juvat & pro intestinis debilitatis clysteres ex intestinorum docto injicimus, stomachus galli concoctionem juvat: Ipsissimum sputum à phthisico ejectum dicitur pulmones sanare, sic vermes mortui, in pulverem siccum redacti necant lumbricos: Calculus vesicæ aut renum, debito modo præparatus, calculum curat.

Denique certum est simile agere naturali inclinatione in suum simile: Natura enim lætatur sua natura, natura naturâ gaudet. Iam verò si respiciamus ad compositionem hujus medicinæ, deprehendemus illam esse admirabilis consonantiæ cum sanguine humano; nam, ut antè vobis significavi, nimirum sanguinem esse sedem Spiritus vitæ, vitamque carnis in sanguine residere, & similiter, Spiritum vitæ esse immediatè tam in pinguedine, quàm in sanguine; ac ob id ne hæc duo comedantur interdictum fuit, sed distinctum reservanda in holocaustum Debitum Domino: & siquidem vita ossium est in sanguine ac carnibus, ac proinde participant de vitæ spiritu & consequenter possident in se medullam Balsamicam, quæ spiritibus referta affectat totaliter reliquas partes. Quare procul dubio una eademque relatio unionis est inter hoc unguentum cum sanguine in eo & naturam vulnerati; Qualis est inter chordam testudinis alterius, quæ proportionata est alteri in eodem tono: & hanc ob causam promptæ erit ad evibrationem unius mutui consensus harmoniæ sympathicæ, si spiritus amborum per virtuales contactum, unius alterius naturæ, fiant per translationem spirituum individualium unius in corpus alterius, ut vivida virtus alterius Balsamica roborat & excitet stupidum ac lethalem languorem alterius: Haud secus ac activitas unius chordæ testudineæ percussæ, excitat aliam ad movendum, quæ antè erat quiescens, & vitæ experta: Vel, prout videmus, tritici granum

D

terræ

SPONGIÆ FOSTERIANÆ

terræ injectum ritè probèque subactæ ster-
coribus equorum, qui ipsi eodem pasti sunt
grano, quâ citissime animati per solis radi-
os & factum esse mobile & aptum ad af-
cendendum versus fontem agentis sui spi-
ritus : Nam quilibet spiritus per naturalem
instinctum seu inclinationem sursum ten-
dit ad nativam suam regionem.

Finaliter : Iam deveniam necesse est ad
mersem mysticæ hujus curandi operatio-
nis ; Fosterus inquit, non posse eam com-
pleri nec præstari ullo contactu virtuali,
cum sit extra determinatam activitatis
sphaeram. An verò ipse vel ipsius acutissi-
mus magister novit certos ac determina-
tos limites activitatis in qualibet re, ut tam
audacter concludat ? Felix, qui potuit re-
rum cognoscere causas : Sed pro certo ha-
beo, me non posse discernere ullam istius-
modi felicitatem in ejus revelationibus ac
prescriptionibus limitum ad agentia natu-
ralia, multò minus ad hunc spiritum, qui
agit & operatur omnia in omnibus & super
omnia : Qui, quicquid vult, facit, tam in
virtutibus cœli, quam in inhabitatoribus
terræ. Si hic decumanus Antagonista un-
guenti armarij, vellet tantummodò secum
perpendere mirabilem operationem, quam
Catholicus hic spiritus producit in hac frigi-
da & contractiva facultate ; ut, cum à
septentrione movetur & facit nives, gelu
& glaciem per contractionem spiritus mun-
dani tenuis in corpus grossum, & absorbet
fontes terræ de desuper ; quod totum perficitur
contrahendo actionem suam à cir-
cumferentia ad centrum, faciendo com-
mune Elementum alterare à dilatato spiri-
tu ad corpus contractum & vicissim à cor-
pore contracto ad dilatatum : Nam alte-
ratione aliqua, huic actui Boreali ac septen-
trionali dispositioni omnino opposita, dis-
solvit in dilatante proprietate ac resolvit,
quicquid efficiebat per frigidam suam con-
ditionem in movendo ac revivificando
aquas congelatas, reddendo eas Diapha-
nas ac transparentes & spirituales seu invi-
sibiles res, tametsi antea essent spissæ, opa-
cæ, tenebrosæ, corporales & visibiles.
Atque iterum, si acuto suo judicio pondera-
re ac considerare voluerit, quomodo deij-
ciat & deprimat deorsum in terram fontes
per sui præsentiam in Tabernaculo suo so-
lari, qui à frigida ejus proprietate expullu-
labant & excitabantur ex terra : Si, inquam,
secum probè ponderaret atque perpende-
ret, quomodo sol jam existens in meridie
ultra æquinoctialem, subtiliet ibi grossum
ac spissum aërem ac dissolvat gelosos, niva-
les ac glaciales effectus, quos frigus intro-
duxerat in Hæmisphaerium illud, dum solis
præsentia in mundo septentrionali opera-
batur contrarios effectus ; & quomodo ex
hac parte Æquinoctialis contractiva sua fa-
cultate partim exsugat & absorbeat fontes
ex Meridionali mundo, ex terra, ac partim
dilatativa actione sua deprimat ex illa par-

te fontes dictos, apparentes in climatibus
septentrionalibus : Tunc sanè actionem
potentissimi hujus spiritus in questionem
ac dubium non vocaret, aut illam limita-
ret (juxta phantasticam nonnullorum opi-
nionem) intra sphaeram activitatis imagi-
nariam : Siquidè hic spiritus ab illo est, qui
implet omnia, & operatur omnia & in om-
nibus : Ac propterea consequenter efficit
magnifica contractionis ac dilatationis o-
pera, quæ usque adeò manifestè apparent in
quovis mundi angulo. An circumscribet
actionem hanc elevationis fontium & recipro-
cæ mutæ eorù depressionis, sine ulla sphæ-
ra seu orbe, nisi sit ille mundi rotundi ? An
actionem hanc effectam inter spiritualem
habitum privationis seu frigoris & inter il-
lum vitæ ac positionis, qui est calor, exigu-
um requirere ac postulare intervallum opi-
nabitur, ut extrema tam procul à se invi-
cem distent, quam septentrio à Meridie ;
ut sibi invicem obvienc ac concurrant in
symphonicam proportionem ? Quò cali-
dus ac intemperatus ; & consequenter
dilatatus alterum hæmisphaerium existit,
ed frigidus & contractivus est oppositum.
Ac proinde, quò major fontium ibi est de-
pressio ob calorem intensum in altero Hæ-
milphærio, ed magis exsuguntur & attra-
hantur sursum ex terra attractiva virtute
frigoris intensi alterius. Hoc possum &
paratus ero probare ac demonstrare cujli-
bet, qui hæret inter dubium hujus puncti,
oculari conclusione seu demonstratione.

Quare ex hisce evidens est, quæ in me-
dium produximus ; hoc Magneticum cu-
randi genus, Donum esse Dei, juxta Para-
celli opinionem ; nec vero actum Diaboli,
pro ut Fosterus noster vix Christianè
sanè in publicum edidit, attribuens & as-
cribens contra rationem & conscientiam
Diabolo, spirituum pessimo ac spurcissimo
(cujus officium solum est destructivum &
vulnerans, non verò constructivum aut sa-
nans) quod est sola proprietas optimi hujus
pulcherrimi ac purissimi omnium spiritu-
um, cuj inserviunt omnes boni Angeli ad
perficiendam voluntatem ejus, ut Diabo-
lus malignos suos Angelos habet destructo-
res.

Itaque ex his videre est, (lector benevo-
le) quomodo vita inspiretur creaturæ à Dei
bono spiritu vitæ : Quomodo ejus sedes
seu vehiculum, in quo movetur, sit sanguis ;
quomodo caro illa, adeps & ossa vitam su-
am & vegetationem habeant in spiritu, qui
movetur in sanguine ; quomodo hic spiri-
tus operetur privativè, contrahendo suos
vitæ radios à circumferentia ad creaturæ
centrum, ubi acquiescit, vel potius cessat
operari effecta officij vitæ sui, ut liquet a-
pertè in morte & sanguine congelato seu
tritici grano : Atque iterum operatur positi-
vè ad vitam, qua vivificat, quod mortuum
erat antea, emittendo actum suum à centro
ad circumferentiam creaturæ, ut in gra-
no tri-

no tritici terræ inhumato seu in sanguine congelato, ad hærente vel baculo, vel armis ad unguentum translatis, tanquam ad terram suam maximè naturalem: Vobis etiam ostendi, quomodo Spiritus sit unus idemque & indivisibilis: Ac proinde id, quod in unguento residet, & quod in corpore operatur concatenantur & continuantur essentialiter sibi invicem, quatenus sunt de uno spiritu, licet is procedat à quatuor ventis: in essentia, inquam, non divisus, sed solummodò proprietate differens: Operatur enim contractivè per frigus & dilatativè per calorem: Simili modo, non esse, nisi unicum vehiculum commune, quod vehit spiritum hunc in ætherea sanguinis substantia: Postremò, quòd, quia unguentum ex sanguine humano constat, adipe humano, carne humana seu Mummià & ex crescentià fumosà ossium humanorum, dicta Vinea seu Muscus, qui ex crescit ex Cranio, juxta receptum meum, ac ob id, quòd natura Catholici spiritus sic specificata sit in unguento, licet non operetur; ac proritetur ad operandum per unionem, quam possidet jam à radijs spiritus vividì ac operativi vulnerati, haud secus ac sol operatur supra terram, in qua delitescit mortuum tritici granum, simul atque evocat & excitat centram spiritum occultum in sanguine mortuo, ad operandum similiter radio solari in vitæ atomo, qui est granum. Quocirca mixtio amborum nunc operantium spirituum in unione una vivificante facit eos tendere ad vitæ fontem, ut granum exurgens terrà, deportet pariter suum simile, quòd lætabatur in terra, sursum versus nativam suam regionem, nisi ponderosa Elementorum tegmina impedirent ascensum ejus ulteriorem. Sed, quoniam hæc terra seu unguentum magis est spirituale, emittit potentiam suam ad sanguinem, harmonià illà, quam continuatione spirituum efficit, nimirum quasi unione aliqua, ratione uniformitatis specificì spiritus, hominem spectantis, cujus unione quatuor Elementa discordantia & quodlibet membrum corporis humani unitur harmoniæ sympath-

ticæ, in usum vitæ adoptatæ in creaturâ; imò quidem, quatenus sanguis, caro, pinguedo ac ossa in omnibus alijs brutis animalibus efformantur ex uno genere formæ Elementalìs, & similiter effiguntur ab eodem spiritu operante; non quidem mirum est, si sanguis ejus additus eidem Unguento, etiam sanitatem causet ac pariat iri creatura vulnerata, si quidem generaliter tendit ad vitam, quod proprium est omnium cruentarum creaturarum, nulla exceptione facta ad quamvis differentiam specificam: An hoc igitur (probè & accuratè pensitatum & à Zelotypo & æmulo vel mediocri intellectu) possit apparere actus Diaboli, & non benedictum Dei Donum, ruminati ac judicio eorum, qui me feliciter judicare noscunt, liberum relinquo.

Iam verò (lector candide) ut tandem partem hanc Philosophicam concludam, melioricū gustu in sapore palatorum maturiorū vestrorum judiciorum, & bene conditorum conceptuum à Theorico hoc & speculativo demonstrationis (cursu discedere; meque ad tempus ad magis practicum, seu experimentalem directionis modum conferre animus est: Quo commodius planitiem ac directam veritatis vestigia ingrediatis & insistas, quòd ad resolutionem attinet prædictæ illius quæstionis: Et quidem in tria distincta capita practicum hunc meum discursum dividam; quorum primum instruet te notabili & insigni experientia, agens, seu internum principium in hac curatione esse in sanguine seu corpore hominis viventis ac vulnerati, ac per consequens, Diabolum necessariò excludi debere, ut sit ullus in eo agens aut actor: Secundum exprimet diversas veras Historias de hac curatione; prout peractæ sunt inter nos hîc in Anglia. Tertium aperiet verum fundamentum, cur Antagonista & censor noster hunc librum in publicum ediderit. Atque postremum referet certum modum curationum sympatheticarum, quæ apparebunt multò peregriniores ac mirabiliores, captum spongiferi nostri magis superantes, quàm illud Unguenti armarij: De hisce igitur ordine hoc modo.

MEMBRI SECVNDI

CAPVT, I,

Hic nunnulle observationes practicae observantur spectantes curationem hanc; quibus manifestum redditur, externum agens in hac curatione centraliter in sanguine contineri: Ac per consequens M. Fosteri Diabolus excludendus erit ex salutifero hoc negotio prorixatore.

Quod si ita esset, (ut M. Fosterò placet) Diabolum solum esse authorem & actorem in hac curatione, cumque id præstare astutè ac Sophisticè ad decipiendos simplices illos medicos circumforaneos, tunc verisimile non est, ullum agens in sanguine esse posse, quòd resistere huic ejus curationi impedireve eà possit, quòd

etiam probabilius apparet, eò quòd natura voluerat apta & prompta est pro virili sua deponere languorem omnem, & Tabernaculum in salubri statu possidere exoptat. Atque hanc ob causam videre est, applicatione unguentorum seu Balsamorum seu Medicinarum ad intra, spiritus naturales internumque vitæ actorem juva-

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

re ac promovere medicinas in curationibus suis, alioqui vix tale quippiam efficerent: hanc ob causam medicus adjutor naturæ vocitatur.

Iam verò principale agens hujus curationis formulæ comprehendendi in corpore vulnerati, probo in hunc modum: Hoc extra controversiam est & confirmatum dabitur ab insignis eruditionis viris, non quidem puppis aut sumi venditoribus, sed longè majoris maturitatis & in doctrina & in judicio, quàm spongifer noster, diurna experientia sua se expertos & verum comperisse, quòd, quando vulneratus misit sanguinem suum super baculum, ferrum, vel arma ad locum Vnguenti, & quòd insuper fuerit in via sanationis, si intereà temporis curationis ejus, rē cum foemina menstruosa habeat, immediatē, curativa in unguento vis destruitur, nec ipsi conferet: similiter sæpius, animadverterunt, quòd, si vulnerato contingat intereà hæmorrhagia narium, curativa hæc proprietas omnino tollitur & nihil exinde conducet. Ex quibus apparet, hoc accidere eò quòd actus & emanatio secreta interni vitæ spiritus, in vulnerato divertitur ac distrahitur ab applicatione sua seu aspectu ad Vnguentum armarium, ac proinde emittit alterum, ut operetur in alio, qui ipsi & corpori usque aded immediati sunt, ut quemadmodum in cælo videmus, majorem aspectum seu applicationem potentio rem unius planetæ ad alium submergere ac tollere minorem.

Aliud est insigne experimentum comprobatum ab homine apprimè nobili, cujus mentionem facturus sum pluribus, Capite sexto hujus membri: nam aliquis famulorum ejus graviter vulnerans digitum falce, idque juxta articulum, cum gramina de-

meteret, ejus digitus sanguinem assidue stillabat, nec is susti facile potuit. Quare hic nobilis imperabat, ut falx ex manubrio excussa ad se deportaretur ita ut inungere posset eam: vulnerato ipso sculam excutiente in ipso primò ictu seu impulsu armorum, quæ vulnus ipsi infixerant, sistebatur sanguis, nec ullam guttam exinde amplius profudit. Et sanè agnoscebar, quòd, licet ne gutta quidem sanguinis conspicienda vel discernenda esset super arma illa, tamen si illineret locum instrumenti, qui vulnus impegerat (quod sæpius confitebatur, se divinando coactum fuisse facere) æquè curationem perficiebat, ac si sanguis hæssisset insuper. Ex qua revolatione seu detectione colligo, totum hujus curationis mysterium consistere in secreto ac invisibili spiritu, qui in sanguine est, manens tam quietus & operans in vulnerato corpore, quàm illud, quod penetravit invisibiliter in arma: nam alioqui absque præsentia sanguinis visibilis, non posset operari; imò & ex hac observatione, nimirum falce seu armis percussis sanguinem e vestigio stitisse: æquè magnum mysterium revelatur, ac quando præsentia occisoris sanguinem in interfecto congelatum reflueret: quòd totum efficitur partim proprietate contractiva occulti in sanguine spiritus & partim dilatatione ejus, ut dictum antè.

Hinc claret, non esse Diabolum, qui externa operatione operatur quippiam in hac curatione, sed esse ex centrali emanatione spiritus illius in vulnerato, qui vitam ei prebet, quæ operatur ab æterno, ut experimentis hisce dilucidè est expeditum. Iam venio ad sequens caput curationum empiricarum.

CAPVT. II.

In quononnullæ historiae de effectu curationis hujusmodi exprimuntur.

Iam verò referam vobis historias curationum nonnullarum domesticarum, qui per unguentum hoc armarium præstitæ sunt, ut inde sapientes syncere, an Diabolum aliquid juris in hac curationis formula habeat nec ne, conijciant.

Miles est Canthij accola, homo judicio præpollens, religione & eruditione excellens, dictus Sir Nicolas Gilbourne; quidam, inquam, cui & sum & fui familiarissimus; sororem enim meam in uxorem duxit. Hic miles Capitaneo cuidam nomine Stiles admodum familiaris, quatenus superioribus annis erat Tenens seu muniiceps, ipsius versabatur cum dicto Capiraneo in consortio proborum & eruditorum Theologorum, tempore confectionis dicti unguenti, qui videbant omnia ingredientia distinctim ac postmodum mandabat Pharmacopolæ ut componeret illa sine ulla actionis superstitiosæ specie, ubi generali-

ter statuebatur esse medicamentum licitum & nullatenus Diabolicum: Myrothecium hoc unguento plenum dono dabatur fratri meo, quæ salutaria effecta præstiterit, illud vobis tribus (quod ajunt) verbis referam, idque verbatim, pro ut illud sub propria illius manu possideo.

Primum (inquit ipse) erat Katamæ in Canthio, ubi servus alicujus Poppe naupegi, vulnerabatur securi ictu tam profundo, ut nihil supra, tamen manus non prorsus abscessa erat: post hanc læsionem (quod erat tempore pomeridiano) adducebatur ad me, sed negabam, me aliquid negotij cum illo habiturum, solummodò consulebam, ut vulnus urina propria lavaret, quod faciebat. Sequenti manè primo diluculo illinebam securim, & post litum mittebam ad dictum virum, ut perquirerem, quomodo se haberet: replicabatur ipsum per totam noctem in maximis fuisse cruciatibus, sed jam

jam non ita pridem eos remisisse eum. Sequenti mané intrans Musæum meum deijciebam gladium meum super securim, cujus capulus decutiebat unguentum ex securi, quod ubi deprehenderem, ablegabam alium, ut intelligerem & tunc quomodo valeret: & responsum accepi, illum probe admodum se sensisse tota illa nocte, sed hoc mané maximis illum torqueri cruciatibus atque ira perdurare. Quapropter secunda vice illita securi mittebam ad ipsum, percipiebamque, illum maximum sentire levamen, & intra septem dies perfecte sanitati fuit restitutus.

Hæc sunt ipsius verba ipsissima, quæ literis ad me dedit; quibus constat curationem hanc (contra M. Fosteri assertionem) perfici unguento armario, nec verò ullâ aliâ secretâ medicinâ à Diabolo adhibitâ (quin potius hæc M. Fosteri inventio diabolica est, & curatio unguenti naturalis: nam alioqui, quomodo Vnguentum adhærens securi detectum seu decussum à gladij capulo esset occasio subitæ in vulnere mutationis à meliori ad pejus? Et quomodo rediret vulnus à temperie sua dolorosa in statum pristinum ac solitum post recentem & secundâ armorû seu instrumenti inunctionem.

Secunda historia hujus curandi modi erat hæc: Ego (inquit Sir Nicholas Gilbourne) evacuationem & expiscationem susceperam stagni alicujus Charingæ: cumque rem absolvisssem, pueri oppidani aquas intrabant, ut perquirent pisces: inter reliquos verò Brentius Deering (filius Domini Finch Deeringi) intrabat ad idem intentum, atque ibi canna penetraverat per suram ejus alteram: admodum stillabat sanguinem & torquebat ipsum maximis doloribus, quod causa erat, ut mater ejus mitteret ad aliquem Chirurgum Iohannem Hartium Charingensem ad vulnus explorandum illudque obligandum; sed ipse continuabat post obligationem cruciatibus summis gravatus & ad syncopen paratus: Quare soror ejus mittebatur ad me, ut, quod in me esset, facerem pro ejus levamine: reponebam, me nihil boni posse præstare, eò quòd jam obligatus fuerit à Chirurgo, sed hoc nolebat ipsis satis facere: ac propterea pro importunitate eorum consulebam ipsis (quia edocebant me orificium admodum esse angustum) ut abluerent omnem Chirurgi lituram, & ut textoriam seu lanariam acum vulnere immitterent, tam procul ac penetrare vellet, alligato simul filo, quo non penetraret ulterius: illi itaque ita facientes invenerunt penetrare omnimodè ad ipsam cutem lateris oppositi. Hanc acum perungebam & intra quatuor vel quinque dies consanescibat apparenter, nisi quòd in summitate orificij esset p̄ora quædam sicca. Minimè satisfacere mihi, eò quòd invenirem non ex toto convaluisse, sed scabiem moram facere super eo. Quapropter de novo prauxi acum sub no-

ctè, & sequenti mané exibat ex orificio modica Cannæ schidia, & postmodum intra duos vel tres dies in totum consanescibat.

Hæc ipsissima verba sunt Sir Nicolai Gilbourni epistolæ: quid Fosterus noster dicet ad hanc curationem? Quid? Anne verò diabolus hanc curationem perficiebat per medicinas alias, & non per Vnguentum hoc sympatheticum seu Magneticum. Res sanè manifesta, totam curativam potestatem consistere in Vnguento. Nam effecta in curando testificabantur tantum; sed principale agens procedebat vel potius emanabat à corpore vulnerato.

Et he! quid diabolus lucrari potuit erga misellum puerum in hoc curandi modo secretò præstando, qui nihil, nisi Dei benedictionis assistentiam & beneficentiam in levamen suum expetebat? Insons puellas (inquam) ac propterea sub protectione Omnipotentis: iusto refugium (inquit David) Dets & propugniaculum. Quid? an verò tutelaris Angelus hujus pueruli (qui, ut Christus inquit, semper aspicit ac contuetur faciem Patris sui, qui in caelis est) usque ad eum erat negligens, ut amitteret & perderet mandatum speciale sibi à Deo commissum, per tam miseram diaboli astutiam? Castrametantur Angeli (inquit Psalmista) circa timentes eum & recipit eos. An verò & illi tam facile deludendi erunt, qui magis sunt vigilantes ad præservandos Dei electos quam Argus centocularis?

Psalm. 9. 10.

Matth. 18. 11.

Psalm. 34.

Ex hisce discemere licet spongiferi nostri fatuitatem & fictions imaginarias de profundo hujus curandi modi mysterio. Venio ad tertium.

Winsor propè erat aliquis, cui aliquid erat negotij in sylva, qui, dum demeteret prati partem, retro incidebat in falcis suæ cuspidem, & dorsum totum usque ad eum perniciosè dilacerabat, ut vita ejus in dubium vocaretur: Falx è vestigio missa fuit Londinum ad Capitaneum Stiles, qui inungebat, involuebat & reponebat illam: Nam paulò post aliquis veniens inquirebat de Doctore Stiles, mittebaturque ad ipsum; minister intelligens esse ob gratiarum actionem pro curatione per Vnguentum armarium præstitâ, mittebat ipsum ad Capitaneum; paucis ipsum volebat. Capitaneus intererat prandio vel cœnâ cum pluribus ex suis amicis, & mittebat pro dicto viro in cœnaculam, isque ibi retulit Capitaneo, vulneratum illum agnoscere ab ipso vitam suam proximè à Deo, certiorans eum, periculosum vulnus inflictum sine mora consolidescere, postquam falcem suam misisset ad eum, & in totum sanabatur sine ulla alia applicatione. Et in recompensationem hujus, in gratique animo pignus, donabat ipsi latus damæ alicujus.

Hic videre licet, hanc curationem præstitam fuisse ex intervallo 20. milliarium inter vulnus & unguentum.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

CAPVT. III.

*Hic spongiferi nostri mundana astutia & fraus, seu Politia in
explodendo & promulgando Vnguento armario, polito
sanctitatis velo palliata, detegitur &
in publicum proditur.*

SEd, quatenus Experimenta citata & probata à Capitaneo Stiles & Sir Nicolo Gillourno, sunt duo tantum aut tria, & juxta verus dictum, unum atque alterum exemplum non probat Argumentum; non equidem absurdum mihi videtur, certificare quemvis lectorem, esse quendam hujus regni nobilem, religione, judicio, ac eruditione præcellentem, qui in primò limine exhibebat hoc curandi genus, ut rem impossibilem. Sed postquam revera reale esse deprehendit, terrebatur ab ejusmodi graculis, qualis est M. Fosterus, qui minus ad actum & usum perduceret: quatenus persuasum erat ei, esse fallaciã quandam præstigiosam seu operationem & virtutem Cacomagicam in eo: quam ob causam abstinere & desistere ab usu & praxi ejus: licet agnosceret actum ejus esse mirabilem: & tamen nihilominus, eò quòd ejus curiositas eum incitabat, ut immergeret se paulò profundius in veritatem: sub finem Capitaneum Stiles compellere ipsi animus erat (virum sibi probè cognitum familiaritate, esse & sapientem ac pium, & adversum etiam, omnibus actionibus præstigijs seu superstitionis & Ceremonijs) quoniam notum erat, eum esse practicum insignem in hoc curandi modo, desiderium ejus avidum erat pro meliori sua satisfactione, prius oculis lustrare quod vis ingrediens particulare distinctè, quod intrabat compositionem Vnguenti hujus, ac postmodum cujullibet ingredientis præparationem observare, ac finaliter contueri ac perspicere eorù mixtionem seu unionem in compositione, ut eò melius discerneret, an ullus actus illicitus seu superstitio Diabolica concurreret, cum ejus confectio: Capitaneus consentiebat; insuper nobilis hic, ut melius in hoc negotio informaretur, divinum seu eruditum Theologum accersit jubet ad compositionem hanc, doctoremque medicinæ famosum, qui omnes unanimi consensu sub finem operis affirmabant, non esse ullam superstitionem damnosam in unguenti confectio, ut falsò prætendebatur, nec etiam ullam dispositionem Ca-

comagicam in ingredientibus, ut vanè prætenderetur & allegaretur à quibusdam hominibus præcis. Et hanc ob causam unanimiter concludebant, & medicinam in se & praxin hujus curandi modi esse naturalè & per consequens omni Christiano licitam pro usu. Hinc honorabilis hic vir per anni spatium cum felici & prospero successu exercebat hunc curandi modum super multos, qui vulnerati erant. Et tamen non obstantibus his, verisimile erat, nonnullos negotiosos butones seu muscas bombilantes hujus naturæ, introduxisse ipsum in novas opiniones, insinuantes ipsi, Capitaneum uti posse media quædam superstitiosa, seu ignotas præstigias in colligendis & præparandis principalibus ingredientibus, quæ vix ipse discernere posset, & sine hoc mysticos illos effectus vix præstari posse: Exinde annuo spatio elapso, dictus nobilis pro majore certitudine compositionem ipse conflare parabat, & in promptu habere ingredientia acquisita & præparata ex propria sua directione, nimirum Vñeam ex ossibus humanis &c. Et hanc ob causam M. Cooke constituebat sibi Apothecarium, ut ingredientia terenda, in pulverem tereret, ac postmodum componeret & reponeret: Quod cum præstitisset, deprehendit, hanc propriam suam compositionem eandem virtutem curatoriam possidere, & acquievit tam confidenter in certitudine & licito hujus curationis modo, ita, ut ne ullus quidem papilionum phantasticarum dictarum, per fucatas demonstrationes suas sine ulla solida substantia, mutare posset ejus mentem atque ab hac praxi avertere: quod, ubi gyganteus noster spongifer perciperet, deprehendens, omnes vanas factionis suæ nimis scrupulosæ & suspiciosæ persuasiones, nihil efficere posse, ipse id instar præconis seu Oratoris exclamantis pro reliquis profert hæc fragmenta zeli sui externi & fucati, quatenus ad intus & extra, intento hypocritico suffarcitur ac politico: ut latius post hæc explanabitur.

Verba ejus in Epistola dedicatoria sunt hæc.

Id, quod compulit me, ut ederem hunc libellum, erat commiseratio status quorundam bonæ notæ hominù, pro pijs æstimatorum, qui utuntur Vnguento armario: miseret me horum: reor, nihil damni nec noxæ in eo suspicantur: oro, precor pro

ipsis, ipsissimis verbi Domini nostri & Servatoris Iesu Christi: Pater ignosce ipsis, nam, quid faciant, non intelligunt.

Nonne verò hæc egregia larva zeli ac religionis, obducta dissimulationis fucos: per politum, inquam, faciei obtegumentum

tum hypocriseos ad obtegendam nuditatem privatæ mundanæ astutiæ, nimirum perperam & insulsè applicare & falsò adhibere verba justa & pia benedicti nostri Servatoris Christi Iesu pro declamatione & abolitione benefici illius doni curandi, quod per vivificantem ipsius spiritum efficitur super hosce vulneratos & infirmas creaturas & (quod pejus est) attribuerè illud falsò Diabolo, inimico & Deo & homini, atque ita defraudari jure suo Creatori & actorem omnium idque in conspectu omnium ejus rationalium creaturarum, quas in propriam sui imaginem creavit, persuadendo ipsis, ut credant, omnem sanationem mysticam & occultam in ultimis diebus esse operationem virtuosam Patris mendaciorum ac inimici bonitatis? Idque præcipuè societatis Chirurgicæ causa, ut mox planius declarabitur ac si diceret, Deum in ultimo hoc mundi seculo amississe omnem virtutem operativam & potestatem in operationibus mysticis & occultis, tam in creaturis suis, quàm in miraculis, Bonus iste Deus (inquam) Creator & cœli & terræ, ac ob id operans miracula in sempiternum, tam occultè, quàm manifestè, aut perdidit virtutem operativam suam, aut eam tanquam per successionem Diabolo assignavit: Nonne prædictus nobilis compluresque alij pij & religiosi viri, ad quos M. Fosterus in Textu præcedenti collimat, meliori cum conscientia retorquerent antedictum ejus sermonem, dicentes:

Moveor commiseratione hujus Presbyteri seu Presbyteri habiti ob ejus professionem religiosam, qui damnat & spongiâ suâ deleterentat & extirpare unguentum armarium & abolere reputationem illius virtutis, quam Deus est elargitus illi in hominis bonum & in levamen vulneratorum miserorum: miseret me illius; si ex ignorantia id faciat, tunc enim illum nihil mali suspicari existimo: ac proinde præces fundam pro ipso in ipsissimis Servatoris nostri verbis: Pater, ignosce illi: nescit enim quid agat: Si verò sciens & astutus illud faciat & Christi verba in usum adhibeat astutiæ causa, vel ut procuret sibi mundanum questum ab alijs, alloquar ipsum necesse est in hisce verbis, quæ Christus dabat Petro. Retrocede Satan, non enim quæ à Deo sunt intelligis, sed quæ ab hominibus sunt.

Iam Herclè manifestum reddam, illum tegere astutiam humanam, Sanctitatis pallio, & per consequens, se profundis luto peccati involvit; quare ejus retaliatio, ejus merito respondeat necesse est: Nam, Deus, qui scrutatur corda & renes cujusvis hominis, est justus & justa retribuens. Vellem igitur, quemvis lectorem attentum notare, duplicem esse rationem in conatu. M. Fosteri ad delendum Unguentum armarium: quarum prior debilissima est, nimirum

astuta ignorantia, vel totalis incredulitas in illis virtutibus invisibilibus Dei creaturarum, licet evidenter appareat per effectum, idque ad Dei gloriam & solamen hominum miserorum. Hinc oritur captiosa dispositio præcisionum nonnullarum vel potius purè apparentium hominum, qui fidem nullam ponunt & colocant in operationibus occultis & arcanis sive medicinarum, sive ullius alius rei, quæ manifestatur in hisce ultimis seculis: quia, iniquiunt, miracula cessant, & ob id, quod, jam apparet miraculosum aut admiratione dignum præsticiosum est, Cæomagicum, Diabolicum, & per consequens minimè à Deo. Et hoc, quidem genus hominum obliviscitur verborum Sapientis, qui nobis dicit: opera Domini mirabilia esse & gloriosa: secreta sunt opera ejus & inter homines incognita &c: Et iniqui hi judices actionem Dei audebunt improbare, ac condemnare ea, & attribuerè illa Diabolo, eò quòd secreta sunt & sibi incognita? An taxabunt ea, quæ longè superant captum suum? Nonne illis hominibus meritò mihi dicere licet, qui in scriptis suis impingunt in veritatem, ut Petrus Ananiae? Cur Satan replevit cor tuum, ut mentireris spiritui sancto, & virtutem Dei diabolo injustè applicares?

Sed, si replicabit & dicet, se certò scire, virtutem hanc secretam & occultam à Deo non esse, sed à Diabolo: eà audaciâ, quæso, induamus nos, ut queramus ex eo, quomodò ad illud cognitionis pervenerit? vel quibus medijs acquirebat sibi illam cum Diabolo familiaritatem, ut usque ad eò is ipsi obligetur, ut sciat ejus secreta? Quod ad illa Dei attinet, novi ea longè abesse satis à captu hominum ejusmodi, ad exquirendam rationem ab ipsis: ac ob id Salomon ait, intellexi, quòd omnium operum Dei, nullam possit homo invenire rationem eorum, quæ sunt sub Sole; & quantum plus laboraverit ad id querendum, tantò minus inveniet. Et hoc audax hominum genus ad instar cæcorum equorum (vel juxta proverbium Anglicanum Blind Bayards) audebit asseverare, virtutem occultam & abditam in Dei creaturis effici per Diabolum?

Quod quidem si omnino ita sit, nimirum, ut impossibile sit, nisi divinando judicare de his mysterijs occultis & abditis Dei actionibus: equidem scire velim, an quisquam lector eruditus possit esse tam locors, ut qui affirmet, M. Fosterum ejusque affectas seu adjutores rectius egisse attribuendo rationem secreti modi curationis per Unguentum armarium Diabolo, non habentes ullum testimonium certum ex pagina sacra, quàm Doctorem Fluidum, qui omnem ascribit bonitatem & inter cætera actionem sanandi in genere Deo & benedictò ejus verbo.

Ex hoc genere acutorum & emunctæ

Luc. 22.

Marc. 8. 22.

Ecclef. 11.

Act. 3. & 5.

Eccle. 8. 17.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

naris hominum & iudicum agiliū atque audacium, qui consiliū suū dant contra Dei causā dissolutē & ad pilæ iactum, imō quidem & tam peremptoriē persuadere vellent plebeijs, se omnium Dei mysteriorum participes esse, quæ humano generi non sunt revelata, sed eventu Solo. Ex his inquam, quis assistit M. Fostero in incepto hoc Glorioso, & quasi cum Gygantibus Titaneis prompti ac parati sunt obstare & insultare Iovi, Saturni aut potius Satanæ causa, ex illis ipsis, qui calcaribus optimæ fiduciæ suæ ac confidentiæ, irritant eum, ut invehatur contra virtutē Dei in Vnguento armario: & convitijs profcindunt me & alios complures, ob defensionem æquitatis Dei & naturæ ejus creatæ: horum, inquam, mentionem facit, eosque in dedicatoria sua Epistola sic tangit.

Nos de Ecclesia Anglicana, detestamur curationes magicas superstitiosas; habemus quàm plures pauperes paræcianos ministros (quorum ipse ego sum minimus) qui tractare & suscipere audent argumentum & calamos stringere ac concionari

contra praxes ejusmodi &c.

Hic videtis areolam præcisi & nimis puri & nimitum quantum officiosi rudentis ejusdem, dico, cum Fostero farinæ hominum, fractam esse ac directam. Et Herclé Fosterus noster rectē dicit, Ecclesiam Anglicanam detestari curationes superstitiosas magicas, ut lege tenetur, & sic etiam cordicitus facio. Sed vellem equidem eum mihi demonstrativè probatum dare, virtutem Vnguenti armarij esse magicam aut superstitiosam, nec verò naturalem. Quod quidem ad argumenta illa attinet & probationes, quas hæctenus produxit ad annihilandum hoc genus curationis mysticæ, invenio illas (testor coram Deo & hominibus) usque adeò debiles & infirmas, ut haustu aquæ vitæ fortissimæ opus habeant, ne deficiant in aspectu veritatis, usque adeo tenuiter armatæ, ut vel minimum talitrum veritatis pessundaret eas & spiritu ipsas privaret: Quod si ipse cum omnibus adminiculis suis, quæ affectu ipsius præstant illi, probabit meliùs, forsam ad credendum inducemur: sed,

Si cœlum ruat, habebimus alaudas.

Secunda ratio seu intentum mundanum, quod ipse obvelat & contegit velatura simplicitatis & sanctitatis, puræ est privatæ astutiæ causa, nimirum ad acquirendum favorem & ad occultum servitium Chirurgis præstandum, ex quorum progenie ipse est oriundus: Cum enim perciperet, hosce fratres suos malè & indignabunde reconciliare bonum illud assiduū, quod hæc magnetica curatio quotidie præstaret compluribus creaturis Dei infirmis & vulneratis; idque non sine magno præjudicio praxeos & commodi eorum; rebatur ipse fore dignum, servitiumque meritorium illis hoc modo fieri, si sulciperet calumniationem & extirpationem mali tanti ocularis, Reipublicæ illi exiguæ inde redundantis: atque illi procul dubio percipientes eum impudenter confidentem naturā, ut etiam exiguitatus (ut in ejus Epistola ad Lectorem apparet, ubi dicit, se esse infra invidiam, & se habere modicum saltem redditum Ecclesiasticum) ac ob id magis incurium, desperatum; & per consequens aptiorem ad explodendum & invehendum & ad lacessendum se meliores, malignis sermonibus ac dieterijs (quis enim usque adeò stolidus esset, ut dilapidaret ac conjiceret pecunias suas in Cameram stellatam pro libellario seu potius convitiatore, qui parum aut nihil possidet?) & ad damnandum præcipitanter & præposterè sine ulla modestia aut conscientia, quæ jam à Deo iudicata sunt; admodum lætabantur hunc eligere virum tanquam perditum in symbolo gregum illorum antè amissorum, ut qui festinanter aggredieretur & subiret si-

ne modestia, iudicio & ingenio talem provinciam, nimirum tam ad adimendam huic Vnguento armario famam inter homines, quàm ad me lacessendum falsis & scandalosis imputationibus, eò quod sustineam, illud esse tantum naturaliter magicum, ac ob id licitum & nullatenus diabolicum. Iam verò hoc ita se habere, res manifestata est quatuor evidentissimis observationibus: quarum prior est, quia hoc negotium tangit præcipuè Chirurgorum alodium: ac propterea haud est absimile, quin illi sint amici ejus, quos citat in Epistola sua dedicatoria, ubi in hunc modum loquitur.

Mallē equidem iacturam facere propriæ reputationis, quàm homines salutis suæ. Amici mei, ad quorum petiitum suscepi hunc tractatum &c.

Hic videtis velum ejus religiosum; & iterum detegit astutiam suam occultam: præterdit zelū pro conservatione & salvatione multorum: & postmodum dicit, se suscepisse illud ex petitione quorundam amicorum, quorum nonnullos majuscula litera appingit margini I. S. & E. C. jam verò qui nam hi sint explicitè, titulus latinæ Epistolæ ejus exprimit: invenietis eos procul dubio, cum agnoveritis eos superbos, & seditiosos homines, profundæque capacitatis ad determinandum hoc dubiū, quod nos intra manus habemus: Magnanimi jurati viri, inquam, qui dent Verdictum suum super tam profundo Mystério Philosophico: Deus præservet Autoritates eorum bene mōratas amicis meis, inquit, Iohanni Scoto & Edwardo Chælo, &c:

I. S.
E. C.

leo &c: Itaque hoc pensum nullo, ut dixi, magis concernit, quam Chirugos, illumque eos existimare amicos suos familiares, confirmabit consequentia. Secunda observatio est, quoniam hic author noster nobis adversus erat filius barbitonforis Chirugi. Hinc insignis illa reverentia, quam portat erga ipsos, tribuendo illis titulum Armigerorum. Tertia manifesta redditur per eximiam & inusitatam Epistolam latinam, in libro quodam Anglico, quem dedicavit ipsis: Denique, quia nonnulli eorum (ut edoctus sum) cum ipso tendebant ad gratulandum ipsi & ad procurandum illi privilegium libri ejus imprimendi, tam contra Vnguentum armarium, quam me ipsum nomine, cum plus modestiæ & continentiae potuisset gubernare eos, quam tam serio instituisse & expectivisse Privilegium Pamphleti scandalosi, cujus pars, inquam, modo ignominioso & infami tangit memetipsum nomine ad carpendum de industria, ac fauciendam (quantum quidem in ipsis erat) incommaculatam meam famam ac reputationem; idque immediatè, postquam immodestus ille ac præposterus ejus compositor fuisset reprehensus, repulsus ac reiectus à duobus viris modestis ac eruditis, pro ipsdem inurbanis & calumniosis insolentibus.

Admodum obligatum me agnosco hisce fautoribus mei Antagonistæ, eoque magis, quantum etiam uni atque alteri collegarum meorum; quidam illorum exhibebant & illudebant me, ob ejusmodi convitia, quæ ipse ostentatione quadam expresserat in ejus libro adversus me, & ante ejus privilegium & similiter ex hinc: Sed, ut aspernor illorum calumnias, quippe nimis demissas ad submergendam famam meam; sic Deum precor, ut ijs ignoscat fatuitates eorum & pessundet eorum malitiam: non quidem omnes accuso, sed aliquos: Nam equidè novi esse inter eos quosdam, indolis magis eruditæ, discretæ, ac modestæ, hosce, ut & mihi ignoscant, oro, si justè loquor, idque ad rem, cum me ipsum tam indignanter irretitum inveniam à nonnullis eorum societatis, si curarem eos nec ne. Quare præfatâ eorum veniâ, hunc in modum procedam in Historia mea.

Supradictus nobilis & Capitaneus: Stiles cum Sir Bevis Tellwell, qui hoc unguentum possidebat à persona illa nobili, ac præstitit per illud complures admirandas & desperatas curationes & M^r. Wells Dedfordiensis, eruditus ac honestus generosus, curaverunt ad minus (ut volunt illi probatum dare) mille homines per hunc curandi modum. Et jam quidem sunt quam plures alij & viri & mulieres, qui lucrum fecerunt ex hoc Vnguento armario, & quotidie multum beneficij in hoc regno per illud præstant: Hinc dolor, hinc

Lachrymæ! Hinc, inquam, oritur dolor & tormētum Chirugis, tam civitatis Londinensis, quam cujusvis alius conditionis.

An verò sat causæ non habent, cum amittant eam præceos quantitatem, quæ crumenas eorum inferisset ac instruxisset?

Nunquid hic erat Casus aurifabrorum Ephesiorum, qui percipientes, quæstum suum, quem in vocatione & arte sua lucrabantur & pariebant per idolum Dianæ, quod ut periret, non absimile erat per D. Pauli virtutes miraculosas, tam in persanandis morbis, quam secus (nam in eodem capite dicitur, Deum haud modica operatum fuisse miracula manu D. Pauli; ita, ut ab ejus corpore ad ægrotos sudaria deferrentur & morbi recederent ac Dæmonia exirent ab ipsis) in salutifera prædicatione Christi, in tota civitate tumultum excitabant, persuasione petitione cujusdam, nomine Demetrius aurifabri, ut hoc pacto decernerent & abrogarent prædicationes ejusmodi & operationes miraculosas D. Pauli, tam in curando, quam aliter, quas efficiebat non solum in illa ipsa civitate, sed per totam Asiam, exclamantes contra omnem veritatem & rationem: Maxima Diana Ephesiorum! ita perperam inferentes, D. Pauli Doctrinam erroneam & miracula ejus esse Diabolica. Nunquid propugnator hic & Athleta Chirugorum (intelligo M. Fosterum) agit partes in omni puncto Demetrii illius Ephesij, quatenus conspirat cum artis vocationis suæ paternæ, ad excitandam totam civitatem, imò & regionem ipsam, ut murmurent & doleant, actu virtuosissimi illius doni, quod Deus Vnguento armario impertivit, & exclament contra eos, qui eo utuntur ad Dei gloriam & proximi *Euxian*, eò quòd deroget ac decerpit de emolumento & quietu à vocatione Chirugorum. Nonne Demetrius sub prætextu zeli & religionis erga falsam & Ethnicam Deam Dianam, derogabat, quicquid poterat de honore & Gloria Jesu Christi; idque præcipuè societatis aurifabrorum commodi & questus gratia? Et, an non M. Fosterus consimili modo sub umbra hypocritica, seu synceritatis velo, ascribit potestatem sanandi per Vnguentum armarium Diabolo, falso Deo hujusmundi: atque ita faciendo derogat & decerpit de Divino honore ac virtute veri Dei, qui fecit cælum & terram, ut inde inficiat & intoxicet opiniones virorum virtute præditorum ac bene sentientium, & à veritate eos distrahat falsis suis persuasionibus, prout Demetrius agere conabatur cum honestis Ephesijs: Nam, quatenus ille factione sua Chirurgica videtur exclamare ad instar alterius Demetrii: Magnus est noster Æsculapius seu Chirugorum Deus, & ejus inventiones Balsamorum, Emplastrorum & Vn-

E guen-

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

guentorum : & consequenter Diabolicum est Vnguentum armarium , quod persanatur omnia vulnera miraculosè ad interval- lum & non per contactum : Nonne Galenus similiter invehebat in Christum , ejusque discipulos , eò quòd sanabant in tam miraculosa distantia , idque sine ulla oculari demonstratione ? Et cur ? Ratio , quia non poterat curare spiritualiter in distantia , sed solummodo grosso modo ac contactu immediato.

Itaque si in modum Agoranomi Ephesij verbis rationis & veritatis quærã ac coner placare rumores iniquos injustos & Zelos super vacaneos ab hoc nostro spongifero Demetrio excitatos , & cū verbis veritatis ascribere illud Deo Patri & Filio ejus Iesu Christo , qui spectat ad eum , ac renuntiare palam diabolo ejusque ministris omne bonum , ac ob id quamlibet salutarem sanationem spectare & pertinere ad Deum Creatorem omnium , nec verò ad ullam vilem creaturam , multò minus ad diabolum . An (reris) aberro ? Nonne , quæso , erat ab hæc ipsa verba Pauli , ut in concione ejus Athenis , Demetrius ejusque artifices usque adeò commoverentur & conturbarentur.

Act. 17. 24.

Dominus , inquit , qui fecit cœlum & terram non habitat in manu factis templis , nec colitur manibus humanis , ac si ullius rei indigeret , siquidem omnibus dat vitam , inspirationem & omnia : Ex uno sanguine omne genus humanum condidit & c. : Nam in ipso vivimus , movemur & sumus : Nam sumus etiam ejus generatio & c. : Quatenus igitur sumus generatio Dei , non exultimare debemus , Deitatem auro & argento similem esse , aut lapidi arti & inventione humana exsculpi.

Indignabundus hic Demetrius ejusque affectæ , nimirum Deitatem non esse auro vel argento arte exsculpto similem ; quod si tulissent , nemo attulisset idola Dianæ ab ipsis efficta . Simili modo factio hæc Chirurgica proclamat Vnguentum armarium , verentes ne pauci vulnerati adhibituri sint eos in curam , cū frustra fiat per plura , quod fieri potest per pauciora : Vanum esset vulnerato torqueri percussionibus , erodentibus corrosivis , incisionibus ac dolorosis tentarum impositionibus , præter insignem contractum & pacta pro curationibus , & forsã & jam parum inspectionis ac curæ à Chirurgis , quando actus Divinus immediatus operatur illud gratis ; suaviter , si ne tentis dolorosis aut incisionibus gravibus , idque honestè absque ulla mala conscientia : Si quidem Dei est spiritus , qui æquè in sanguine ac unguento operatur : Nam (obsecro vos) observetis verba D. Pauli , quæ si commoveant aurifabros Ephesios , multò magis stimulantur Chirur- gos ejusmodi tenaces , quibus virtutem hanc excellentem & Divinam in Vnguen- so armario strangulare & suffocare animus

est , cujus originale est sanguis . Quæ verba , ut majori cū soliditate concipiatis , coligatis ex ijs & coacervetis necesse est hæc tria distinctè : Primò , Dominum esse , qui creavit cœlum & terram : Ex quibus colligimus , eum , qui condidit cœlum & terram esse conductorem & operatorem & in spiritu & in corpore tam majoris , quàm minoris mundi , id est , hominis : Ac propterea nec saga nec Diabolus operari potest ad sanitatem , sustentationem & præ- servationem utriuslibet , prout conse- quens confirmabit : Nam , Textus ait , dat vitam inspirationem & omnia : De- inde formavit omne genus humanum ex uno sanguine & Spiritu : Ac proinde ope- ratur omnia in omnibus , & in sanguine humano generaliter , tam ad vitam , quàm ad sanitatem : Atque iterum : Spiritus ossium hominis mortui , & per conse- quens eorum excrementia , quæ origi- naliter ortum suum ducit ex sanguine hu- mano , in quo ex parte Dei , Spiritus vi- tæ delitescit , homogeam habet rela- tionem ad sanguinem hominis viven- tem : Nam , quatenus Textus dicit , om- ne genus humanum esse ex uno sangui- ne solummodò ; ac propterea hæc unio symphonicæ aut sympatheticæ harmo- niæ per M. Fosteri phantasticam activi- tatis sphaeram non facile limitatur : Nam Textus sequens ad Athenienses est , in ipso vivimus , movemur & sumus : & ultimò , nos esse generationem Dei , & hanc ob causam Christus nos fratres suos vocare ac filios Dei non dedigna- batur : Nec sufficit dicere (ut præci- si illi assolent) hoc tantum intelligi de credentibus , & non de infidelibus : Nam D. Paulus in eo ipso tempo- re , cū prædicaret hanc Doctrinam , loquebatur ad Idololatrias , & alios , Deos ignotos adorantes , ac tantum ipsos sci- re voluit , nimirum ipsos vivere , move- ri ac esse in vero Deo , & hunc Domi- num dare vitam , inspirationem & esse , & eos esse omnes ex Dei generatione Totum hoc verè docebat , ut inde di- missis ac relictis Dijs falsis converterent se ad verum Dominum & solum Deum , à quo , per quem , & in quo sunt & persi- stunt in sua essentia , pro ut alibi decla- rat.

Rom. 12. 32.

Et memoria igitur excidat Demetrii illi- us Dea Diana & curativus Fosteri Diabo- lus , privetur omni potentia imaginaria & praxi in curandis vulneribus : Ac tan- dem expectationes omnium Chirurgo- rum avarorum , prorsus exhibentur & annihilentur per inviolabilem hanc Apo- stoli assertionem.

Et si sint , qui vocantur Dij vel in cœlis 1. Cor. 8. 5. vel in terris (ut ibi sunt multi Dij & Mag- nates ac satrapæ) nobis tamen unus Deus , qui est Pater ille , à quo sunt omnia & nos in ipso ; ac unus Dominus Iesus Chris- tus,

stus, per quem sunt omnia, & nos per ipsum: Sed quisque non habet cognitionem illam.

M. Fosterus notet hoc probé: Ac si diceret: Licet Demetrius Ephesus cum suis a seclis tribuebat omnem potentiam fictitiæ deæ Dianæ, & Fosterus secretam & mirandam potentiam curandi per unguentum armarium Diabolo, ut Principi hujus mundi, sine ulla hujus Textus consideratione: Tamen constat esse Deum Patrem, à quo sunt omnia, ac per consequens, hic actus in curando (& per Dominum nostrum Iesum Christum, per quem sunt omnia) & ob id quodlibet benedictum Donum sanationis: Nam Salomon asseverat, esse mundum, qui curat omnia: Sed, inquit Textus, quilibet non habet illam cognitionem &c: Quare M. Fosterus eò magis incusandus, qui profitendo nomen Ministri Dei, in hoc puncto imperitus est, vel ad minimum, si sciret, in reprehensionem justam incideret & apud Deum & apud homines, ut qui tam ob ruse loquatur, & contra conscientiam suam, ullius privatæ societatis aut mundanæ affectionis causa; imò facile apparet, illum turbatum fuisse tunc conscientiam suam, cum tam hæsitanter & inconsultè scriberet de originali causa hujus curationis: Nam primò omnium pagina 8. dicit, non esse unguentum, quod curet, sed Diabolum, secreta scilicet applicatione medicinarum reliquarum: Alibi, nimirum pagina 17. agnoscit, actum curandi esse Unguentum, sed concludit esse Magicum ratione superstitiosarum observationum in collectione ingredientium & inperunctio-

ne armorum. Tandem pagina 39. videtur asseverare, esse abluitionem vulneris ex urina & sedulam diligentemque intuitionem in præservanda illius munditiæ, quæ perficiat hanc curam. Quibus verbis adimit huic unguento omnem virtutem & actualè potentiam à Diabolo: Sed pagina 7. Dicit, esse Deum solū qui curet ad ejusmodi interval- lum, quatenus ejus essentia est infinita, & est omnia in omnibus, nec verò ullum Angelum: Bonus vir, ut videtis, est in varijs opinionibus, Deus ipsū revocet & cerebellum ejus magis reddat tranquillum & consistentiæ solidioris atque naturæ constantioris, alioqui compluribus verbis in posterum turbabimur; sed parum ad rem. Audio, illum volumine impietatum nonnullarum mihi minari, quas in operibus meis reperit. Equidem hoc certum atque persuasum habeo, illum Merserium illum ac Gassendum duntaxat suam simiam vel psittacum relaturum: profitetur, enim illos magistros suos: Quapropter quàm citò idem ei condimentum seu responsum præbebo ac suppeditabo, quod illis exhibui. Appareat modò, si audet, etiam munitus quovis satellitio, quod domestici ejus affectu præstare ipsi poterunt, equidem nec ipsum moror, nec Marsenum, nec Lanovium, nec Gassendum magistros ejus papanos: Nam est mihi (ut spero) veritatis scutum pro defensione mea.

Iam progrediar ad caput proximè sequens, in quo expressurus sum Historias nonnullas quarundam curationum Magicarum, quæ ex mea opinione multò sunt admirabiliores his unguenti armarij.

CAPVT. VI.

In hoc capite nonnulli effectus magnetici seu sympathetici exprimuntur, qui multò admirabiliores apparent his unguenti Armarij.

SIR Nicolaus Gilbourne in epistola sua Sretulit mihi hæc verba: Nuper (inquit) archillis quædam, Domina Balegli erat in East well. Domi Comitissæ de Winckelsey: Nobis in sermones aliquos incidētibus Unguenti armarij, ipsa mihi narravit, maritum suum proximè defunctum, sir Walther Raleg subitò sistere solitum hæmorrhagiam cujusvis vulneris humani (etiam si longe vel procul ab illo absit) si haberet strophium seu sudarium, vel aliam quandam lintei particulam sanguini hominis ad ipsum missò intinctam: Si hoc fiebat arte Diaboli, equidem existimò virum usque adeò sapientem, qualis erat sir Walther Ralegh vel relicturnum illud, vel ad minus non exerciturum fuisse eam curandi seu potius sanguinem sistendi rationem.

Quatuor ad hæc sunt historiz, quas vo-

bis relaturus sum, quarum duæ priores exoticæ sunt; duæ posteriores actæ fuerunt inter Domesticos, nimirum Anglos.

Prior ultramarinarum Historiarum contigit in Italia, ibique usque adeò famosa ac notabilis fuit, ut ad hoc præsens usque sit instar fontis in ore incolarum, ut ex relatione eorum habemus, qui per illas regiones iter fecerunt; imò dantur etiam authores bonæ notæ, qui illa actu scriptorum suorum monumentis mandaverunt. Res ita se habebat. Erat quidem Magnatum apprimè nobilis Italus, qui casu fortuito nasum amittebat in prælio vel conflictu: Huic Nobili consulebatur ab ejus medicis, ut, arrepto aliquo ex mancipijs suis, vulnus in ejus brachio infligeret & è vestigio adjungeret nasum suum vulneratum ad brachium vulneratum mancipij sui, idque firmiter constringeret ad tempus

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

dum caro unius uniretur & assimilaretur alteri. Nobilis ille consensum adeptus est alicujus mancipiorum suorum pro amplo promisso libertatis ac præmij : Duplicata caro uniebatur & eadem similisque facta erat , & portio carnis excindebatur ex brachio mancipij ejus ac instar nasi Nobili illi efformabatur , atque ita à chirurgis tractabatur & aptabatur , ut verum ac genuinum nasum referret : Mancipium hoc modo post curationem & remunerationem manu mittebatur , atque Neapolin discessit : Accidit autem , ut mancipium morbo laboraret & moreretur , quo ipso momento nasus nobilis prædicti gangrenâ conceptâ putrescebat. Exinde pars seu portio nasi , quam ex mortuo possidebat ex Consilio Doctorum abscindebatur , atque ipse animo alacri experimentiâ ante dictâ , sequebatur consilium ejusdem medici , hoc est , ut more consimili vulneraret proprium suum brachium & applicaret vulnus naso suo vulnerato ac mutilato , & patienter perferret,

dum omnia essent completa , ut ante: Ipse animositate ac patientiâ subibat periculum , atque ita nasus continuabat cum ipso ad mortem usque.

Quid ? An existimare nos oportet hoc opus actum Spiritus Dei in homine , aut deceptoriam ac præstigiosam operationem ac imposturam Diaboli ? Iudicabitur id herclé à sapientibus necessariò ab illo benigno actu Spiritus vivificantis Dei procedere , qui operabatur per viam vitæ ac vegetationis in utroque non ergo mirum est (uno vivente Bulongniæ in Italia atque altero degente Neapoli) quòd juxta M. Fosteri dogma nec excelsi & sublimes Hetruriæ montes , nec etiam altissimi Appenini montes possent sistere concursum & motionem duorum horum spirituum , seu potiùs unius spiritus , in binis corporibus continuati , ad instar funiculi à duabus extremitatibus extensi à distantia tam longinqua : Certè M. Fosterus dicet , hoc esse Magicum ac Diabolicum.

Secunda ultramarina Historia hæc erat.

Cùm Romæ degerem , societatem inieram cum erudito admodum & artificioso homine , dicto M. Graterus , natione erat Helveticus , ob insignemque in Mathesi & in arte motionum ac inventionum Machinarum peritiam , in magno erat pretio apud Cardinalem S. George , Generosus hic , optimum me docuit artificij mei in ejusmodi praxibus : & inter cætera trãdebat mihi hoc experimentum Magneticum , tanquam magnum secretum , certum faciens me , probatum esse in patria sua super multos felici cum successu. Quando (inquit) aliquis membrum habet extenuatum & gracile , aut alio modo consumptum , ut brachium excisatum marasmo , crus , pedem , vel simile , quod medici vocant Atrophiam lumborum : Excindas necesse est ex illo membro , sive sit pes sive brachium , unguis , pilos seu partem aliquam cutis , tuncque salice perforata terebrâ ad medullam arboris usque , foramini imittes abscissos ungues ac cuticulas & cum paxillo ex eodem ligno factò , obtura : Observando semper , ut in hac actione luna crescat lumine & boni planetæ sint in signo multiplicativo , ut Geminis & fortunati & potentes super saturnum , qui magnus est siccator. Eundem effectum (inquit) in te deprehendes , si unguibus ac pilis à membro excisatis inclusis radici Corgli , claudatur probè foramen cum arboris cortice & tum postea terra cooperiendo ; & (inquit ille) probatum est experientia , quòd , ut arbor quotidie crescit ac floret , sic etiam patientis sensum sanitatem recuperabit : Sed

diligenter observes , necesse est motum corporum cœlestium ac imprimis solis & Lunæ , cùm hoc peragitur. Et pro hoc scopo , aperiebat mihi tempus commodum , quando nimirum præparatio ad ejusmodi curationem fieri deberet. Sed pro dolor ! Quid feci ? Sufficit jam M. Fostero , ut ex clamet , hoc esse Magicum.

Ecce hinc superstitio in summo gradu ! Nunquid dicebat pagina 7. esse Astrologicum , ac ob id supersticiosam observationem , ullum colligere ingrediens aut quidvis exsequi , attendendo & expectando , quando Luna esse deberet in tali aut tali domo cœlesti ; & ex scripturis Astrologos , Cacomagos & veneficos ad instar avium unius ejusdemque plumæ conjungi atque in unum fasciculum colligari.

Dignum sanè expletum in generoso hoc urbano ! ejus cæcitas ducit ipsum ad hoc , ut etiam in cæteris : Nam , primò concludit , omnem Magiam generaliter esse damnandam ac Diabolicam , quia una species seu potiùs membrum ejus , meritò exilio committendum é memoria Christianorum : Ac si non esset Magia naturalis , per quam Salomon cognoverit omnia in natura mysteria eorumque operationes ; imò , ac si tres sabæi divulgassent ac revelassent verum Iudæorum regem natum esse per Magiam Diabolicam.

Quid nunc ? M. Fosterè ; an hi tres sapientes Cacomagi erant , vel quales approbat scriptura , & nos Christiani celebramus festum in memoriam eorum ?
Vera

Vera monachi Merfenni simia ! nam damnat omnem Magiam sine ullis specierum exceptionibus , atque ita non meminit , Magum lingua Persica esse sapientem seu sacerdotem : & pari modo bonus hic vir more magistri sui damnat ac rejicit omnem Astrologiam , ejus membri gratia , quod verè superstitiosum ac illicitum est , non considerando , veritatem in utroque , tam in Magia , quam in Astrologia falso contaminatam & in abusum raptam esse à mundanis superstitiosis , atque hinc causam processisse , bona in oculis imperiti abhorreret ac damnari , cum malis , malorum gratia : atque hunc in modum bonitas absorbetur ab hominibus nauci per tenebras sine ullo omnino discrimine.

Scire igitur vellem antagonistam nostrum spongiferum , quatuor esse Astrologiæ species in genere. Prior versatur circa aëris mutationem , & prædictionem tempestatum , morborum , caritatis annonæ , seu fertilitatis &c. Secunda prædicit alterationes ac mutationes statuum , ut etiam bellorum seu dispositionis pacificæ in mentibus hominum. Tertia interpretatur electiones temporum & nativitatum : Ultima dirigitur ad fabricandos Characteres , sigilla & imagines , quæ , eò , quod se ipsam miscet cum actionibus superstitiosis & facta est seu deflexit in instrumentum ad abusum & scandalum impiorum hominum , ac præcipuè , quia insinuat Diabolica ad vitium & impietatem , facile deprehendi potest in illa ab omnibus veris Christianis , repudianda ac pro illicita est rejicienda. Quid ? An Scriptorum Calendariorum scientia ob hæc Fosteri nostri exceptiones , abroganda ? An medici cogentur relinquere ac negligere horas Electionis suæ in Colligendis simplicibus , aut sanguine mittendo , aut secandis capillis atque unguibus , aut sistendis Laxationibus , aut ventrem reddendo fluidum propter tanti viri dehortationem ? Nonne amicus medicorum asseverat , cœli influentiam juvare posse operationem medicinæ ? Nam (inquit ipse) sæpenumerò laxativæ medicinæ ab imperitis medicis administrantur sub influentia cœli operante contrarium , seu stipticum effectum , atque ita impediuntur : similiter inquit : Quandounque medicina datur ad sistendum , cum cœli influentia est lubrica & laxativa & tunc perdit effectum suum medicina. Et hanc ob causam Halij refert , medicus Astrologiæ imperitus , similis est cæco , baculo viâ exploranti. Et Ptolomæus , bonum astrologum avertere posse multos effectus stellarum futuros. Nonne Galenus & Hippocrates satis superque verba faciunt in suis Criticis tractationibus de necessitate observationis Lunæ motus ? Sed ut transeam hæc.

Quid dicemus ad Agricolaæ observationes temporum , tam in serendo , quam in metendo ? Si hoc non sufficiat ad adversarij nostri violentiam sistendam & compescendam , veniemus ad sacræ scripturæ testimonia pro confirmatione tam electionis temporum , quam ad probandum , influentias cœli operari tam benignos , quam malignos effectus. Quod ^{Eccles. 3.} ad primum , dictum est : Est plantandi tempus & tempus extirpandi , quod fuit plantatum , est tempus belli & est tempus pacis &c. Et syracides : in bono ^{Eccles. 7.} die , inquit , fruetur eo , quod bonum est , & cave à maligno die , ut Deus unum creavit , sic etiam alterum ordinavit : & D. Paulus vult nos indui scuto Dei , ut ^{Ephes. 6.} possimus resistere Diabolo in die infortunato : Iam igitur , si Stellæ sint distinctrices ac duces temporum , ut Moyses nobis perhibet , influentia sanè sive sit bona sive mala , pro illis , bonos vel malos facit Angelos habere plus minusve Domini super creaturis : Esse autem malas influentias de desuper , verba hæc Davidis testantur : Deus est custos tuus , Sol ^{Psal. 121.} non percutiet te diurno tempore , nec Luna nocte : Nonne verò est in vulgus notum , Lunam esse causam Epilepsiæ ? Vbi planissimis verbis in Evangelista dicitur , possessum illum , fuisse lunaticum ? Similiter esse bonas influentias de desuper hoc Iobi Textu arguitur : Potes ne intercipere jucundam Pleiadum influentiam , aut Orionis vincula solvere ? Potesne producere Mazzaroth in suo tempore ? Potesne etiam conducere arcturum cum filijs ejus ? Nostine cursum cœli ? aut potes regulam illius terræ apponere ? &c. In hoc siquidem Textu beneficarum stellarum influentiarum , mentionem fieri invenimus : & hic etiam expressè notatur , cœlos potentias suas habere super terras.

Audacter itaque affirmo , omnem Astrologiam non interdici nec vetitam esse , quatenus observatio specialis haberi potest à sapientibus de influentia Stellarum : & pro hoc scopo , horæ electiones sunt debito modo observandæ , juxta hanc vel illam influentiam , quæ operi nostro maximè conveniens ac propria est. Iterum , quandoquidem , M. Fosterus aspernari videtur 12. signa Zodiacialia & essentialia eorum operationes super terras ; videat , eos , qui notas suas allaterales fecerunt super Textum , interpretari verbum seu vocabulum Mazzaroth , quod significet 12. signa , quæ possident 12. domos celestes ; quo concessio , observa conclusionis Textum : Potesne regulam apponere terræ ? Ex quibus constat , 12. signa habere regulam specialem super terram & creaturas insuper , idque per Dei destinationem & ordinationem.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ

Ex hoc manifestum redditur, non esse superstitionem Cacomagicam in observatione temporum, dierum seu horarum, in quibus hæc vel illa stella dominium habet pro colligendis ingredientibus aut pro præparatione & adaptatione medicinarum aut aliarum rerum curationi humanæ aptarum, ut M. Fosterus sinistrè asseverat.

In hujus autem membri conclusione discernere licet per experimentum antea dictum, quando vis vegetativa plantæ operatur in partibus excrementitijs membri cujusdam tabidi seu marcore consumpti, non aliter, quam unguentum in sanguine amputato, & quomodo spiritus Vnguium illorum, & crinium ac cutis participet cum illo membri Gracilis & extenuati, non secus ac ille in sanguine Vnguenti cum spiritibus cruentis vulnerati, vel ac excrementa urinæ cū sanguine icteritia infecto, ut vobis dicitur in posterū, alioqui non possent conferre aut expirare spiritum vegetantē plantæ ad membrū affectū, nec etiā posset spiritus in membro deficiente seu magneticè affecto, attrahere spiritum vegetantem plantæ ad se, ut additione potestatis ejus, possit eò citius prosperari ac convalescere.

Communiter inter nos observatum est, imò & familiare in veterarum praxi, si frusto bubulæ recētis, probè perfricentur verrucæ, sive in manu sive in membro quodam alio, illudque terræ inhumetur, verrucas paulatim decrevisse, prout bubula putrefcit in terra, idque si homo, qui verrucis infectus est, degat procul à loco, ubi bubula inhumata est ac terræ mandata. An necesse est, hoc curandi genus, etiam sit Cacomagicum seu diabolicum; imò Herclæ æquè ac reliqua, siverum illud sit, quod M. Fosterus ejusque affectæ asseverant.

Possent equidem memoriæ cujuslibet lectoris tradere solitas illas conclusiones in magia naturali, quæ probè ponderata, ut opinor, satis superque quovis sapientis iudicio manifestarent, quam procul abessent ab ulla diabolica praxi aut commercio; sed, quia vereor, ne sic faciendo tædiosior quam delectabilis sim cuilibet curioso, venio breviter ad duas historias domesticas, quas vobis antea sum pollicitus.

Prima domesticarum nostrarum historia est hæc: in hoc præsentī, Generosa Honesta ac religiosa degit Londini, quæ herbam dictam rosam Solis quæ circum circa parvas habet siliquas, quæ appetiri ac dilatari & contrahi iterum possunt, immittit aquæ plantaginis & clauditur illa atque contrahitur. Ista igitur Generosa, cū fœmina in puerperio laborat, propinat ei parum aquæ plantaginis, & licet parturiens videatur obstetrici omnium promptissima ad edendum fœtum: tamen si generosa dicta percipiat vegetabile contractum, concludit eam falli, nec rem ita se habere, atque ita exitus ostendit sanè. Hæc historia referebatur confirmata à Doctore honori-

fico & ejus Pharmacopola, qui asseverant, quasdam obstetrices hoc tempore, in usum adhibere naturalem hanc conclusionem.

Iam verò non ignoro equidem, D. Fosterum dicturum, & hoc esse diabolicum & superstitiosum. Bone Deus! quid hic vir relinquet ascribendum & attribuendū Soli actori, in omnibus operationibus, tam vulgaribus, quam mysticis, cū nihil sit occultum, aut rarum in hoc mundo, quod superior hic diabolus actor, quam ego sum illi inferior veneficus, ut me vocat, non attribuit magistro suo Diabolo, ita ut Deus saltem agnoscendus sit agere in rebus vulgaribus ac visibilibus: Sed quod omnia attinet occulta mysteria, eorū acti- vitas procedat necesse est à diabolo, & illi soli tribuatur. Denique cernimus admirandam quandam sympathiam inrer vegetabile, minerale ac animale, & partes corporis humani, ut: Forfata formata ad instar pulmonum conducit pulmoni: Herniaria rupturæ: Hepatica hepatis, Euphrasia oculis. Atque iterum inter mineralia aurum pro corde & argentum pro cerebro, sulphur pro pulmonibus; ferrum pro splene, si ad diaphragma seu splenis regionem gestetur. Et cur non herba eandem haberet relationem ac correspondentiam in natura cum matrice, idque ratione aquæ plantaginis quæ communicabat naturam unius cū altero, aère existente communi mediò.

Posterior domestica historia est hæc: Est nobilis vir in hoc regno, non mediocris ac vulgaris familiæ, tituli ac juris, inter Nobilitatem Anglicanam, sapientissimus, gravissimus, ætate provectus ac religiosus generosus, inquam, qui ultra centenos suo tempore aurigine liberavit, patiente distante seu absente per 10. 20. 30. 40. (imò verò, ut ille atque alij retulerunt) ferè 100 milliarum ab ipso: & eorum complures, quos ita curat diu conflictati sunt sub duro onere hujus morbi, ante quam ad ipsum acciderent; ita, ut administratio receptorum vulgarium medicorum vix superare morbum posset: Vtrunque præstitit ille per servos suos domi, & communicavit secretum quibusdam amicis foris degentibus, inter quos me collocare ipsi libuit: Vrina igitur patientis ad hunc Nobilem mittitur: modus ejus curandi hic est, recipit cineres ex lignis vulgariter notis & provementibus hic inter nos in Anglia; Pastam conficit ex hoc ligno cum urina, reservando parum urinæ pro alio scopo: hæc massa ita subacta & confecta cum urina dividitur in 7. vel 9. globos seu magdaleones, additque ijs modicum urinæ restantis & illis partibus urinæ croci filum applicat. Atque ita sine ulteriore negotio collocat globos seu bolos in locum aliquè secretum, ubi commoveri non possint, ne curatio impediatur. Et experientia docuit mundum, quam plurimos ictericos vel arquatos & aurigine infectos, per sanatos fuisse medijs hisce simplicibus,

plicibus, & hoc vel millibus notum, Deus bone! Quàm diabolica videbitur hæc medicina, perpuris ac castis M. Fosteri oculis. Evestigio exclamabit, hoc est abominandum & veneficium diabolicum, & illi venefici ac conjuratores, qui utuntur eo! Mitte verò convitari ac calumniari hunc virum: est enim ipse talis, qui carbones non perfert, sed castigabit quamlibet immodestiarum tuarum contumeliarum. Quid? inquam, An diabolus in ægroti urina latet, aut inest ipse ustis ligni cineribus? (dicunt sagarum supellectilem combustam evanescere facere omnem potestatem Magicam) an verò in Croci filamentis, quæ urinæ immerguntur? minimè verò, sed potius in ipsorum conceptibus, qui ita somniant: Certum enim est, plantam ac crocum occultas possidere proprietates ad icteritiam curandam. Totum igitur mysterium hujus curandi modi spectat ad relationem, quæ est inter sanguinem infecti & serum sanguinis, quod secum defert partim aliquid naturalis Solis ac sanguinis tincturæ & partim aliquid reliquiarum humoris icteritij, qui reddit urinam coloris tam flavi. Spiritus sanguinis ergo cum agere suo delitescens in tinctura & sale, qui est in aqueo seroso excremento, ac sepultus in terra medicabili illa, seu cineribus, in quibus Sol plantæ residet, vel excitatus per continuationem, quam cum spiritu illo vitæ habet, qui adhuc habitat in venis hominis infecti. Quapropter urina imbibita & mixta terræ illi medicinali, ac temperata croco, vivificus ægroti spiritus, tendens ad vitæ præservationem, adjuvat simile quoddam in urina, & similiter exsuscitat ac revivificat illum in sale cinerum ad agendum & officium contra humorem ictericum in urina, qui cedens, ac paulatimque sensim victus, simile facit in corpore affecto emori ac evanescere. Præterea spiritus in sale delitescens & excitatus partim per excitatum plantæ spiritum, & partim per spiritum ægroti emanantem mittit vel post se relinquit & reportat proprietatem curativam toti canali sanguinis.

Relinquo hoc considerationi magis seriæ cruditi, qui melius judicare novit de occultis & abstrusis operationibus Spiritus Dei incorruptibilis, includendo omnia hæc Apostoli verbis: Deus operatur omnia in omnibus: & ex eo, per ipsum, & in eo sunt omnia ac tandem: Dij sunt, qui dicuntur in cœlis & in terra; nobis autem unus Pater, à quo omnia & nos in illo & unus Dominus Iesus Christus, per quem omnia & nos per ipsum. Quare vanè & ineptè dicitur à M. Fostero curationem Vnguenti armarij effici per diabolum, inimicum Iesu Christi, & non per ipsum Christum cum Iesus sit solus Servator, sanator & curator & animæ & corporis, qui, ut omnes potestates ac potentias habet sub dominatione sua, solet incitare Angelos suos bonos, ut bonitatem operentur, & non malignos Angelos, quos ordinaverat ad officium contrarium prorsus. Non dicam hanc ejus assertionem genus esse blasphemiarum, sed nihilo est melior: ad minus notabile est, idololatriæ genus, bona Dei opera ascribere actui essentiali pessimi ac nequissimi omnium ejus creaturarum, quem Deus constituit pro usu omnimodè diverso, nimirum ut esset flagellans ac destruens ejus minister seu Angelus.

Iam progrediar ad particularem defensionem propriæ meæ doctrinæ, expressæ in mystica mea anatomia, contra quam M. Fosterus tam acerbè invehitur & tanta cum confidentia instat galli canit ad proprium stercorarium, antequam habeat occasionem, & sibi gloriose palmam vendicat, & proclamat Trophæum propriæ laudis, antequam victoriam obtinuerit. Exitus acta probat: nam veritas peripherijs verborumque phaleris suffulciri opus non habet. Tutius fuisset M. Fostero, si me prius loquentem audivisset, antequam me publicè dente Theodino rosisset, & exposuisset titulos libri sui postibus seu ostio meo in mei infamiam; an discretè ab ipso actum fuerit nec ne, relinquo mundi censuræ liberum: atque ita transgredior ad ultimum tractatus hujus membrum.

I. Cor. 12.
Rom. 1.
I. Tim. 6.
I. Cor. 4.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

MEMBRVM TERTIVM.

In quo Author annihilat omnia illa argumenta & objectiones, quas M. Fosterus tam invincibili confidentia produxit, ad refellendam opinionem ejus expressam in anatomia ejus mystica, ubi probat actionem curandi per unguentum armarium esse mere naturalem & nullatenus Magicam & diabolicam.

PRÆLVDIVM HVIVS MEMBRI.

In quo author exprimit, adversarij sui convitia fundari super malitia, nec verò super ullo legitimo aut debito suo merito: Hic etiam ostendit, Methodum processionis ejus in hoc membro cum ratione ejusdem.

Quilibet judicio pollens lector ex M. Fosteri scandalosa vehementia adversus me ob compositionem subjecti hujus membri in Anatomia mea mystica discernere potest; potius illud oriri ex malitia & livore adversus me, quàm ex ullo meo piaculo seu merito, vel scandalo per me commisso vel contra ipsum (quatenus eum non novi) vel contra ullum alium: nam procul dubio non ad levem ejusmodi occasionem, ut breve hoc caput erat expressum in loco prædicto, convitijs me ita lacezivisset titulo Cacomagi, ut ipse fecit, & allegat prudentis sui magistri Monachi Mersenni auctoritatem super hoc, ut authoris, æquè profundi in dictarijs ac vanis convitijs ac ipse: Sed cur, quæso, tunderet in me Mersenni verba scandalosa in hoc suo scripto, cum videat, Monachum illum usque aded dictarijs ac convitijs prosciendi ab amico & athleta suo Gassendo, ut in responso suo, quod facit cum Gassendo ac Lanovio contra me, postquam in totum irretieram & illaqueassem eum, ob ejus stultitias, ne hiscere quidem contra me vel verbum ullum repetere auderet: quod ad prædicta convitia Magiæ attinet, quam in libro suo super genesin sine ullo fundamento, meæ committit curæ: Sed figit omnem suam invidiam ac malitiam in hoc responso, super quasdam impietates (ut intitulat eas) quas infirmiter admodum meæ tradit curæ ac provinciæ? Iterum, si quidem domesticus noster antagonistæ dicit, me excusasse memet ipsum à Magia in libro, dicto: Sophia cum Moria certamen: ac Lanovium dicere, cujus contrarium verum est; dicendum mihi est ipsi, minus decere virum ejus professionis proferre tale & falsitatem: nam Lanovius (licet modo pro virili sua malitioso) expurgat me illo crimine, allegans, meam imperitiam, seu insufficientiam in ejusmodi rebus causam fuisse, ut contrarium putaret ipse: Ac proinde hoc dicam necesse est calumniatori meo Anglico, Cameram esse Stellatam ad puniendas & mulctandas ejusmodi infamias, & per consequens forsam citius ex me audiet, quam expectat, nisi domet ac refrænet linguam suam calumniosam melius in posterum. Est argumentum, parum Philosophiæ, minusque Theologiæ sapiens, ultra modum convitari & scandalizare sine modestia: nam Philosophia est sapientiæ amor, & sapiens inquit; fatui esse convitari. Vicissim: omnis Theologia fundatur super amore & charitate; & Christi præcipua concio erat amare fratres & diligere proximos nostros, ut nosmet ipsos & exhortari nos, ne judicemus fratres nostros præposterè: Sed, ut ad rem: an hoc nostrum caput (Lector judiciose) in quo censor noster tam strictam facit inquisitionem, & contra quod efformavit confutationem tam punctualem,

ctualem, continet in se ullum Cacomagicum opus, ob quod usque aded censurarer acriter a nostro, præcipitis ingenij censore, vel in primo ejus limine? An discernis in eo quicquam, quod censorem nostrum incitare posset, ut faciat ac suscipiat tam scandalosam & minus Christianam ingressionem in inquisitionem ejus, ut inde rude ac laicum hominum genus me veneficum aut Cacomagum existimet. Quod ad emunctioris naris homines attinet, certum atque persuasum habeo, illos arridere. Sed nonne hoc invidiæ est argumentum, fundatum super nullum solidum fundamentum? Et nunquid ipse, tam ob immodicam suam invidiam, quàm ob alias res nonnullas cujusvis boni Christiani commiseratione dignus? Nam, quid in se possidet, quod mereri possit invidiam, cum in Epistola sua ad lectorẽ confiteatur, se esse infra invidiam? Equidem, quod ad me, necesse est consentiam cum opinione totius mundi ac dicam me malle invidiam ferre, quàm commiserationem: Sed, ut ad rem nostram. Subjectum hujus capituli citatum à me in anatomia mea mystica, est solummodò discursus relationis naturalis ac magneticæ seu attractivæ & sympathicæ conferentiæ, seu comparationis, quæ observatur esse inter duas distinctas substantias naturæ consimilis, sed in distantia loci differentis, ut inter Magnetem & ferrum, inter sanguinem & salem ejusdem naturæ, in quo spiritus vegetans utriusque communis commoratur ac residet occulté: & notes etiam oportet hîc (lector candide) me in hoc particulari anatomix meæ mysticæ libro pertractasse proprietates secretas & occultas sanguinis spiritualis seu interni in externo, citando simul pro ingenij mei captu effectus harmonicos, quos operatur tam per contactum seu palpationem immediatam, quàm ad intervallum. Equidem scire vellem, ubi & in quo offenderim sic faciendò, vel quomodò meritus fuerim offendiculosam M. Fosteri ingressionem in examinationem hujus negotij; vel, an in discursu meo naturali super hoc subjectum in medium proferam ullas præstigias Diabolicas, circulationes, veneficium aut Characteres vitiosos & illicitos & similia? Quòd si nihil deprehendatis, quod spectet ad ullam ejusmodi Magiam Diabolicam, ferte sententiam vestram, an tale præludium ad hoc negocium fuerit honestum, decens, vel ullo modo ad rem pertinens in tractando. Quod ad usum Unguenti hujus armarij, protestor coram Deo & homine, nec nunquam exercuisse illud ad hunc usque diem, sed in conscientia mea & ratione strictioris inquisitionis, quàm hanc ob causam ad illud verificandum adhibui, illud usque adeo liberum invenio ab ulla superstitione Diabolica (quam, Deus est testis, semper odio habui, ut etiam Diabolum & omnia ejus opera) & audivi tantum de operatione illius virtuosa, ut in posterum in invidiam scriptorum in humanorum ac blateratorum, contra illud & praxi ejus, usus, ac licitum ejus modum defensusur sim, ut magis jam, quàm antea unquam certioratus, esse benedictam Dei virtutem, nec ullum Diaboli actum, ut qui operetur in illo ad salutem & levamentum creaturarum Dei afflictarum.

Sed, ut ad rem nostram.

Tribus (quod ajunt) verbis rē peragā: nā jã prolixior fui in discursu meo præcedēti. Sed antequā initiū faciā, quæso, observes, lector benevole, quod spongifer noster est admodū claudicans & imperfectus in interpretatione Textus mei distēdētis se multū à genuina ac vera natura, ut retineat sensum suū propriū potiùs, quā ut fideliter meam exprimat intentionē (ut decet herclé) in primò loco igitur exprimā vobis nudis verbis, plenū & exactum scopum Textus mei Latini, quē voco assertionem meam, ac tum postea in proximo loco expediam ejus expositionem seu collectionem: Hinc inde depingam efficaciam virtuosam

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

Spongiæ ejus in absorbendo, devorando seu delendo vim assertionis meæ: Tumque in ultimo loco extorquebo spongiam ejus, efficiendo, ut illa vi evomat iterum veritatem, quam devoraverat, seu potiùs, Obtexerat suo ignorantiaë velo. Atque hic erit mos noster procedendi in dimicando contra monstrum hoc lerneum & spongiam hanc verivoram.

CAPVT. I.

Hic probatur contra censuræ nostræ assertionem

{ Primò, sanguinem, adipem, carnes ac ossa hominis mortui participare cum natura illa Balsamica, seu humido radicali, quod est in homine vivente. Secundò, equum possidere Balsamum, sympathizantem cum illo hominis.

Textus meus nudus.

Videmus, hoc unguentum constari ex rebus utcumque concordantibus naturæ humanæ, & per consequens magnum illud habere respectum ad ejus sanitatem & præsertionem: Quatenus pro ejus compositione in principali loco habemus sanguinem, in quo vitæ vis residet: Hic, inquam, est essentia ossium hominis, excrescens ex ijs in forma musci, dicti usnea: Hic caro ejus est in Mummiâ, quæ componitur ex carne & Balsamo: Hic adeps corporis humani, qui concurret cum reliquis ad perfectionem hujus Unguenti: Et cum omnibus istis (ut dictum) sanguis est mixtus, qui erat principium & pabulum eorum omnium: Quatenus in ipso est spiritus vitæ & cum illo anima lucida habitat, operans modo occulto: Ita, ut tota perfectio corporis humani concurrere videatur ad confectionem Unguenti hujus pretiosi. Atque hæc est ratio, cur tantus sit respectus ac consensus inter hoc unguentum & sanguinem vulnerati: Nam admodum necessarium est, ut sanguis vulnerati eliciatur ex profundo vulperis &c: & hic est exactus textus mei sensus.

Iam videbitis, quanti illam existimet.

M. Fosteri Collectio.

Usnea seu ossa (inquit Doctor Fludd.) mummiâ & adeps humanus (ingredientia specialia) comprehendunt perfectionem hominis corporalem, atque ita apta & prompta sunt ad consolidandum, ratione Balsami naturalis quiescentis in illis, sympathizantis cum Balsamo hypostatico residente in homine vivo.

Fludd.

Videtur primò, illum sanguinem omittere, qui præcipuum est ingrediens, ac tum

postea cum ego loquor de ingrediente illo Balsamico, quod Ægypti nobiles ex Balsamo naturali conficere solebant, & similibus Bituminosis atque unctucosis, qualia sunt inimica corruptioni, interpretatur illud juxta modum suum & ut sibi satisfaciat, dicendo; me loqui de Balsamo naturali in homine, in unguento residente &c: Sed equidem scopum suum ipsi concedam, cum notabiliter à meo proposito & intento variare non possit.

M. Fosteri spongia ad delendam hanc meam assertionem.

Fosterus.

Nego usneam seu ossa, Mummiâ, & adipem humanum, licet medicinalia sint, possidere ullum naturalem Balsamum seu humorem radicalem (sic enim quidam vocant Balsamum naturalem) residentem in illis, sympathizantem cum Balsamo hypostatico, remanente in homine vivente, nisi equus habeat Balsamum sympathizantem cum il-

lo hominis: Nam (inquit D. Fludd, quod moneo, ut probe teneat memoriâ) si clavus pungens equum, immittatur vasi Unguenti, equus curabitur: At dico, non esse talem sympathiam inter equum & hominem, & si nulla sit causa, ut credam uni, parum causæ est, ut credamus alteri.

Hic spongia extorquetur.

Fludd.

Observes in primo loco, censorem nostrum oblivisci, sanguinem esse ex ingredientibus; Et tunc disputat ex non concessis, ut antea dictum: & tamen nihilominus viam suam ipsi concedam, & probabo omne, quod lingua ejus spongiosa protulit in deletionem ac extirpationem illius verita-

tis, quæ à me hinc fuit expressa, nullius esse efficaciam, nec etiam ullius apparentiæ aut probabilitatis. Quare dividam hanc ejus confutationem in duos ramos seu membra, quorum prius offeret hanc quaestionem, nimirum, an sanguis, caro, adeps, & ossa habeant ullum balsamum

famum naturalem seu humiditatem radicalem residentem in se, sympathizantem cum balsamo Hypostatico remanente cum homine vivente? Posterius continet hanc, an equus habeat Balsamum sympathizantem cum illo hominis?

Prius ex his absolute negativum statuitur à Fostero nostro; atque ego in confidentia certiore statuo illud affirmativum, idque probatum dabo triplici via: primò ratione naturali; deinde autoritate paginæ sacræ: ac tandem experienciã communi.

In primo igitur loco Fosterum nostrum discere vellem, quid sit natura balsamica, antequam tam præcipitanter & præpostere creaturas censurare paret, illas destitui illa. Quare mihi significandum est ipsi, nihil esse illam aliud, quam salem essentialem ac volatilem, qui scetet virtute vegetativa ac multiplicativa, quam de desuper accipit, instar animæ prætiôsæ ad vivificandum & animandum illud, quæ virtus est calidum illud innatum seu calor naturalis, cujus virtute omnis creatura vivens consistit: & vehiculum volatile, in quo fertur, est humidum illud radicale, per quod & in quo dicta virtus movetur immediate & agit ad vitam, vegetationem, ac multiplicationem. Operatione igitur horum essentiali activa ac passiva, vegetabilia & animalia manifestè; & mineralia occultè vegetantur & multiplicantur; idque tam in forma sua seu igne naturali, quam in substantia. Atque hanc ob causam veri Alchymistæ vocant salem hunc mysticum, Sol Sapientium, quatenus in eo mysterium naturæ consistit; & alij vocant illum verum naturæ balsamum, in quo totum naturæ mysterium consistit. Hinc sapientiores Philosophi affirmant, quod sit in sale illo, quicquid quærunt sapientes: quod ad aëream partem attinet, est illa salvolatilis, qui ubique in aëre aperto expansus, estque purissima essentia ex & in aëre, in quo granum vitæ latet: ac proinde alij sapientes dicunt: est in aëre occultus vitæ cibus &c.

Nec est etiam sine causa mystica & secreta, Servatorem nostrum specialiter Sal considerasse, qui in loco aliquo dicit: Sal terræ estis vos, ubi intelligit hominem spiritualementem, in quo est spiritus vitæ. Atque iterum: Sal si evanuerit, in quo salietur? nulli rei conducibilis est ultra, nisi, ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Quibus constat, nihil esse posse, existere vel esse ullius valoris aut æstimationis sine sale hoc mystico seu vitæ Glutine, sed prorsus mortuum ac corruptum fore. Est Sal in ipso stercorario seu fimo, qui terræ vitam atque animam præbet, quæ multiplicat granum in majore proportionem, exsugitque ad se multò abundantius influentiam vitæ cœlestem:

Postremò: ipsa essentia animalium san-

guinis, in genere consistit in sale hoc Balsamico: per illud corpus animatur, per illud caro, per appositionem, unionem & agglutinationem partium vivificatur, multiplicatur, ac successivè præservatur: per hoc in pane & carne creaturarum sanguis in homine quotidie augetur: in hoc igitur est incorruptibilis vitæ spiritus, qui hominis vitam sustinet, eumque à corruptione vindicat, ac nisi perficeret officium suum vivificum, homo cito putrescet ac corrumpetur. Nam quid scripturæ tantum confirmant in compluribus locis, nimirum animam hominis esse in sanguine: iam verò certum est, spiritum hunc vivificantem, qui est donum Dei, cuilibet creaturæ (ut antea probatum) esse verum operatorem, in hoc Tabernaculo ejus radicali ac humido, sanandi, restaurandi, consolidandi vulnera, adjectum ulla applicatione, vel reali vel virtuali contactu factâ. Idcirco sequitur, hunc spiritum in sanguine latentem, atque in pinguedine, ossibus & carne humana, quatenus per illud subsistunt, ac primò animabantur, procreabantur, & multiplicabantur per illam, participare de hoc spiritu, qui scripturâ loquente, animat & sanat omnia: Spiritus seu Verbum Dei, inquit Salomon sanat omnia.

At verò M. Fosterus inferet, hunc vitæ spiritum esse in sanguine, adipe ac carne, cum non separatus est ab homine vivente: Sed postquam separatus est, nihil possidet amplius vitæ aut essentiæ: Dixi ipsi & contrariū probani in demonstratione mea philosophica: Nam, sine hoc Sale & spiritu vivente in eo, nec sanguis, adeps, ossa possent consistere: Sed juxta illud Christi ante citatum nullius essent usus. Vicissim perhibetur in sacris, spiritum vitæ esse in partibus eorum centralibus seu interioribus, etiam si non agat aut opere- tur sed quiescat in centro, ut antea planè declaravi: Nam alioqui cur diceretur: Omnimodò abstinebis ab esu sanguinis & adipis. Atque iterum: non recipies in cibum tuum sanguinem creaturæ. Atque iterum: sanguis feræ seu volucris interfec- tæ in venatione, in terram effundi debet: ac ratio ibi datur, quia spiritus vitæ est in sanguine: & iterum dicitur, anima carnis in sanguine est. Iam igitur, si spiritus vitæ ex sanguine, carne, adipe & ossibus, evanesceret immediatè post eorum separationem à creatura vivente, quid opus esset tantâ verborum copiâ seu præceptis strictissimis, ne comederemus ex sanguine & pinguedine post mortem creaturarum? aut, cur illa ratio daretur? Quia anima seu vita est in sanguine, seu sanguis est sedes animæ ac vitæ? Textus non dicit: Sanguis erat sedes animæ seu vitæ, sed est: nimirum subsistentia illarum partium, licet separatarum à corpore vivente adhuc participat cum vitæ spiritu: Qua-

Levit. 17.

Sap. 16. 10.

Lev. 3.
Lev. 7.
Lev. 17.

Matth. 5.
Matth. 5.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

propter cavete vobis, ne comedatis ex illis.

4. Reg. 13.

Apocal. 6. 9.
Gen. 4. 10.

Non vobis hic in memoriam revocabo virtutem vivificantem, remanentem cum ossibus Eliæ, quæ causabant corpus interfectum, à latronibus illis in sepulchrum Eliæ projectum, nec quoddam animæ eorum, qui perempti erant Verbi causa exclamabant ad Dominum ex imo altaris pro vindicta nec quoddam vox sanguinis Abelis profusi exclamabat ad Dominum à terra, nec subita revivificatio sanguinis emortui in interfecto, in præsentia homicidæ seu interfectoris, quod evenire non posset, nisi hic spiritus vivificans simul participaret ac in sanguine delitesceret, licet sine actione, dum per spiritum occiforem excitaretur ad actionem &c. Sed adducam vos ad oculare experientiam: Tam certum est, quam certissimum, ijs, qui appulerunt animum ad artem destillatoriam, sanguinem ac ossa hominis continere insignem quantitatem salis volatilis, in quo residet tam præcellens dispositio Balsamica, ut ratione propinquitatis naturæ, sedet dolores podagricos, confestim ac cruciatus alios intolerabiles, curet vulnera, persanet eas, quæ matricis affectum patiuntur ac Epilepsiam: ac sub finem experientia manifestum reddidit, saltem volatilem ac oleum sanguinis esse cordiale insignè. Vicissim oleum ex sanguine humano allevare dolores podagricos & alios consimiles, sanare vulnera, ac tanquam in præsentia detergere atque exsiccare omnis generis excoriationses, frequens experientia tam magistros meos, quam meimet ipsum docuit: Nonne videmus candelæ stillam unica nocte excoriationem persanare? Et quisque stabularius notum tibi faciet, equi talum vulneratum seu percussum lapide sive unguâ, per inunctionem extremitatis candelæ curari; adipem suillum, sebum cervinum probari necessarid pro ingredientibus Unguenti curativi, non est unus Chirurgorum, qui negabit: Et unde procedit hæc sanativa in ijs proprietates? Quid? à benigno actu Dei vel à Diabolo? si ab illo, est ab illo spiritu sanante ac vivificante, qui prius formavit hæc membra, concedebatque ijs hanc virtutem, alioqui enim nullam curativam proprietatem possideret: Spiritu ab ore Dei (inquit David) omnis procedit virtus. Ergo ab illo spiritu adeps, caro, sanguis & ossa virtutem illam curandi obtinebat, vel non omnino, & præsentia eius semper servant virtutem illam ab eo; imò quidem post ipsam suam separationem seu amputationem à vivo corpore, quam accipiebat ab eo, dum essent membra in corpore vivente. Tantummodò hæc est differentia, cum essent in corpore vivente, virtus eorum erat actualis, sed separata tantummodò est potentialis, nec in actum reduci vult, nisi incitetur ab illo ipso spiritu vivificante & actuante: quemadmodum vide-

1. Sal. 33.

mus, adipem vel sebum fixari cum frigore, nec fluxile esse, sed cum actu caloris naturalis seu ignis confestim liquefcit ac fluit. Quid ad hæc omnia replicabit censor soster spongifer? Num igitur spiritus vitæ huic insit necesse est: Nam, sine eo esse non potest ulla sympathizatio inter hoc & Balsamum hypostaticum residètem in homine vivente. Notum faciam oportet huic inquisitori, quoddam, ut erat solummodò unus spiritus, qui à Propheta à quatuor ventis vocabatur ad vitam inspirandam interfectis, sic est unus tantum spiritus, qui virtutem dat tam sanguini viventi, carni, adipi ac ossibus, quam reliquis, quæ nobis videntur vitæ destituti vel in potentia ad actum. Est unus tantum spiritus, sed diversus in proprietatibus, qui congelat & quasi enecat spiritum Elementi mobilis aëris, illumque fixat flatu Septentrionali in nives, gelu, glaciem & grandines, atque iterum revivificat flatu Meridionali: nec in rem erit censoris nostri, si excludat hunc spiritum ab adipe, sanguine, carne & usnea, quæ unguentum ingrediuntur: Nam sapiens inquit, Incorruptibilem spiritum esse in omnibus, ergo in hoc unguento: Habemus igitur Sal Balsamicum in omnibus hisce ingredientibus, in eoque sale virtus activa delitescit, quæ proritata per fontem actionis, fluens ac agens à termino à quo, reagit ad terminum ad quem, id est, à fine ad principium. Atque hæc est ratio, hoc unguentum non solum reali, sed etiam virtuali contactu curare, nimirum ratione virtutis illius, quam tenet à primo suo creatore: ac si diceret, herbam aut radicem amittere virtutem omnem sanativam, quia è planta collecta sunt: nimirum granum Tritici, aut pomum collectum ex stramine seu ex arbore, non habere in se nutrimentum Balsamicum, quia jam tempus ulterius crescendi superarunt: & tamen contrarium manifestatur, quatenus semper possident in se spiritum suum vegetantem & multiplicantem: Nam illud in terram projectum, ipsissimo atomo vitæ delitescente in eis, manifestat se ipsum, & crescere ea facit ac multiplicari iuxta speciem suam: nec verò bestiarum carnes destituuntur proprietate sua nutritiva: licet videantur mortuæ, ac separentur à creatura vivente: Nam scriptura ait: anima carnis est in sanguine, quod si non ita esset, non nutrirerit aut converteretur in substantiâ hominis corporalè nimirum, sanguinem, carnem, adipem ac ossa: ut etiam, nisi vivificans spiritus delitesceret in carne cadaveris emortui, impossibile esset, ut converteretur in vermes per ejus expositionem ad radios solares, ut in posterum diceretur.

Exek. 37.

Sap. 12.

Postremò ostendere possem profundo huic Philosopho, spiritum hunc vivificum in sale volatili abundanter produci. Equidem possem illi oculariter demonstrare, quomodò exlugat deorsum formam vitæ à Sole,

à Sole, ita, ut ex pellucido sale volatili, nitem albedine referente, aut Christallinum unctuosum liquorem fluentem, intra paucas horas evadat æquè ruber ac rubinus, exponendo illum radijs solaribus. Hæc est sympathia inter illum & formam Solis & in eo ipso genere est appetitus eorum reciprocus, qualis est inter agens & patiens, vel foeminam ac marem. Possem etiam exhibere illi per brevi temporis intervallo, potentiam admirabilem, quam spiritus hic vegetabilis possidet, ad producendam vegetationem in omnibus: atque etiam probari, esse Balsamum saluberrimum ad curanda vulnera & ad dolores sedandos: ac proinde sympathizat cum balsamo hominis hypostatico; alioqui enim non converteretur in eandem imaginem, nimirum in sanguinem, carnem, adipem & ossa ac proinde multò magis ipse sanguis caro, adeps ac ossa unius ejusdemque speciei, siquidem simile magis nutritur à suo simili. Nonne videmus, sanguinem humanum, imò sanguinem cujusque creaturæ consistere ex tali sale volatili? si nihil esset præter urinam, quæ est serosum excrementum sanguinis, tantum quidem testaretur, siquidem mediocriter scateret sale Armoniaco seu sale volatili animali: ac ratione naturæ Balsamicæ ejus, urina humana tam apta est ad mundificandum ac curandum simplex vulnus recens influctum, ut etiam icterus curetur ad ejusmodi intervallum à patiente, pro ut jam antea declaratum est. Videtis ergo, quanta facilitate, idque triplici consideratione, stupida hæc spongia Fosteri noster extorqueatur, & quàm rationi absona & improbabilis sit ejus propositio antedicta. Venio itaque ad examinationem secundæ quæstionis, quæ inde exsurgit.

Quod ad secundam quæstionem, videlicet, an equus habeat Balsamum sympathizantem cum illo hominis? M. Fosterus dicit, non esse talè sympathiam inter equum & hominem: multum ille blaterat & temerè effudit, sed parum aut nihil probat, ac si diceret: M. Fosteri hæc est voluntas, ac propterea stet pro ratione voluntas. Exactè imitatur jaçantem suum Magistrum Mercennum. Sed ea me audacia induam, ut instituam eum melius in hoc negotio, ac demonstrabo illi, naturam corpoream alterius, facile in sympathiam trahi ac participare cum illo alterius: nam caro, pinguedo & ossa amborum sunt ex sanguine in generalitate naturali, imò quidem & in specialitate ex sanguine, tametsi in numero variant: Nam obsecro vos, nonne eadem caro, adeps ac sanguis bestię nutriti solet simile in homine? nonne unum transmutatur in aliud? Minimè? Nunquid dicit scriptura hoc in sensu generali, intelligens omnem sanguinem, nimirum animam seu vitam creaturæ esse in sanguine & vitam omnis carnis esse in sanguine, & ob divinum respectum spiritus illius vitæ in san-

guine, interdicti nobis, ne vescamur sanguine ullius creaturæ? atque iterum.

Sanguis humanus in respectu reciproco repeti debet à bestia, quæ profudit eum. Quibus omnibus dextrè ponderatis, quis Sapientum potest in dubium revocare, nec absolute concludere, bestię naturam corporalem sympathizare ac correspondere partibus corporis humani? Fateor equidem, intellectualem hominis naturam efficere, ut differat ab illa equi, quatenus is dicitur esse animal rationale; bestia verò animal irracionale; sed hæ proprietates tantummodò spectantur in spiritu specifico, neque concernunt aut tangunt ullam vitæ actionem aut, vegetationem, aut multiplicationem, aut curationem: Itaque discursam hunc in modum: Deus donavit hominem dono duplici, quorum prius est spiritus vitæ, quem non solum ipsi impertivit, sed etiam omnibus alijs creaturis. Et iterum, largitus est ei plus, quàm ulli alijs creaturæ: nam dedit ei intellectum: & tamen dator duplicis hujus doni est unus tantum spiritus: atque hinc Iob ^{Iob. 33.} dicit: Spiritus Dei fecit me & inspiratio omnipotentis vivificavit me. Iam igitur (ut dixi) idem hoc beneficium datum erat omnibus alijs creaturis in una proprietate ac officio: Vnde dicitur: Deus vivificat omnia: & Iudith; misit spiritum & creavit omnia. Et Esaias: ^{Iudith. 16. Esai. 42. 5.} Deus dat flatum populo & spiritum calcantibus terram. Ex quibus liquet, eundem spiritum vitæ proportionaliter, licet diversimodè in numero, mensura ac portione, effusum esse super quodvis animal specificum: ac proinde admirabilis sympathia naturæ sit necesse est inter partes cujuscumque animalis, quæ vegetatione ac multiplicatione, producuntur operatione ejusdem vitæ spiritus sanguini infusi: atque ita per viam animationis ad adipem, carnem ac ossa. Atque hæc est ratio simile converti in simile, nimirum sanguinem in sanguinem, carnem in sanguinem & carnem, & adipem in suum simile, & ossa ac medullam conflare ex ambobus. Nonne admodum est palpabile, ullam carnem seu sanguinem, vel adipem animalium mortuorum, converti mutatione concoctionis in hominis substantiam? Quod nunquam præstare posset, nisi egregiè in natura invicem sympathizarent, atque unirent naturam Balsamicam, seu calidum innatum & humidum radicale mutuo, ac transmutarent substantiam unius in illam alterius, quæ est sanguis originaliter, tam manifestè, quàm occultè. Sed quod ad alterum donum extraordinarium attinet, dicitur à Iob ^{Iob. 9.} alibi: in homine est spiritus, sed inspiratio omnipotentis facit eum intelligere: intellectus igitur est donum se junctum, qui hominem à bestia differre facit: sed non vitæ spiritus.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

Fig. 39.

Quid igitur superest? Probé Doctorem meminisse oportet &c: dicit M. Fosterus.

Er quid eum meminisse oportet? ob strictam ejusmodi admonitionem viri sapientis, importet necesse est rem magni ponderis. Meminerit (inquit) curationis equorum suæ. Et cujus equorum curationis? nimirum, quod equus, clavo male impacto, possit pari modò curari. Mirabile opus! Eratne ob hanc causam arduam, ut idem memoriale repeteretur in Gloriosa & famosa ejus spongiæ parte, ad assertionem illam delendam? Contemplemur igitur præcipuum subjectum commemorationis ejus, quæ est hæc.

Fig. 42.

Nam inquit Doctor (quod admonui, ut meminisset) si clavus, qui equum læsit, applicetur Unguento, equus curabitur: nulla est talis, inquam, sympathia inter virum & equum.

Ha ha he! Risum teneatis amici? eò quod ita dicit; ergo res se ita habet. Stat pro ratione voluntas: dicit quidem, & licet nihil probet, tamen ei credendum est. Sed hujus viri assertio convincetur tanquam ridiculosa, tam communi ac vulgari observatione, quàm varijs experimentis practicis Nobilis, sive Comitum, à me citati in Capite 6. membri 2. hujus tractatus.

Quod attinet ad vulgarem observationem, dicimus, carnem omnium creaturarum (ut dixi antè) sive sint aves sive quadrupes, ac ob id equi, facillè converti (postquam digesta est in ventriculo humano) in ejus sanguinem, adipem atque ossa: quod evidens est argumentum, esse sympathiam manifestam inter carnem & sanguinem equi & illum hominis; imò & residere in equo naturam Balsamicam similem, seu humiditatem radicalem, quæ est in homine & per consequens, eandem naturam Balsamicam sympathizare cum Balsamo hypostatico residente in homine: Causa est manifesta: nam quod facit tale est magis tale: ac proinde si sanguis seu caro equi non esset talis naturæ, qualis est hominis, nunquam converteretur & redigeretur in unionem cum sanguine ac carne humana. Hoc verò ita se habere, quisque fatuus percipit practicè. Quibus patet, Balsamicam alterius naturam exactè consentire cum altero, alioqui enim nunquam essent tam homogenea, ut includant unam naturam: Atque iterum: si non sympathizarent, sed Antipathizarent, natura alterius abhorreret à natura alterius, quod experientia falsum ostendit. Iterum, esse naturam Balsamicam in equo, sympathizantem cum illa hominis, probat effectus: nam effectus naturæ Balsamicæ est agglutinare ac consolidare vulnera & in carnare atque sanguinem generare, idque secreta vegetationis virtute. Sed caro equi reddit ac tradit succum suum Balsamicum hepaticum, ubi sympathizat cum ejus natura, ut con-

nea in sanguinem, & reddatur æquè fibrosa & probè compacta ac reliquus sanguis humanus, tandemque una cum eo efficiatur: Et post hæc appositione, unione & assimilatione (ut verbis Galeni uti liceat) fit caro humana: Argumentum infallibile, naturam Balsamicam harum duarum creaturarum consentire ac sympathizare, alioqui non possent efficere unam unionem: Sic videre licet nostro acuti ingenij commemoratori, me non solum loqui in hunc modum, sed etiam probare meam causam usque ad eò palpabiliter, ut quisque idiota sensibiliter id percipiat.

Pervenio jam nunc ad ejusmodi experimenta privata, quæ nobilis ille Comes antè à me citatus, vera comperit in equis: quorum alicui claves malè impactæ fuerunt, nonnulli vulnerati vel læsi secus: Libuit ipsi, mihi ferre complures historias curationum suarum, tam in equis proprijs, quàm in alienis, quas virtute hujus Unguenti præstiterat ipse. Iam equidem scire vellem, an ullus bonæ notæ, seu modestiæ præditus, velit potius fidem dare illis, quæ nobilis hic affirmat & volet super propriam suam scientiæ ac notitiæ, variæque experienciæ, vel nudæ ac inani M. Fosteri assertioni, qui mundo persuadere vellet, idque mera sua duntaxat asseveratione sine ulla ulteriore probatione seu praxi, Castella in aère extrui posse. Quid igitur? An cœtum convocabimus hominum impetuosorum, incredulorum ac criticorum, ut decidatur illud? an Diabolus hanc curam præstet ac lucranda animam equi nec ne? Authoritates inurbanæ eorum, post debitam litigationem forensam & causæ examinationem deprehendent, subnigram ejus dominationem, vix tantum laboris esse insumpturam pro anima, quæ usque ad eò est peritoria, transitoria, nec immortalis ac illa hominis, cui tam avidè ac sitibundè inhiat: At verò si replicent, Diabolum hoc facere, ut medicum deludat credulum, atque hinc media parare ad animam ejus lucranda: respondeo frustra fieri per plura, quod fieri potest per pauciora: medicus complures prius homines curavit, & hoc non sufficeret Diabolo, ut potiretur ipso, sed debet illi etiam assistere in curandis brutis bestijs, ut obligatio pro anima practici medici, fiat eò certior? Fortasse plus fidei atque authoritatis tribuerem altitonantibus illis & magnanimis iudicibus seu damnatoribus, & potentiae Jehovah annihilatoribus, si illud Diabolo tribuant, quod ad ipsum spectat, si unus homo multarum animarum jacturam facere possit: sed quis ad eò fatuus, quibus jactat, cum certò lucratus sit prima vice?

Ex hisce igitur quilibet sagax lector planissimè discernere potest, Spongiam Fosterianam & hic extorqueri, quatenus tam certum, quàm certissimum, Balsamum naturalem unius animalis sympathizare

zare cum suo simili in alio, quatenus ambo obtinent unam eandemque virtutem agentem & spiritum unum Balsamicum in natura ac conditione, qui omnibus specificis est communis.

CAPVT. II.

In quo probatur contrarium dogmati spongiferi, hominis scilicet ossa naturaliter à sanguine procedere.

Nuda assertio Texrus Fluddani.

Sanguis miscetur cum mumina seu carne, adeps & usnea seu muscus ossium, qui sanguinis erat initium & pabulum omnium.

Collectio Fosteriana.

Hæc ingredientia habent initium suum | & alimentum à sanguine.

Aëus spongiæ ipsius mundificantis.

Fosterus.

Secundo loco nego, ossa humana initium atque alimentum suum capere à sanguine: nam Medici ac Philosophi perhibent, illa habere principium suum à grossioribus partibus seminarijs, atque alimentum suum à sanguine seu medulla, vel ab utroque.

Hic spongia ejus extorquetur.

Fludd.

Miror equidem, Censorem nostrum, ad instar parasiti comic, modò negare, & modò eodem spiritu affirmare idem: nam primò negat ossa habere alimentum suum à sanguine, ac tum postea concludit, illa habere: age, prætereamus errorem hunc hæsitantem, & ad rem veniamus: ossa humana (inquit ille) habent principium suum à grossioribus partibus seminalibus: Ergo non à sanguine. Consequentia est erronea: nam si verè velit is intueri naturam spermatis, nihil aliud originaliter illud comperiet, quam perissimam sanguinis partem colati à duplici vasis specie: cujus purior ac interna pars oritur à vase seu vena arteriali; grossior & externa à vase venali. Quid opus habet Fosterus, ut notas Bauhini seu opiniones Galeni, illasque multorum aliorum differentes ab ijs introspiciat, atque ita constituat, ipse Dixit, totam suam vim ac potentiam, cum oculi ejus docturi sint ipsum, si unquam scitet anatomiam, ut forsân Pater ejus novit, scaturiginem spermatis, esse sanguinem duarum naturarum, nimirum Arterialis ac Venalis? Nam vasa seminaria præparantia, quæ illud alterant ac purificant, suum ortum habent ac caput, ex magna arteria & vena cava: Quod cum ita sit, equidem scire velim ex Fostero, an existimet, sperma non procedere à sanguine, tanquam originali suo, quatenus vasa, ex quibus profluit, replentur nulla alia re, nisi sanguine? Non moror illud, ipse Dixit, cum in experientia cujusvis oculari contrarium appareat: Nam, nonnulli volunt, substantiam feminis procedere à cerebro: atque alij à partibus subtilioribus totius corporis & nonnulli volunt illud oriri à puriore parte quatuor humorum, quòd idem

est dicere, illud procedere à sanguine, qui componitur ex quatuor humoribus, licet aëris Elementum prædominetur. Sed certum est sanguinem esse ejus fontem, atque id apparet demonstratione oculari. Quod, cum ita sit, obsecro, mi Fosteri, quis error est in me, dicere, sanguinem initum esse ossium, cum ipse confitearis, immediatam illorum existentiam esse ex spermate, cujus immediata existentia est sanguis? Iterum docemur, sedem vitæ esse in sanguine: si itaque sperma præducit vitam, recipit illud vitæ donum à sanguine.

Denique evidēs est ex his, spiritum Domini vivificantem (qui est quatuor ventorum animator, unde Propheta Ezekiel vocabat eum ad animandos interfectos) moveri ac operari radicaliter in sanguine spiritali, ac sperma animari ac moveri sanguine hoc spiritali, qui est internum spermatis, quod Philosophi semen vocitant, in cujus centro spiritus Domini vivificus operatur & agit; ac tum postea hic spiritus in semine format cutem, carnē, ossa ac nervos, dans ipsis vitam, actionem ac motionem. Quæ omnia à Iobo patiente illo, in hunc exprimuntur modum: sicut lac effudisti me (hoc est in forma spermatis) instar casei coagulasti me, induistine cute ac carnibus, compegisti me ossibus ac nervis, dedisti mihi vitam misericordiâ tuâ & visitatione tua præservasti spiritum meum, sed hæc omnia abscondisti in animo tuo: Sed novi hæc omnia à te esse. Ex quibus patet, Deum operari omnia radicaliter in sanguine inchoando: & ob hanc rationem Apostolus haud injuriâ: in illo (inquit) vivimus, movemur & sumus.

Aq. 17.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

CAPVT. III.

In quo probatur, contra Spongiferi nostri opinionem, Spiritus in separato sanguine residere.

Textus nudus Fluddanus.

IN sanguine est spiritus vitæ, & cum lucida anima habitat, operaturque juxta occultum modum.

Collectio Fosteriana.

In sanguine vitales spiritus resident, in vitalibus spiritibus anima, modo occulto,

Actus spongiæ ejus mundificantis.

Fosterus.

Tertio loco nego, ullos spiritus residere in sanguine separato, & Casmannus ita assererat; in partibus separatis à corpore nullos remanere spiritus, dicitque nec ipsum Diabolum posse parere vel conservare ullos in ijs.

Spongiæ extorsio.

Fludd.

Videtis hic tyronem hunc nihil habere, quo sustineat suum dogma, nisi ipse dixit: quod si hoc deficiat, valeat omnis ulterior expectatio. Sed probatum dato hanc ipsius & magistri ejus assertionem esse erroneam triplici via. Primò ratione philosophica: nam cum quælibet amputata natura ab ipso vivo trunco multiplicationis suæ repleatur sale balsamico naturæ arboris seu plantæ, à qua oriebatur, per quem existit id, quod revera est, vix fieri potest, quin habeat de spiritu vitæ suæ solitæ in se, licet non agat, sed in centro suo quiescat.

Deinde ex scripturis sacris: nam (ut abundè satis & ad nauseam antea probatum est) sanguis profusus & caro occisa scatent spiritibus vividis, licet in illis remaneant potentialiter: alioqui, cur interdiceretur Israelitis, ne comederent ex adipe & sanguine? Nam dicitur, quia sanguis est sedes animæ seu vitæ spiritus: nam, si ille vitæ spiritus evolasset ab illo, quod nam peccatum fuisset comedisse ex eo? Sed Textus ait: nam est sedes vitæ, ac proinde mandatur ipsis, ut profundant in terram. Iterum, respondeat ad hæc Fosterus noster: In corruptibilis Dei spiritus est in omnibus. Ergo in sanguine effuso, carne, adipe ac ossibus à toto separatis: ac postremò experientia vulgari: nam invenimus, a dipcem, sanguinem ac mummiam possidere proprietates curandi singulares, quas vix habere possent, si omnes spiritus, quos recipiebant à vivo corpore, exhalassent: sed est solum officium incorruptibilis spiritus & Verbi sanare: ac propterea cum hæc ingredientia habeant sanandi proprietatem, necessariò participant oportet in hac earum existentia cum benefico hoc spiritu, cujus natura est expellere ac tollere omnem corruptionem ac morbum aliaque impedimenta naturalia. Verbum tuum (inquit Salomon)

curat omnia: nam in eo solo vita est. Ergo spiritus vivificans. Præterea novi ego & proprijs oculis vidi magnam spirituum copiam, qui activitate ignis vel exigui excitati sunt ex essentia sanguinis corrupti & adipis; ita, ut naturali manus calore in forma parvorum atomorum visi fuerint saltare ac tripudiare in aëre, quod evidens est signum, spiritum vitæ delitescere in sanguine mortuo, licet appareat saltem potentialiter in essentia corporis mortui respectu nostri. Iterum nisi hoc ita esset, an possibile est, ut sanguis mortuus, caro & adeps possint alere viventem creaturam, cum simile nutriatur per suum simile? Quod esse non posset, nisi in sanguine, carne ac adipe naturales & vivifici spiritus debitesceret ad conservandum sibi simile in creatura vivente: ac propterea una species carnis nutrit & hominem & brutum, piscem ac volucrem; eò, quod omnes hi spiritus naturales sint unius generis ac conditionis: nonne est, obsecro, vulgo manifestum, carnem ac adipem soli exposita, cito converti in vermiculos vivos? Quod fieri non posset, nisi spiritus vitæ resideret in carne & adipe, postquam creatura erat mortua; imò quidem vidi integram vaccam mortuam, quam Soli expolui ad certum intentum, in totum (ossibus exceptis) convertam fuisse in animalcula verminosa. Evidens sanè argumentum præsentia spiritus vivifici in carne mortua, sanguine & adipe; imò herclè, observavi, Balsamum Triticum usque ad eum in eo abundare, ut, si in aquam pluvialem imponatur, brevi temporis intervallo producat vermes oblongos caloris albidum. Eundem effectum caro producit post putrefactionem. Quare tam certum est, quam certissimum, spiritum vitæ esse in sanguine mortuo & adipe; imò & in grano, qui licet non operetur, nisi excitetur

Sap. 11. 1.

I. Cor. 22.
Sap. 16. 10.

Sap. 16.

excitetur ac procitetur per agentem spiritus vivifici proprietatem, operantis in tali corpore organico, ut in Sole igne, creatura vivente & similibus, tamen certissimum est, illum esse in amputato sanguine, adipe, carne ac ossibus &c: Hisce discernere licet (lector amice) quomodo Casmannus ejusque completus discipulus Fosterus, impegerint: Sed necesse est, modestè nos excusemus, cum humanum sit errare: cur, quæso, judicarem hosce viros magis in scientia Catholicos, quam Bernhardum? Sed Bernhardus non videt omnia. Et tamen cæcus equus Bayardus, vel (ut Angli dicunt blind Bayards) promptus est ad judicandum ac censurandum quidlibet, licet sibi ipsi incognitum. Quare Fosterus auctoritatem suam marsupio suo includat: nam equidem non suspicio nec æstimo, habens rationem naturalem testimoniorum sacræ Paginæ, ac denique experientiam vulgare ocularemque demonstrationem ad probandum contrarium. Et siquidè ejus Magister Casmannus docet ipsum, etiam diabolū ipsum non posse parere nec conservare in illis ullum spiritum, miror equidem, quomodo diabolus possit operari curationem hujus Unguenti armarij, cum linimentum non habeat spiritum à se ipso, nec tamen diabolus potest parere aut conservare ullum in ejus ingredientibus? Et si dicat, Diabolum maximā pollere experientiā, ac præstare hoc alijs herbis ac simplicibus: vellem equidem, ut mihi diceret, cur herbæ, aliave simplicia, cum sint etiam solummodò quasi mortua & sine spiritibus, postquā collecta fuerint, per ipsam Fosteri regulā cederent diabolo, in media ad operandum effectū hujus curationis occultæ, & non potius illa ingredientia, quæ collecta sunt ex corpore humano, cum speciei suæ sint propinquiora ac familiariora, ac ob id benigniora ac amabiliora illi, quam medicinæ peregriniores, ut sunt vegetabilia & similia? Si lectori hoc totum probe ponderare animus erit, percipiet, totum, quod profert spongifer noster pagina 8. esse meras ineptias.

Diabolus (inquit) persuadet medico, effectum esse virtute tendente ad vulnus, dum ipse (peritus longâ experientia in omnibus artibus, atque adèd in arte medica) sibi ipsi secretò applicat aliam

quãdã medicinã virtualẽ, operantem ad curandū vulnus, ut deludat ita medicos suos circū foraneos nimis credulos, iisque persuadet, hoc unguetū, quod destillat ex pera Carnificis, præstitisse illud.

O miraculum admirandum! Et quid lucratur inde diabolus? nimirum curando hominem illo modo, cujus corpus & anima est in manibus Omnipotentis? In manu Iehovæ (inquit Iob) est anima omnis viventis & spiritus universæ carnis. An putat, Deum amissurum esse jus suum per tam debilem & infirmã astutiam? Minimè verò, ut daret & concederet Diabolo verbū suum, quod, ut Salomon habet, curat omnia, ut decipiat eum propria hæreditate? Quid? an benefaciet diabolus, ubi nullum commodum nec emolumentum ipsi expectatur? Et cur non igitur contactu virtuali hujus medicinæ, ut propinquioris consanguinitatis cum homine, ac proinde promptioris curatricis, ullã aliã medicinã, quæ ullo contactu virtuali operari potest? Egregium verò figmentum! ac si quis mihi persuadere vellet, non esse Magnetẽ, qui ferrū attrahit sed diabolum in usum adhibere aliam quandam creaturam, ad præstandum illud, ut decipiat ac imponat Philosopho seu marinatori. Hæ tantum fabulæ sunt, inventiones, inquam, cerebelli phantastici, qui ad persuadendum nobis ad suam imaginariam & voluntatem nullatenus probabilẽ, fidem nobis facere vellet, Castella in aère esse exædificata, nosque in omnibus nostris bonis actionibus deludi à diabolo, & volando alis ingenij & captus Fosteriani, necessariò impingere oportere in nubes erroris atque ita in nubula ignorantia oblivisci operū Dei nostri & Servatoris, ac delusionibus palpabilibus M. Fosteri agnoscere, illa astute perfici per Dei inimicū. Et quomodo pro Deum! accidit, diabolum factum esse seu evasisse tam insignẽ Physices studiosum, tamque peritum circumferre in arte curatoria, qui totū suum artificium impendit, & collocavit optimos fructus suæ industriae, ut partes ageret vaccæ interfectricis & ut destruat? Mirabile sane! Minimè verò, absit: sed benedictus Deus noster, qui emittendo benignitatem vultus sui mittit solus sanitatem, ubi, quomodo, & cui ipsi libuerit. Sed ut procedam.

CAPVT. IV.

Hoc caput ascendit errorem Fosterianum, dum dicit, animam non residere in spiritibus juxta occultum quendam modum.

Secunda molitio spongiae contra Textum eundem.

Fosterus

Quartò nego, animã in spiritibus residere ullo modo occulto: Stoici sane putabant, spiritus esse vincula animæ & corporis. Sed Periparetici ac Theologi arbitrantur, hoc supervacaneum, siquidè corpus generatur propter animã, & anima creata est propter corpus, & ambo consti-

tunt totum compositum. Quid opus est ullis vinculis ad colligandum illa? Est desiderium & appetitus reciprocos cocundi in primo limine & conatus post unionem ad cohærendum. Anima nullatenus dependere seu residere potest in suis organis, sed spiritus in anima &c.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

Extorquemus iterum in hoc argumento tumentem hanc & extuberantem spongiam in hunc modum.

Fludd.

Eriam si in præcedentibus sufficienter responderim illi punctui, tamen necesse est, paulò validius extorqueam spongiam, alioqui retinebit aliquid succi veritatis in porosa ejus pance seu ventre.

Dixi antea, animæ sedem esse in sanguine, præcipuumque ejus vehiculum, esse humidum radicale, ut videmus spiritum vitæ in macrocosmo; posuisse Tabernaculum suum in sole cœlesti, atque iterum dicitur, spiritum incorruptibilem inesse omnibus; sed hic est spiritus ille vivificans, qui vivificat omnia, ac proinde residet in sanguine ac consequenter in spiritibus, qui in eo continentur, modo secretò ac mystico.

Quod ad Peripateticorum & quorundam Theologorum opinionem attinet qui supervacaneum ducunt, ut sit vinculum in corpus & animam; Doctrina illa herclè admodum erroris est plena ac falsa. Primò, quia anima & corpus usque adedò contrariantur inter se, complexione; ut, nisi unio fiat inter duo extrema, impossibile esset, ut simul concurrerent, vel si possent aut deberent obviare sibi invicem; tamen lux pura & cœlestis animæ subitò defere-ret tenebrositatem impuram & terrestrem corporis. Quomodò enim duo contraria in unum convenire possunt? Nonne videmus omnes influentias de desuper, require-re curram aëreum, vehiculum seu medium, ut conducantur in corpora, atque ut invicem uniantur? Cur Deus destinabat ac locabat aërem inter cœlum & terram, nisi, ut esset loco vehiculi ad uniedū cœlestia cum terrestribus, quasi amoris vinculo? Possimus ne habere meliorem probationem ex hisce in mundo typico, quàm illam Archetypicam? Nunquid Pater Filio unius est per Spiritum Sanctum, quod D. Augustinus atque alij complures non cupant divinum amoris vinculum, secundum Archetypicam imaginem igitur omnia creabantur, & in macrocosmo & in microcosmo: Nam Propheta ait, verbo Domini cœli efformati sunt & Spiritu oris ejus omnes illorum virtutes; ita ut virtuosissima ac copula, quæ constituta est inter effectus verbi, in quo est vita & creaturam vivificandam, sit beneficus ille ac incorruptibilis spiritus, quo nexu Deus habet relationem suam essentialem ad creaturam: Per hunc spiritum omnia Elementa discordantia colligantur & combinantur, unione ac consensu amicali, unde dicitur pax, amor & concordia, quæ fert (ut habet Apostolus) ac sustinet omnia verbo virtutis suæ: Per illum pondus ac proportio aëri assignatur, nubesque connectuntur, vel suspenduntur in mensura atque aquæ colligantur. tam cœlestiter in nubibus spissis, ut non dividan-

tur. Denique in macrocosmo cœlum ac terra stabiliuntur ac connectuntur verbo Dei ut D. Petrus refert, alioqui elementa perpetuò conflictarentur: & per eandem rationem anima & corpus, seu cœlum & terra in microcosmò colligantur immediata & æternâ hac copulâ, alioqui corpus & anima nunquam cohabitarent simul, sed contra se invicem bellum gererent, cum æquæ contraria sint in natura, ac ignis & aqua: Sed nisi spiritus aëri interponeretur Elementis hisce contrarijs, ad colliganda illa, nunquam concordarent, nec persisterent in sphaera sua: Nec magis anima & corpus sine medio spirituali: Ut itaque videmus, cœlum microcosmi compositum esse ex luce & spiritu proportionatis, & quasi conglutinatis æterno spiritu, qui est infusor vitæ in ambobus: Sic etiam spiritus in homine tam firmiter animæ unius est verbo spirituali, quod est nexus, copula seu gluten vitæ, ut possibile non sit separare unum ab alio, nisi sit per illum spiritum, qui ea simul conjungit: Atque hoc facile colligi potest ex hisce Apostoli verbis: Vivus est sermo Dei, & penetrabilior omni gladio accipiti & pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus. Quibus arguitur, vitam consistere ex anima & spiritu, atque hæc duo usque adedò sibi invicem cœniri verbi Copulâ, ut nemo, nisi compositor aut unitor possit illam facere separationem ab illis: Et ob hanc rationem nobis cernere licet, firmissimam esse copulam tam inter spiritum & animam, quàm inter animam & corpus: Ac proinde, ut anima dignior est spiritu, sic Spiritus excellit in dignitate corpus; & consequenter, spiritus proportionem quadam interpositus est inter animam & corpus; hæc aliter, ac aër inter solem & terram. Quapropter maxima est absurditas inter Peripateticos, negare copulam illam ac unionem, & absurdius pro Fostero, qui se tam leviter excuset; dicendo, sanguinem animæ gratia procreatum, & animam corporis gratia, ac propterea opus non esse vinculis ad colligandū ea. Miserrima, inquam, conclusio Philosophi ac Theosophi, tam eminenter apparentis: ac si diceret, duo extrema magis conjungi posse invicem sine medio seu copula intercedente, seu spiritu intermediato ad jungendum & uniedum illa, quàm duo extrema Diametri in circulo sine puncto intermedio seu centro: Et magis absurdum in ipso est, dicere, posse esse reciprocum appetitum duorum extremorum, & oppositorum contrariè conveniendi & cohabitandi prima vice, cum usque adedò contrariantur, ut sapiens ille dicat. Corpus insectum corruptioni aggravat animam & terrena habitatio deprimit mentem multis curis plenam: Nonne est peregrinū, nec

761.19.

3 ep. 12.1.

761m. 33.

Heb. 1.

Job. 26.9.

Job. 28.25.

2. Pet. 3.

Hebr. 4.

3 ep. 9.

ncc

nec à natura absonum, spiritum ullum capitivum non expetere libertatem suam; in primis lucidam animam, quæ tenebroso carceri corporali incarcerata est? Atque hanc ob causam Iamblichus ait, animam dormire in corpore humano: Et Porphyrius habet, semper ægrotare illam in corpore. Et Mercurius Trismegistus, corpus animæ esse velum ignorantæ. Ex quibus certum est esse spiritum, qui eam detinet in carcere illo tenebroso. Ex his igitur videre licet, quàm præcellens sit Doctrina Fosteri! Sed, ut emendet rem, in hunc modum procedit: & conantur post unionem ita coherescere &c: Verum est, si loquatur in gratiam corporis tenebrofi, quod invité deserit ac relinquit animam lucidam, quæ ejus est Thesaurus: Sed, quod ad animam, videmus, quot sint, qui, ut evitent compedes hujus carceris, proprium sanguinem profundunt, vel sibi ipsis manus consciscunt seque destruunt, & complures, tam inter electos (ut in scripturis invenimus) quàm inter mundanos vulgares, serib à Deo expetere ac contendere, ut pertæfos vitæ hujus mundanæ, ut dissolvantur & ex hac vita emigrent: Dissolvi cupio & cum

Christo degere, dicit aliquis &c: Ex quibus elicitur, animam non cupere vivere in corpore vel cum corpore, ut M. Fosterus concludit: Cumque emigrat illa, non potest relinquere corpus suum sine spiritu, usque adeo firma est eorum unio, ut Apostolus ostendit in Textu antè citato: Nec etiam spiritus in totum deserere potest relationem illam, quam habet ad corpus, ut dictum. Concludo igitur simpliciter contra Fosteri assertionem, animam stricta aliqua unione dependere ac quiescere super spiritu & reciproco modo, spiritum quiescere super anima: Haud secus ac agens non potest æstimari agens sine patiente, nec patiens sine agente suo. Ac proinde necesse est ambo ex illis in uno uniantur: & consequenter, ut agens essentielle à centro ad circumferentiam agit: Pari modo concipiendum, animam agilem in spiritibus contineri, ut agens in patiente, vel anima in corpore, seu fulgur in nube.

Atque hæc usque processimus ad extorquendam & exprimendam omnem spongiæ Fosterianæ validitatem, quod ad hoc attinet negotium: Venio ad sequens.

Philipp. I. 23.

CAPVT. V.

*Essentialis Authoris agaso virtutis sympatheticæ, in hoc capite spon-
gifero nostro stramineam hospitalitatem exhibet, eò quòd
vocet eum Tom Long agasonem; legite &
modum percipietis.*

Nuda Textus Fluddiani assertio.

EX quibus claret, lineam hanc spiritua- lem invisibiliter protractam atque extensam in aère, inter loca vulnerati & myrothecium, ferre secum animaleam suam formam, quæ anima seu spiritus vitæ non minus à suo toto seu integro in corpore vulnerati contento, dividi potest, quàm solares radij à Sole. Quapropter, ut solares radij Spiritui mundano innatantes sunt quasi nuntius seu Tabellarius inter coelum & terram: Pari modo hic radius animalis est conductor fidelis naturæ curatricis à

myrothecio ad corpus vulneratum. Atque hoc medium sive linea dirigens ac deferens, nimirum, quæ conducit ac transfert salutiferum illum spiritum mediante anima seu vitæ spiritu est ille spiritus, qui invisibiliter extenditur vel extrahitur in aère, qui, nisi modo quodam occulto fuisset figuratus & efformatus, virtus unguenti evaporaret vel profunderetur hac vel illa via, atque ita nullum ferret vulnerato benefici- um.

Collectio Fosteriana.

Spiritus sanguinis profusi per aërem fertur (qui est bajulus spiritus cujusque rei) ad ejus corpus: Atque hic spiritus per aërem tendendo rectâ lineâ invisibili, transfert virtutem sanativam ab armis perunctis, ad hominem vulneratum: Nam arma, communicant illum sanguini adhærescenti illis, sanguis spiritibus, spiritus conducti per aërem, communicant illam corpori, atque ita patiens (sine emplastri applicatione) naturaliter sanatur &c.

Fludd.

Planè & evidenter discerni hinc potest, quomodò Textum meum corrumper, ut quadret ad suum proprium intentum: Nam

primò nullam ego facio mentionem lineæ directæ & extensæ, sed loquor solummodò de translatione ac directione spirituum vitalium à corpore vulnerato ad myrotheci- um, ac tum postea de attractione Magneti- ca virtutis sanativæ, retrorsum linea quadâ invisibili in aère protractâ: Tunc dicit ille, aberrans à Textu meo, arma communicare. Unguenti virtutem sanguini adhærescenti illis; sed ego non dixi unquam nec intellexi rem ejusmodi; nam propinquior existit consanguinitas inter Unguentum & sanguinem, quàm inter arma & Unguentum, sed tam flocci eù ejusque molitiones pendo, ut voluntatis libertatem ipsi relinquere velim.

Alus.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

Actus spongiæ mundificantis super hoc.

Fosterus.

Quintò nego, D. Doctoris Bajalum, nimirum lineam ejus directam invisibilem portantē virtutē sanativam per tot millia ab unguento armario ad vulnus. Hic sanè est Tom long agaso ille, qui nunquam exsequi vult mandatum. Sed Sol cum radijs suis, est verus bajulus inter cœlum ac terram, atque ita hoc unguentum inter arma & vulnus (ô comparationem incomparabilem!) Sol vocatus quasi solus, ut nullum habens par, nullam creaturam similiter sibi operantem: Sed Doctor instar alterius Archimedis, potest efficere unam operationem, emittendo radios illi similes.

Fludd.

Etsi voces hunc Tabellariū meum, Tom long agasonem illum; tamen mumia sua tam promptè & certò exequetur ac revertetur tam subitò, ad te convitiatorem sui, (latus alis veritatis perniciosus) ut in conclusione hujus Textus nihil nisi stramineam hospitalitatē ac commensalitatē, sit præbiturus tibi, in remunerationem tui. Non dico, mi homo, quòd, ut radius solaris est verus inter cœlum & terram tabellarius: sic Vnguentum est tabellarius inter arma ac vulnus; (ô capacitatem admirabilem viri tam docti, qui in phantasia sua propria imaginetur ea, quæ non sunt!) sed dico, quòd, ut radius solaris tabellarius est inter cœlum & terram, sic est radius vivifici ac incorruptibilis spiritus in homine interno, qui est cœlum ipsius ad sanguinem, qui in Vnguento occultus jacet: haud secus, ac granum Frumenti in frugi ac fertili terra recipit solamen vivificum à radijs Solaribus, quibus post grani putrefactionem virtute quadam Magnetica attrahit animam exiguam, jam liberam, sursum ad fontem vitæ versus, à quo descendebat anno præterito, ad grani multiplicationem. Sed, quia impeditur corpore suo Elementari, remanet huc atque illuc volitans in aëre, sugendoque ad se plus ex alto de suo simili, multiplicatur ab uno grano ad plura. An igitur impossibile est, ut simile accidere possit inter radium à corpore prodeuntem & sanguinem in Vnguento corruptum, exiguum vitæ atomum, per putrefactionem sanguinis emortui exsurgentis & sine impedimento terræ ejus unctuosæ, exsuctæ, paulatim ac sensim ad ipsius vitæ fontem? Sed quia totum hoc vivis exprimitur coloribus in responso meo ad illam ipsam objectionem, factò, in primo ac secundo ca-

pite membri tractatus hujus secundi; ad loca illa remissum lectorem volo, ubi inveniet ad omnia contenta illius confutationis imperfectæ responderi, spongiam illius totaliter extorqueri, ac omne ejus acerbissimum virus prætersum contra hunc Textum meum omnimodè expungi atque annihilari.

Tunc ita procedit: Sol dicitur quasi solus, ut nullum habens par, nullam creaturam sibi similiter operantem, sed Doctor ad instar alterius Archimedis &c: Domine mi Presbyter semper excipio Platonem: incorruptibilis ille spiritus, qui (ut ait Syracides) ante omnia creabatur, excipiatur necesse est. An hoc notas Domine mi? Dixi enim tibi, spongiam tuam in Textus hujus inquisitione nihil præter stramineam commensalitatē habituram. Non spero equidem, te prælaturum Solem visibilem spiritui huic divino, qui illi dat gloriam & activitatem. Quid? Creaturam Creatori? Materiam formæ? Patiens agenti? Isthæcine dicitur Presbyteri nostri divinitas? An Philosophia tantum ipsum docet? Quicquid Tullius dicat nobis, hunc esse revera solum in mundo actorem. Certum est, fuisse hunc spiritum, qui Tabernaculum suum in sole posuit, & per illum solum Sol vivit, movet atque operatur, hîc inferius, & illic superius: Estque unus idemque spiritus, qui impertit omnibus creaturis, & per consequens nobis hominibus vitæ spiritum, per quem vivimus, movemur & sumus: ipse est, qui reciprocè Tabernaculum suum posuit in homine, æquè ac in sole, ac proinde, nos dicimur mēbra Christi & mēbra spiritus sancti, ex quibus Sapientia & sagacitas Fosteriana, imò Theologi Christiani probè distingui potest ac discerni, dicentis in Textu hoc: Sed D.Fludd. ad instar alterius Archimedis efficere novit unam operationem, emittendo radios ipsi similes &c: Minimè verò, non usque aded auctacter mihi ascribant, quod ad solum Deum Creatorem meum spectat: utcunque licet Fosterus noster Diabolo ascribere volebat.

Quod ad plenam responsonē ad hanc confutationem ipsius attinet, remitto vos (ut dictum est) ad membrum hujus tractatus secundum.

Procedā jam ad decumanū illum insultū, in quo spongia ejus validè admodū perfricat Textū meum, sed non proficit magis illis, qui lavare tentant Æthiopem; inanis profus, spero, labor videbitur.

CAPVT. VI.

Hic contra Spongi Cabalisticæ nostri intentionem, probatur, primum, spiritus malignos posse contaminare & alterare in sui naturam spiritum hominis aëreum: ut etiam, Diabolos habere corpora aërea concessa sibi in creatione sua, Postremò mutabilitas & inconstantia Confutatoris in præcipuo ejus argumento aperitur.

Textus

Textus Fluddanus.

Hinc igitur oritur secreta illa combinatio & unio, quæ efficitur inter malignum spiritum, & Cacomagos seu veneficos, quibus fatui ac stolidi turpiter à Diabolo decipiuntur: Vnde Diabolus seu spiritus malignus, ille tamento hujus recompensationis complet voluntatem seu desiderium venefici: Atque insuper pangitur inter ipsos, ut scilicet spiritus in quacunque

forma fugere possit quotidie sanguinis portionem, quo spiritus delitescens in sanguine magi fiat unius naturæ ac conditionis cum illo spiritus maligni: Atque in hunc modum spiritus ipsius convertebatur in conditionem Diabolicam, quæ impossibile est illi discedere à cultu & veneratione Diaboli.

Collectio Fosteriana in Textu.

Esse talem Sympathiam inter sanguinem in corpore, ac sanguinem tractum & exsuctum ex corpore, tam manifestum est, quàm manifestissimum, exemplo sagarum. Diabolus ex fugit ex ijs sanguinem; sanguis cum Diabolo remanens participat de maligna ejus natura, recursumque habens, per ejus spiritus ad corpus sagæ, facit omnem ejus sanguinem sympathizare cum illo,

quem habet Diabolus, atque ita sanguis mutat naturam veneficæ, Et ita evadunt malignæ ac Diabolicæ.

Hic iterum cernere licet, illum Textum meum ultra verum torquere intentum sensus mei: Sed ipsi concedam desiderium suum, & morem geram bono homini in honore ejus.

Aëus mundificantis ejus spongia super Textum hunc.

Fosterus.

Doctor probat exemplo sanguinis exsucti à Diabolo é sagis, qui cum Diabolo remanens & sympathizans cum sanguine in corporibus sagarum, mutat earum naturam, illasque reddit malignas ac Diabolicas. ô profundum exemplum! Hic Doctor conducit & colligit fundamentum argumenti sui, cuj nec Philosophia vera,

nec Theologia orthodoxa nobis concedet, ut assentiamur. Sanguis veneficæ remanens cum sanguifugo Diabolo, sympathizat cum sanguine corporis veneficæ. Quomodo hoc fieri potest? Quomodo potest sanguis substantia corporea, remanere cum Diabolo incorporari. &c.

Hic illa spongia ipsius validitas extorquetur.

Fludd.

O ingenium mirabile spongiferi nostri! ô lumen & intellectum spongiosum conceptus tam ardui? Sed, si herclè Angeli (ut ille ait) erant incorporei, quomodo potuisset cibus & potus, substantia corporea remanere cum Angelis, quos Abrahamus convivio excipiebat: Si erant incorporei, vel si assumebant corpora accidentalialia, poterant edere ac bibere cū illis naturaliter? An verò Abrahamus erat sensus tam expertus, ut offerret cibum ac potum figuris factis & larvatis? Vir sane usquæ ad eò profundus in mysterijs divinis, non foret tam focors, ut offerret illis alimentum suum, si scivisset, non naturaliter eos nutritivisse. Eadem ferè absurditas haud immeritò Lothoni attribui potuisset: Est enim herclè ultra captum mundanorum dextrè examinare, aut gnaviter aperire ac recludere hoc dubium. Sed suppone, concedi, Angelos ac Diabolos non esse corporeos, sed creaturas spirituales; attamen confitetur alibi, Diabolum posse induere atque assimilare sibi illum corpus organicum, nimirum hominis, canis aut cati; ac per consequens Angeli illi induebant formas, humanas: Obscuro vos,

cum syringa, fistula, aut ventosa attrahit, estne organum, an verò spiritus in organo, qui attrahit? Homo non operatur corpore suo, sed spiritu interno: Nec sanguis quicquam ex se ipso agit, sed spiritu vivificante occulto, qui agit in eo: Guttur & lingua humana inserviunt pro organo vocis; sed est spiritus, qui agit. Si Diabolus intret in corpus, ut porci aut hominis; non quid in usum adhibebat vocem bruti organicam, ac faciebat ejusmodi homines loqui ad Christum? Sed erat actus Diaboli spiritualis, qui miscebat se ipsum cum spiritu aëreo bruti ac hominis possessi, & causabat illum respondere pro voluntate agentis: Sic ergo dico, illum ad melleculo oris ac spiritus creaturæ, quem illa induit, exsuxisse sanguinem; non, quòd sanguis in grossa sua natura morabatur cum Diabolo, in substantia sua spirituali: Sed, dico, substantiam in sanguine spiritualementem, quæ ex aëre participat, facile aptam esse se jungere & constituere unionem per contactum cum illo Diaboli: Perinde, ac videmus Ambram, cum comburitur, emittere

SPONGIÆ FOSTRIANÆ.

spiritum suum, qui uniens aut miscens se cum aëre, inficit illum natura sua odorifera, atque ita facta est communicatio actualis inter aërem ac furtum, inter spiritum unius & alterius; inter locum secretum seu latrinam vel contagium pestilentielle pustulosum, & spiritum aëris infectum, qui aër communicat etiam infectionem illam spiritui odorantis. Iterum, nonne videmus in uno Epidemiâ infecto, primò fuisse spiritum corruptum, qui virtuali contactu suo, inficiebat non solum sanguinem, sed spiritus in sanguine divisibiles? Et nonne videmus etiam, eundem invisibilem spiritum sic inficientem, invisibiliter etiam inficere aërem invisibilem circum circa, & licet ex parte è corpore expiraret & sanguine, tamen talem habet communicationem cum sanguine, ut, nullo habito respectu fumus invisibilis inficiat foris, non relinquens nihilominus persecutionem Domini: Si itaque Althoin pestilentielle exurgens in uno homine (quod Propheta Abakuk vocat Dæmonium, seu Dæmonem Meridionalem) inficiat sanguinem alterius spirituales, non est Carbunculus corporalis, qui illud efficit, sed infectus in eo spiritus, Carbunculum itaque corporeum conferimus corpòri à Diabolo assumpto. Quare, ut videmus, quòd; posteaquam Carbunculus unius terigerit personam alterius; spiritus facile, ratione similitudinis ipsorum reciproce communicat cum altero: Ita, ut, licet ille, qui infectus est Carbunculo, discedat vel ad quodvis intervallum; tamen nihilominus spiritus malignans cooperatur cum sanguine nuper infecti, convertitque eum absolute in naturam suam malignantem. Estne igitur possibile, ut malignitas Diaboli spiritualis suctione aliqua sanguinis contactuali, contaminet & inquinet malignitate sui spiritus spiritum sanguinis humani exsucti, ac relinquat ita infectum & mutatum in propriam sui naturam, pro ut spiritus venenosus pestilentie in dispositionem Epidemicalem? Nonne Diabolus operabatur idem effectum cum spiritu Iudæ, cum diceretur: Immisit Diabolus in cor Iudæ, ut Christum proderet? Id est, inficiebat ejus spiritum prius, atque illi

Iohan. 13.

spiritus, corrumpabant ejus cogitationes seu mentem: Nam sine adminiculo medio Diabolus etiam à coelis depulsus, non potest moliri cælum ex intellectu humano.

Sed, ut respondeamus Fostero in armis suis proprijs nitido, intelligo sagacissimum illum virum, qui murem tam citò odorari potest. Quid verò putat, Diabolo tenuia corpora non possidere? Imo sanè. Habet enim pro hoc (ut inquit) autoritates scripturæ, consiliorum, Patrum ac scholasticorum, qui confirmetur tantum. Sed in via & tanquam in transitu, inquit Doctor, qui impiè Deo attribuit compositionem, falsò audet Diabolo corporeitatem tribuere: In primo loco Fosterus habet Diabolum, Patrem mendaciorum pro Patre nutritio, qui & nutrire & fovere novit falsum super quolibet: Sed, ut antè dixi, socors ille & mucosæ naris monachus Mersennus dicit, nimirum, eò quòd asseveravi, spiritum Domini implevisse atque animasse spiritum cœlestem; Ergo (inquit) Fluddus facit Deum partem compositionis, ac proinde D. noster Presbyter verba Monachi illius pro oraculo reputans absque ulla ponderatione sensus hujus negotij instar Psittaci hæc ipsa verba Monachi effudit: Doctor, impiè attribuit compositionem Deo: Sed si Dicam, Deum esse in compositione, non intelligo ut partem componentem, sed, ut solum compositorem in compositione: iterum, si ab esset à compositione, verbum non diceretur incarnatum: Nec spiritus incorruptibilis esse in omnibus: Nec Deus posset ab Apostolo dici esse super omnia & in omnibus.

Sed mittamus Paratticam seu parasiticam garbam & acervum: Adducit scripturæ testimonia, & quæ sunt illa? D. Paulus hoc habet: Non dimicamus contra carnem & sanguinem, sed contra malignitatem spirituales seu malos spiritus in locis altis: & hanc ob causam Christus ait: Contrecta ac tange me: Nam Spiritus non habet carnem & ossa, sicut videtis me habere.

Fosterus.

Atqui Diaboli non possunt contrectari nec palpari.

Ergo non habent corpora.

Fludd.

ECce hic superbum argumentum, quia Diaboli, ut sunt in tenui suo corpore aëreo, tractari non possunt. Ergo non habent corpulentiam ullam: Equidem scire vellem ex argumentatore hoc acuto, quod nam corpus organicum pro loquela habeat hic spiritus, quando ipse in verbis reciprocis ac vocibus tentaret Christum? An existimat, ipsissimum aërem (qui est Diaboli externum, ut mox probabitur) non esse corpus spirituale, quando potest palpari, audi-

ri, aut intelligi, licet non instar carni ac ossium? Nonne Apostolus mentionem facit corporis alicujus spiritualis seu cœlestis ac tenuis, & corporis terrestris ac grossi?

Verissimum est, esse nonnullos Patrum, ac scholasticorum, qui sunt in opinione, Angelos esse absolute incorporeos, ut damascenus, Thomas Aquinas, Denis &c: Sed tot sunt ex altera parte; imò & plures Doctiores, qui contrariæ sunt opinionis, quod

quod ad existentiam corporalem spirituum horum, ac dicunt simpliciter, Angelum esse substantiam corpoream, & per consequens Angelos posse sine ullo errore vocari creaturas corporeas & in hoc quidē Patrum numero sunt Basilius, Origenes, Gregorius, Augustinus. Isidorus, Petrus Lombardus. Atque ex Philosophis Mercurius Trismegistus cum tota Academicorum schola. Et quod ad D. Augustinum, dicit ille, in libro suo super Genesim expressis verbis, Dæmones esse aërea ac ignea animalia, & consequenter illis assignat corpora aërea: Vicissim alibi affirmat, Angelos in creatione sua habuisse corpora aërea, videlicet formata atque effigurata ex parte puriore aëris superioris, qui redditus est promptior ac magis proprius ad agendum quàm ad perferendum: & asseverat, malignos Angelos ratione defectus sui fuisse mutatos, quo ad corpora sua & esse externum in naturam aëris grossioris, ut potius promptiores efficerentur ad perferendum ignis tormenta. Et Petrus Lombardus inquit: Angeli corpora, in quibus hominibus apparent de summo aëre sumunt, solidamque speciem ex cœlesti. Elemento induunt, ut humanis obtutibus. Manifestè demonstrantur: Ita, ut evidens sit, Augustinum & ipsum in uno consentire, Similiter Basilius nos docet, qualia corpora Angeli habeant, cum inquit: Sunt spiritus tenues, aërei ac puri: Iterum Artepheus sapiens ille vir ait, Externum diaboli esse aërem, sed internum ejus esse ignem. Quam ob causam demonstrat, facile esse illi, nimirum respectu externi sui, seu corporis se in sinuare ac participare cum aëreo ac sanguineo spiritu in homine & per consequens efficere in eo morbos calidos atque igneos.

Sed cur quiesceremus Duntaxat (ut Fostero mos est) in nudis Authoritatibus: Deveniam jam ad planas probationes Philosophicas, quibus expediam dilucidè ac demonstrabo, Angelos habere animas & corpora seu externa & interna. Primò sciendum est, si essent Identitas, id est ex una simplici existentia formali, unum idemque essent in essentia cum Deo Creatore suo, qui dicitur Identitas seu unitas absoluta & simplex: At verò, quatenus componuntur ex duobus, ex luce scilicet, quæ est radius Dei, quem recipiunt, ut informentur ac fiant creaturæ; ac spiritu: Qui ad instar speculi perpoliti recipit gloriam lucis illius cœlestis: Dicuntur Alteritas, id est, ex duobus compositi. Atque hoc vivissimis exprimitur coloribus apud D. Denim, cum vocat eos Algamatha, id est specula politissima, recipientia lucem Dei: Ac proinde definit Angelum Dei imaginem, emanationem lucis occultæ, speculum purissimum ac splendidissimum. Et Damascenus dicit, eos esse spiritus intellectuales, habentes lucem (tanquam animam suam) à prima luce. Et Salomon depingens principem omni-

um Angelorum (qui, ut Ecclesiasticus ait ^{Sapient. 7.} erat ante omnia creatus) esse Candorem lucis aeternæ & speculum sine macula Majestatis Dei. Ex quibus claret, Angeli internum & quasi animam ejus esse splendorem emanationis divinæ: Internum ejus politum ac purum aëreum esse corpus ejus spirituale, quod hoc lumen recipit: Nam notandum est nobis, in principio cœlum ac terram factam esse ex aquis & per aquam consistentem per verbum, ut D. Petrus habet: ^{Petr. 3.} Ac propterea totus mundus erat compositus ex interno aut invisibili, quod est anima sive spiritus animatus verbo Dei & externa ac visibili terra & aqua quæ corpus est: Sic necessariò sequitur, omnem creaturam compositam esse ex interna seu activa anima, & externo aliquo seu organico receptaculo animæ illius, quod corpus est: Nonne manifestum est, quod, cum spiritus ^{Genes. 7.} Ruach-Elohim moveretur super aquas, aqua erat patiens Catholicū, ac spiritus agens internum? Nam D. Augustinus super Genesim inquit, Spiritus ferebatur super aquas, igneū ijs vigore impertiens: Ita, ut aquæ spirituales creatæ Catholico animatæ fuerint flatu spirituali, in creato Catholico ac luce vitæ, cujus spiritus in qualibet creatura est spiritus vitæ, ac ob id centralis eorum anima: & creatura animata est corpus. Quapropter, ut purior ac spiritualior aquæ aut aëris pars, Angeli est externum, sic ejus internum est actus lucidus spiritus Dei.

Iam igitur sic concludo; si substantia externa Angeli sit aër (nam necesse est sit vel de aqua spiritali, vel de substantia Dei, quæ merè est formalis & non materialis) scimus enim regulis Philosophiæ, aërè subtiliatum esse ignem, & vicissim aërem inspissatum esse vaporem, nebulam, nubem, atque ita per inspissationem aër in visibilis fit substantia visibilis; imò & organum corporeum vocale, ut in fulgure apparet, quæ anima nubis, nisi habeat organum suum nubilosum, seu instrumentum corporeum, non loquetur in Tonitru. Invenimus itaque ex sacris, Deum dici loqui ex nube sua organica, & ab illam ipsam causâ ^{2. Reg. 22. Job 22. 15. Psalm. 104.} Textus vocat illud in uno loco latibulū Dei, in alio Tugurium Dei & in alio vehiculum ac currum Iehovæ: Ita, ut si Iehova faciat Tabernaculum hoc organicum, ut edat vocem suam auribus mortalibus (ut scripturæ multis in locis testantur) non est peccatum dicere, spiritus hofce in inferioribus habere pro corporibus suis externis substantias aëreas: Quo concesso, quid impediret spiritus, quin contractione substantiarum suarum externarum appareant visibiliter, quando illis libuerit, & colloquantur cum homine organicè, prout tentans ille spiritus loquebatur ad Christum? Et iterum, dilatatione aliqua immediatâ ejusdem spiritus aërei externi evadant invisibiles; non aliter, ac fumus dilatatione evanescit, seu nubes aut nebula conflata ex aëre compacto & cras-

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

fo sæpenumerò absque apparentia ullius guttæ pluviarum transit invisibiliter? Nonne peregrinum erat, Christum ipsum, qui carnè ac ossa habebat apparere etiã januis clausis & evanescere immediatè? Et tamè, si consideremus, quòd, postquã surrexerat, inducbat corpus spirituale; illud ipsum corpus eam ob causam poterat deponere Tabernaculũ suũ visibile ac tangibile & subtilitacione ac dilatacione fieri aquè subtile ac impalpabile, ac voluntati ejus libebat, qui habet corpus spirituale: Atque ita potest apparere atque evanescere in instanti. Est speculario admirabilis debito modo considerare ac ponderare, quamodò Deus operetur in hoc mundo per contractionem ac dilatationem, privationem & positionem, per tenebras & lucem, per apparitionem ac disparationem, pro ut videmus, cum spiritus ipsius movetur à septentrione; àër communis, contractiva illius spiritus natura, vertitur ab invisibilitate in visibilitatem, à transparentia in opacitatem, ab àère in nives, grandines, gela, glaciem, à levitate in ponderositatem, ab agilitate ac mobilitate in fixationem & immobilitatem: E Contra verò flatu ejus ab oriente seu Meridie, dicta corpora rursus mutantur in aquas, & aquæ in àèrem, atque àër in ignem dilatatione: & finaliter, corporeitas terrestris in corporeitatem àèream ac cœlestem, durities in falledinem, grossities in subtilitatem, opacitas in transparentiam, fixatio in mobilitatem, quies in actionem, tenebræ in lucem! & ultimò contractio, effecta per hunc divinum spiritum, in dilatationem, visibilitas in invisibilitatem. Quid plura? Si omnis generis Angeli habeant suum externum à spiritu mundi àèreo, & actum suum internum ab hoc spiritu externo vivificante, in quo est quatuor ventorum proprietas (ac proinde, inquit Propheta, veni, ô spiritus à quatuor ventis, quibus arguit, hunc unum spiritum, tanquam actorem essentialem in quatuor ventis, habere proprietates quatuor ventorum in se, quibus agit omnia, unde Propheta evocat illum à quatuor ventis.) non decet nos ulle modo dubitare, quin virtute actus illius interni & substantiæ àëris illius sui externi, possint contrahere sese ab invisibilitate spirituali, ignea ac àërea in nebulosam seu aqueam imò & visibilitatem terream, seu naturam nivalem aut glacialeam, præcipuè spiritus grossi, maligni & tenebrosi, qui per lapsum suum induerunt àèrem grossiorem (ut Augustinus ait) Atque hæc est ratio, quòd Satan vocatur ab Apostolo àëris princeps: & hinc est, quòd Diabolus seu spiritus maligni in contractione, convertant se ipsos in figuras solidas seu firmas hominum vel brutorum, & in tactu apparent usque adeò intensè frigidi (Ex confessione Fosteri) videlicet, eò, quòd spiritus, à quo vivunt, contrahens sese à circumferentia seu àère

Ezechiel. 36.

dilatato in centrum, seu terrã contractam, relinquit compositionem externam sive àèream compactam, frigidam instar glaciæ: Est enim emanatione seu dilatatione ejus à centro ad circumferentiam, quæ incendit calorem naturalem in externo creaturæ cujusvis. Ut concludamus contra eos, qui negant, spiritus habere corporeitatem, certissimum est, quòd, ubi est rarum & densum, ibi, per consequens, est corporeitas sive tenuis sive spissa. Quicquid enim in sua substantia est transmutabile in corpus tenuius vel spissius, corporeum sit oportet, licet non sit corpus visibile: Sic stella in cœlo vocatur densior sui orbis pars: Sic etiã ignis condensari in àère potest, atque àër in aquã & aqua in terrã: & iterum terra rarefieri potest in aquam, & aqua in àèrem, & àër in ignem: Talis enim est naturalis Elementorum rotatio: Iam verò externum Angelorum creatum sit oportet ex substantia spirituali mundi superioris, vel non omnino: Iuxta tenorem Basilij, & per consequens est corporeum; licet consistentiæ tenuioris seu spissioris pro dignitate Angeli. Nonne David agnoscit tantum in his verbis: Qui facit Angelos spiritus seu àèrem ventosum, & ministros ignem urentem. Ac proinde dedecus est, ejusmodi mysteria, qualia sunt hæc, quæ consideranti admodum manifesta sunt, ab ignorante seu imperito derideri, nec opera & operationes spiritus Dei existimari in communi mundi Elemento, sed Diaboli; atque ira cæcitate sua capiunt malum pro bono, tenebras pro luce: Quod genus hominum Propheta indigitat in hisce verbis: Væ illis, qui loquuntur bonum ex malo, & malum ex bono, qui ponunt tenebras pro luce, & lucem pro tenebris, qui ponunt amarum pro dulci & dulce pro amaro: Væ illis, qui in proprijs sapiunt oculis, ac prudentes in proprio sui conspectu.

1. Sam. 104.

Eccl. 5. 20.

Sic itaque, lector judiciose, percipere licet ex his, quæ in hoc membro expedita sunt, quàm impotens extiterit ad versarij mei spongia ad expungendum ac delendum vel minimum titulum naturalis illius valoris ac virtutis divinæ, quam in Anatomia mea mystica ascripsi Vnguento, armario. Ac propterea, quantum quidem mihi videre licet, ad invenire licet ipsi plura media substantialia, quàm est spongia hæc (expressum enervati cerebri ac ingenij phantastici argumentum) ad subvertendam medicinam tanti momenti & virtutis admirabilis in operando. Sint ipsi, inquam, necesse est, validissimi rudentes, loco spongiæ levissimæ, ad removedam fundamentum veritatis; & tamen vereor, ne rumpantur, antequam sapientes ad fidem trahant, nimirum dona benefica sanationis in hoc unguento armario, procedere à Diabolo, nec verò à Deo ac benigna ipsius clementia & misericordia, qui solus est dator sanitatis & bonitatis.

Iam

Iam verò vobis in memoriam revocem necesse est; tanquam in transitu, absurditatem spongiferi authoris nostri: Nam inquit; hunc curandi modum Diabolicum esse, & postmodum effecta illius urinæ humanæ attribueri videtur: Verba ejus hæc sunt.

• Directiones D. Fluddi sunt, ut arma in myrethecico relinquerentur, dum confanescat patiens, & ut vulnus mundum conservetur linteolo, quovis mané, in urina ejus madefacto: an hæc sit fallacia nec ne, eorum committo judicio, qui in re Chirurgica periti sunt: nam certum atque persuasum sibi habeat Doctor, si vulnus mundum sanetur, eos dicturos ipsi, illud cicatricem obducenturum sine unguento armario.

Fludd.

Ad hæc respondeo, mendacem oportere esse memorem: nam meminere oportet

Fosterus noster, se alibi dixisse: Diabolus secretò applicat aliam quandam operativam medicinam ad curandum vulnus, & medicos circumforaneos incredulos deludendos &c: Et hic recludit, causam curationis esse mundificationem vulneris, linteolo in urina vulnerati infuso & applicato non à Diabolo, sed ab homine: dicendo, in solo illo curationem consistere sine Unguento vulnerario: & in testimonium vocat omnes versatos artistas Chirurgicos, ut confirment verba sua vera esse. Quod cum ita sit, quæ Dei benedictio evenit ex astutia Diaboli in hac curatione? Vel in quod apparere potest Diabolicum? aut quomodo ille quicquam applicat astuto modo ad deludendum medicos circumforaneos incredulos? O vacillationem titubantis cerebri obliviscentis argumentum suum & præposterè devorantis verba propria,

CAPVT. VII.

In quo totum subjectum paucis contrahitur & abbreviatur.

Percipere licet, lector candide, ex hisce, quæ jam dicta sunt, quòd, licet adversarius noster conatus fuerit, ut Iudæi Servatori nostro, crucifigere vel potius oblivioni mandare veritatem, tam virtutis operantis Unguenti armarij, quàm conatum meorum honestorum, in cruce cacomagica convitiorum, nobisque in agone nostro, nimirum, cum reputatio nostra jacet sanguinem fundens, offert spongiam destructivam seu abolitivam aceto ac felle turgentem, intelligo acri calumniationis condimento, amaroque indignationis ejus inhumanæ sapore, loco consolationis Christianæ: imò, licet, inquam, status tempestuosus spiritus ejus acerbissimi, fecit quod in se est, ut reputationi utriusque quasi naufragium induceret, & ut ad instar Ionæ alicujus, eijceret in maria turbata censuræ hujus mundanæ, ubi fluctus tumidi variorum affectuum conflantur impetuosè, & quasi suffulciunt se atque resistunt sibi invicem (nam ex illo est Theorema, quot homines, tot sententiæ) quomodo possibile est, placere ac morem gerere cuivis in humore suo? Et quamvis Leviatham spongiosus seu superbè tumens & insultans cete Fosteri absorberet ad tempus in suum oblivionis ventrem, honorem & æstimationem utriusque horum Unguentorum, & me pro temporis intervallo: tamen (Deo meo ago gratias) largitus est mihi gratiam illam, ut ita exprimam & extorqueam illud cete ejus præstigiosum, seu devorantem spongiam, quæ etiam est maris progenies, ut jam jam eundem in modum veritatem illam evomere cogatur, in hanc nostram litæris plagam, non parum incredulitate hujus curandi modi infectam ut ve-

rum cete olim Prophetam Ionam super litus Ninivitarum incredulorum, ut incredulitas ac suspicio hominum ejusmodi Zelosorum, qui seducti fuerunt ab adversarij nostri Leviathano seu monstro spongioso, eò faciliùs aboleantur, faciendo veritatem absorptam ac devoratam reviviscere & quasi effulgere & resurgere, ut ejus luce omnes nubes ejusmodi obscuræ, quæ pepererunt & aluerunt talem incredulitatem, nimirum velum religiosum astutiæ mundanæ M. Fosteri, error ejus doctrinæ & potestas curativa, quàm falsò Diabolo ascribit, detegi possint oculis cujusvis sapientis ac judiciosi lectoris, & ut incredulos cum Ninivitis poeniteat erroris sui ac convertantur ab ejusmodi illestamentis idololatricis, quæ persuaserunt ipsis, ut ascriberent pia ac benefica dona sanationis per Unguentum, armarium falsò principi tenebrarum, qui per hominis errorem usurpat sibi titulum principis seu satrapæ hujus mundi, qui jure, idque ab omni æternitate spectat Deum verum lucis, qui fecit & cœlum & terram ac ditavit eos omnis generis virtutibus: Sed, si in posterum accidat, ut obstinati quidam increduli (intelligo apparenter Zelotypum sine intellectu, de quo D. Paulus loquitur) ad instar canum revertantur ad vomitum; Mihi itaque dicendum ac confitendum est, eos tantum, juxta speciem suam facerè, ac propterea potius commiserandos, quàm invidendos odioque habendos: & per consequens verba Servatoris nostri tam sinistrè applicata ab adversario nostro in ejus Epistola dedicata, per commodè Deo effundi possunt pro viris hisce: Patèr ignosce illis, nam, quid agant nesciunt: ob hanc causam igi-

SPONGIA FOSTERIANÆ.

tur præcipue hoc pamphletum meum dirigo ad omnes, qui sunt zelotypi, intelligentes ac iudiciose docti, submissè rogans eos atque obsecrans, ut hoc breve proplasma ad typum disputationis nostræ recipiant in considerationes suas maturiores, atque quodlibet ejus membrum, verè, (omni separata partialitate, schifinate) lancæ ac trutina discretionum suarum honestatum ac piarum, ponderent.

Examinent, inquam, in selectissimis cogitationibus, idque seridè, an hæc curatio procedat à dono illo virtuoso, quod Deus impertivit in creatione hisce naturalibus suis creaturis, ac continuavit illud in ijs successione generationis ac multiplicationis verbo suo omnibus numeris completo, ad hunc usque diem, vel à mero actu & assistentia diaboli, cujus proprietates, statim post ejus creationem per lapsum ejus eveniebat diversa, ad percutiendum, affligendum, ac destruendum, non verò ad curandum & exhibendum tantum benefactorem humano generi. Considerent illi verba Apostoli, affirmantis, deum operari omnia in omnibus: ac proinde agit quando libet in & per Diabolum tantum ad morbum, mortem ac destructionem, sed non ad sanitatem & conservationem: observa Textum Davidis afferentis, Deum verbo suo persanasse eos, qui percussi fuerant morbis; cum reverterentur ad ipsum: & nonne per verbum dictum, curat omnia? Omnino: Nam Salomon dicit: Extendit misericordiam suam afflictis serpentibus, emittitque verbum suum ad orandum illos, ipsissimum verbum suum, quod persanat omnia. Sed Diabolus nec Deus est, nec Dei verbum, quare concludam argumento hoc adamantino.

Si Deus noster misericors, curat omnia benignitate sua, idque per verbum suum, Diabolus nihil curare potest, & per consequens non potest præstigiôsè simulare curationem sub umbra ac prætextu unguenti armarij.

Major evidens est, quoniam, si verbum sanat omnia, generalitas illa superior concludit omnes particularitates inferiores, ac proinde omnis facultas absoluta curationis, adimitur Diabolo.

Minor similiter confirmatur verbis antè dictis: Ac primò Prophetæ Davidis Emittit verbum suum ac sanat eos, & à sepulchris eos liberat, consistantur coram Domino amabilem ejus benignitatem &c: Quibus apparet fuisse jucundam ejus benignitatem; non verò severitatem & vindictam ejus, quæ verbo ejus sanabat ac medebatur. Atque iterum à Salomone, sed Deus Draconis venenosi non poterat superare Filios tuos: Nam misericordia tua veniebat adjutum eos, ac eos persanabat: Nam nec herba, nec malagma curabat eos, sed verbum tuum, ô Domine, quod sanat omnia: tu enim vitæ ac mortis pote-

statem habes & deducis ad portam inferni ac reducis &c.

Iam equidè scite vellem, an deceat ullum verè Christianum, opinio, Diabolum posse imperare Dei misericordiae, atque ita esse Dominus verbi ejus pro placito suo, ad sanandas Dei creaturas, imò quidem aliquis creatus juxta propriam ipsius imaginem ullius malefici stratagematis causa, nimirum ad lucrandum & corpus & animam à Deo: Nonne dicit Iob: In manu Domini est vita cujuslibet creaturæ viventis & spiritus omnis carnis? Postremò, ut D. Iohannes verè asseverat, in verbo fuisse vitam: sic certum est, omnem virtutem sanativam & restaurantem esse ab hac virtute vivifica in verbo, non verò à privativa potentia Diaboli, in qua è diverso est mors ac destructio. Præterea vellem vos notare hæc Apostoli, verba: Iam verò donationes sunt diversæ, sed idem spiritus, & sunt operationes diversitates, sed Deus est idem, qui operatur omnia in omnibus: Sed illi datum est per spiritum sapientiæ donum, huic verbum scientiæ, alij datur Fides, atque ali donum sanationis per eundem spiritum &c.

An ullus probus Christianus imaginari poterit unum hunc spiritum, qui solus hæc operatur, esse Diabolum? Minimè verò: Nam in versu tertio Apostolus vocat illum Spiritum sanctum. Quid igitur? Diabolum mederi per Spiritum Sanctum? Vel Spiritum Sanctum concessurum Spiritui maligno suum donum beneficum sanationis, ad imponendum humano generi & ad expoliandum Deum jure suo? Absit, sed cum justitia tribue Deo, quod Dei est, assignans Diabolo proprietatem illam, quam sortitus est à Deo Creatore in principio: Prior Spiritus ab omnibus creationibus ordinabatur in officio suo bonus, vivificans ac vegetans; posterior verò malignus, destruens ac mortificans: Nam apud Prophetam dicitur in persona Dei: Ego creavi destructorem ad disperdendum.

Audacter itaque concludam atque absolvam Pamphletum hoc meum, seu discursum modicum, pro ut coepi, nimirum versu hoc religioso citato in hymno divino Psalmistæ regalis in honorem Dei, & ad potentiam adimendam vel Diabolo vel ulli alij creaturæ operandi miracula essentialia à se vel perse.

Benedictus Dominus Deus Israël, qui facit mirabilia solus.

Vel ut habet alibi.

Confitemini Domino Dominorum, quoniam in æternum misericordia ejus, qui facit mirabilia magna solus.

Ac propterea, si Dominus Dominorum solummodò, vel solus, non habet ullum hominem mortalem ad juvandum se; si ipse solus, tunc non ullus Angelus in cœlo: Ac postremò si sit Deus solus ac solummodò non ullus infernalis Diabolus, nec Dæmon, aut spiritus Elementi ignei aut ærei, seu

Psal. 107. 20.

Sap. 16. 10.

Psal. 107. 20. 21.

Sap. 10. 16.

Iob. 12. 11.

I. Cor. 12.

Egai. 34. 16.

Psal. 71. 18.

Psal. 135. 3.

aquei seu terrei, qui assistat ei: Nam Textus habet. Est Dominus dominorum solus, ac propterea non ulla ad illum iuvandum creatura, aut quæ valeat perficere hoc sine illo: est ipse, inquam, solus; & per consequens, non diabolus, qui miracula operatur. Sed ex agnitione ac confessione cuiuslibet hic curandi modus est mirabilis, quatenus operandi in eo ratio excedit captum intellectus hominum mundanorum: quare cum Davide dicam.

Benedictus Deus, qui facit tale mirabile solus: ac per consequens inferre mihi licet insuper (idque haud immerito) maledictus homo, qui divina falsò attribuit Diabolo.

Idcirco optarem, quemvis hominem Ze-

lotypum ac religiosum, inviolabile hoc emblema animo suo in sculptum habere, ut virtute ejus fuger ac eijciat ex cogitationibus suis persuasiones omnes ejusmodi irreligiosas, quæ commovere ipsum possent ad derogandum vel hilum Dei potestati, qui est Alpha & Omega, principium & finis omnium, ad arrogandum illud falsò Creaturarum vilissimæ, qui in se nihil est, nisi quod Deo collibuit, ut sit, ex se nihil habet, nisi quod Deo libet erogare ipsi, & per se ipsum nihil præstare potest, nisi quod Deo libet in eo agere, & per illum, id facit, nec quicquam aliud. Propterea, quod Deus non vult, id non potest facere: Hoc igitur esto Emblema vestrum.

Tò T élòs pàntoon kai Archato Tòeds.

Finis omnium ac principium est Deus.

Atque hanc ob causam Reuclinus in libro suo de verbo mirifico inquit: Omne hominis miraculum, cujus vera & non imaginaria deprehenditur substantia, tum grande, tum mediocre, tum minimum, si ordo sacrorum præscriptus observetur, referendum est semper in Deum gloriosum, cujus nomen est benedictum in æternum: Is enim Solus est, qui vel a se ipso, vel delegato, non sine ipso, vel per substitutum ex se ipso, talia facit, qualia demiramur: quorum causam ad æquatam scire non possumus, vel

quod fiant, vel quod homodo fiant.

Huc usque Reuclinus.

Ac proinde in periodo hujus Tractatus haud immeritò applicare & allidere licet Fostero ejusque affleclis væ illud Esaiæ contra ejusmodi homines, quorum mentionem ipse feci in principio; quatenus nimium quatum præsumentes sapientiã suã mundanã, hæsitanter, præ posterè & cæcitate quadam ascribunt opera Dei Diabolo, facta scilicet bonitatis malo; effecta lucis tenebris.

Esaias. 5. 20. 21.

Væ illis, qui loquuntur bonum ex malo, ac malum ex bono, qui ponunt tenebras pro luce, & lucem pro tenebris; qui ponunt amarum pro dulcore, ac dulcorum pro amarore acido: væ illis, qui sapiunt in oculis proprijs, ac prudentes in conspectu suo proprio.

Relinquo hæc (lector cordate ac erudite) ut dixi ante, acerrimo, maturo ac serio considerationis tuæ judicio liberum, exoptans, ut lanx æquitatis in judicio tuo verè proportionetur, nec inæqualis corrupto ac impio reddatur schismate.

F I N I S.

1888
1889
1890

*Errata hæc, quæ partim Ammanuensium, partim Typographorum incuriâ
irrepperunt, Benevole Lector, sic corrige. Reliqua quæ occurrunt ex textus
sensu facile emendare poteris.*

- Fol. 5. col. 2. lin. 48. (*lege*) di origine inter Philosophiam veram atque essen-
col. 4. lin. 19. (*lege*) lapidem Angularem fundata in contemptu habere-
- fol. 6. col. 4. lin. 17. (*lege*) & spuria ut in sequentibus apertè demon-
fol. 8. col. 4. lin. 25. (*lege*) rica verbis secunda vice editi virtute, aquæ supe-
fol. 9. col. 1. lin. 1. (*dele*) stat, ut creatura agat per se, hoc
fol. 12. col. 1. lin. 31. (*lege*) neque unquam antea fui, ne quidem ex
fol. 13. col. 3. lin. 4. (*lege*) tibilem, quæ inest cuilibet creaturæ: adeo negligent, cam-
fol. 14. col. 1. lin. 25. (*lege*) simplici Dei, ut exinde infinitæ hujus mundi
col. 2. lin. 59. (*lege*) terra præstante? Quid pluribus opus est
fol. 15. col. 3. lin. 57. 58. (*lege*) tia derivatis: Cum in ita faciendo ab unitate recedimus &
in abyssum multitudinis, seu
fol. 16. col. 3. lin. 13 (*lege*) esse in omnibus & super omnia asseverare animadvertunt,
tamen
fol. 17. col. 2. lin. 51. 52. 53. 54. (*lege*) derivantur quibus cœlum, terra & omnia ex istis
composita videlicet corpora tam meteorologica
quam quæ in suâ compositione sunt completa seu
perfectè mixta perficiuntur.
- fol. 18. col. 3. lin. 38. 39. 40. (*lege*) ria naturalium & rerum formâ facit mentionem suo
sensu, tametsi internas earum essentias ignoret. Cau-
sas nivis
- fol. 21. col. 1. lin. 22. (*lege*) qui mundanæ suæ sapientiæ seu Philosophiæ structuram-
lin. ultimâ (*lege*) mundo actus aut actionum effectus agnoscere
col. 2. lin. 47. 48. (*lege*) scientia in scripturis sacris quæ veræ sapientiæ sunt fon-
tes, publicata, libenter
col. 4. lin. 27. (*lege*) in Natura lumine, quod prima essentia & materia om-
fol. 22. col. 3. lin. 51. (*lege*) intelligimus aptata esse sæcula verbo Dei,
fol. 23. col. 4. lin. 18. (*lege*) spiritualis Christus sit Sapientia, Virtus, Cla-
fol. 24. col. 1. lin. 7. (*lege*) huc particulariter discurrere quæ annis, quo cognoscatis
lin. ultima (*lege*) dixisset: Emanatione tuâ sanctâ aquæ ex
fol. 26. col. 1. lin. 1. (*lege*) li suo statu operatur ad compescendos & oppugnan-
fol. 27. col. 1. lin. 24. (*lege*) Ita etiam scicitas est nihil, aliud quam na-
col. 3. lin. 57. (*lege*) & motor qui (ut Moytes testatur) facit omnia
fol. 28. lin. 1. à fine (*lege*) in libro primo de Actionibus hujus secundæ efficiantur,
fol. 29. col. 1. lin. 58. (*lege*) & per quos ventorum quatuor flatus
fol. 31. col. 1. lin. 60. (*lege*) Nam quælibet chordæ æqualiter divisæ
fol. 32. col. 1. lin. 63. 64. (*lege*) plicatione & calorem innatum illis assignatum à Solaris
Tabernaculi plenitudi-
col. 2. lin. 5. (*lege*) qui solus agit & operatur, à scribit & non
fol. 33. col. 1. lin. 4. à fine (*dele*) ea mensura
col. 4. lin. 39. (*lege*) versarum dispositionum miserat à quatuor ventis
lin. 43. (*lege*) teorologicas, ubi & quando ei placuerit imbandum. Et
lin. 45 (*lege*) ex aère Catolico effigies efformandas quod
fol. 34. col. 1. lin. 19. (*lege*) gelativam aquæ gelidæ dispositionem.
fol. 35. col. 2. lin. 26. (*dele*) abit
fol. 36. col. 2. lin. 59. (*lege*) præsentia & actione benignâ Spiritus Dei
fol. 38. col. 1. lin. 27. (*lege*) Et o aère: Est ergo
col. 4. lin. 13. 14. (*dele*) per quindecim horologij gradus
lin. 17. (*lege*) rum in suo motu retrogredi per quindecim horologij gra-
dus regnante He-
fol. 40. col. 1. lin. 7. (*lege*) tionis ipsorum inexpectatæ, nam subitò appa-
2. lin. 4. (*lege*) phiæ ethicorum cæno extrahere. cui mundus Chri-
fol. 53. col. 3. lin. 53. 54. (*lege*) refacere ita ut quod in formâ vapurosa affurgit super ter-
ram, illud nocturno tempore
fol. 74. col. 1. lin. 43. 44. (*lege*) ejusdem quasi pro aquis inferioribus, quarum basis est
terra, haud injuria accipitur, atque quod
fol. 80. col. 4. lin. 16. (*lege*) est nisi aër virtute secreti illius spiri-
fol. 91. col. 3. lin. 14. (*lege*) quatuor sunt Antesignane, nempe Michael,
lin. 59, 60, (*lege*) divinâ essentiâ deducant, quæ ad voluntatem suam in
propriate variâ complendam, po-
fol. 92. col. 1. lin. 16. (*lege*) ejusdem per animæ mundanæ rare-
lin. 54. (*lege*) ve aquea mundi natura virtute istius essentialis spiritus
fol. 95. col. 4. lin. 46, (*lege*) mur, quod vitalis actio, quæ gubernatur

Errata hæc, quæ partim Ammanuensium, partim Typographorum incuriâ irrepserunt, Benevole Lector, sic corrige. Reliqua quæ occurrunt ex textus sensu facile emendare poteris.

- Fol. 5. col. 2. lin. 48. (*lege*) di origine inter Philosophiam veram atque essen-
col. 4. lin. 19. (*lege*) lapidem Angularem fundata in contemptu habere-
- fol. 6. col. 4. lin. 17. (*lege*) & spuria ut in sequentibus apertè demon-
fol. 8. col. 4. lin. 25. (*lege*) rica verbis secunda vice editi virtute, aquæ supe-
fol. 9. col. 1. lin. 1. (*dele*) stat, ut creatura agat per se, hoc
fol. 12. col. 1. lin. 31. (*lege*) neque unquam antea fui, ne quidem ex
fol. 13. col. 3. lin. 4. (*lege*) tibilem, quæ inest cuilibet creaturæ: adeo negligent, eam-
fol. 14. col. 1. lin. 25. (*lege*) simplici Dei, ut exinde infinitæ hujus mundi
col. 2. lin. 59. (*lege*) terra præstante? Quid pluribus opus est
fol. 15. col. 3. lin. 57. 58. (*lege*) tia derivatis: Cum in ita faciendo ab unitate recedimus &
in abyssum multitudinis, seu
fol. 16. col. 3. lin. 13 (*lege*) esse in omnibus & super omnia asseverare animadvertunt,
tamen
fol. 17. col. 2. lin. 51. 52. 53. 54. (*lege*) derivantur quibus cœlum, terra & omnia ex istis
composita videlicet corpora tam meteorologica
quam quæ in suâ compositione sunt completa seu
perfectè mixta perficiun-
fol. 18. col. 3. lin. 38. 39. 40. (*lege*) ria naturalium & rerum formâ facit mentionem suo
sensu, tametsi internas earum essentias ignoret. Cau-
sas nivis
fol. 21. col. 1. lin. 22. (*lege*) qui mundanæ suæ sapientiæ seu Philosophiæ structuram-
lin. ultimâ (*lege*) mundo actus aut actionum effectus agnoscere
col. 2. lin. 47. 48. (*lege*) scientia in scripturis sacris quæ veræ sapientiæ sunt fon-
tes, publicata, libenter
col. 4. lin. 27. (*lege*) in Natura lumine, quod prima essentia & materia om-
fol. 22. col. 3. lin. 51. (*lege*) intelligimus aptata esse sæcula verbo Dei,
fol. 23. col. 4. lin. 18. (*lege*) spiritualis Christus sit Sapientia, Virtus, Cla-
fol. 24. col. 1. lin. 7. (*lege*) huc particulariter discurrere quæ annis, quo cognoscatis
lin. ultima (*lege*) dixisset: Emanatione tuâ sanctâ aquæ ex
fol. 26. col. 1. lin. 1. (*lege*) li suo statu operatur ad compescendos & oppugnan-
fol. 27. col. 1. lin. 24. (*lege*) Ita etiam siccitas est nihil, aliud quam na-
col. 3. lin. 57. (*lege*) & motor qui (ut Moyse testatur) facit omnia
fol. 28. lin. 3. à fine (*lege*) lin. lib. prima. C. 2. 1. hujus secunde efficiant,
fol. 29. col. 1. lin. 58. (*lege*) & per quos ventorum quatuor flatus
fol. 31. col. 1. lin. 60. (*lege*) Nam quælibet chordæ æqualiter divisæ
fol. 32. col. 1. lin. 63. 64. (*lege*) plicatione & calorem innatum illis assignatum à Solaris
Tabernaculi plenitudi-
col. 2. lin. 5. (*lege*) qui solus agit & operatur, à scribit & non
fol. 33. col. 1. lin. 4. à fine (*dele*) ea mēnsura
col. 4. lin. 39. (*lege*) versarum dispositionum miserat à quatuor ventis
lin. 43. (*lege*) teorologicas, ubi & quando ei placuerit imbandum. Et
lin. 45 (*lege*) ex aère Catolico effigies efformandas quod
fol. 34. col. 1. lin. 19. (*lege*) gelativam aquæ gelidæ dispositionem.
fol. 35. col. 2. lin. 26. (*dele*) abit
fol. 36. col. 2. lin. 59. (*lege*) præsentia & actione benignâ Spiritus Dei
fol. 38. col. 1. lin. 27. (*lege*) cto aère: Est ergo
col. 4. lin. 13. 14. (*dele*) per quindecim horologij gradus
lin. 17. (*lege*) rum in suo motu retrogredi per quindecim horologij gra-
dus regnante He-
fol. 40. col. 1. lin. 7. (*lege*) tionis ipsorum inexpectatæ, nam subito appa-
2. lin. 4. (*lege*) phiæ ethicorum cæno extrahere, cui mundus Chri-
fol. 53. col. 3. lin. 53. 54. (*lege*) refacere ita ut quod in formâ vapurosa affurgit super ter-
ram, illud nocturno tempore
fol. 74. col. 1. lin. 43. 44. (*lege*) ejusdem quasi pro aquis inferioribus, quarum basis est
terra, haud injuria accipitur, atque quod
fol. 80. col. 4. lin. 16. (*lege*) est nisi aër virtute secreti illius spiri-
fol. 91. col. 3. lin. 14. (*lege*) quatuor sunt Antesignane, nempe Michael.
lin. 59, 60, (*lege*) divinâ essentiâ deducam, quæ ad voluntatem suam in
proprietas variâ complendam, po-
fol. 92. col. 1. lin. 16. (*lege*) ejusdem per animæ mundanæ rare-
lin. 54. (*lege*) ve aquea mundi natura virtute istius essentialis spiritus
fol. 95. col. 4. lin. 46, (*lege*) mur, quod vitalis actio, quæ gubernatur

fol. 97, col. 1, lin. 52. (*dele*) hoc studiorum nostrorum in
 fol. 101, col. 3, lin. 17. (*lege*) Thronis Angelicis qui radicaliter eam accipiunt à
 lin. 33. (*lege*) qui immediatè res istis efficit, mediatoribus or-
 fol. 113, col. 4, lin. 49. (*lege*) ipse non ad se attrahit evidenti dilatatione à calore vivi-
 fol. 114, col. 4, lin. 23. (*lege*) respectu generationis & partis sui innatura-
 fol. 116, col. 1, lin. 38, 39. (*lege*) bus arguere videtur distantiam incommensurabilem ad
 quam occultus stellæ ra-
 fol. 119, col. 1, lin. 14. (*lege*) creatura naturali quædam instinctu
 col. 2, lin. 12. (*lege*) pluribus relatam experiretur, primum lineam
 fol. 120, col. 1, lin. 3, à fine (*lege*) unt, qui ipsis iudicibus temporarios limites pro
 fol. 122, col. 4, lin. 4. (*lege*) morum civitatis, quodam veneno tetigit,
 fol. 123, col. 1, lin. 10. (*lege*) tuorum post mortem hominum pro veneficis
 fol. 124, col. 2, lin. 4. (*lege*) pulverem istiusmodi exitialem sparsum per plateas
 lin. 39. (*lege*) modo ipsi Deo notum sit, sed etiam hominibus intel-
 fol. 126, col. 4, lin. 13. (*lege*) gione voces ipsius ad sensum malevolum convertendo.
 lin. 43. (*lege*) in aère & volati eorum sale, quod
 lin. 45. (*lege*) ad instar nivis & pruinz condensatur, quam
 fol. 128, col. 2, lin. 47. (*lege*) inimici actus munit.
 fol. 131, col. 3, lin. 3, à fine (*lege*) sollicitatus, ut utrem cuiusdam foeminae
 fol. 134, col. 2, lin. 14. (*lege*) quo pluvia cadit ab ædibus, & imponuntur stramina
 col. 3, lin. 27. (*lege*) corpora uniri. E finis convenienter & de-
 fol. 135, col. 1, lin. 42. (*lege*) guenti, seu potius Spirituum ibidem in-
 col. 2, lin. 21. (*lege*) tos, gelidos, fixos, vel Boreales revivifcent, qui
 lin. 5. à fine (*lege*) Etiam, si locus teliunctus temperate
 lin. 4. à fine (*lege*) teneatur calidus, vulnus se taliter quoque habe-
 lin. ultima (*lege*) vulnus vexabitur & frigore etiam afficietur
 col. 4, lin. 17. (*dele*) hâc ratione
 lin. 20. (*lege*) neos & hac ratione fiet Magneticum.
 fol. 137, col. 4, lin. 37. (*lege*) nem docet, seu emanationum à corporibus Mag-
 fol. 138, col. 3, lin. 49. (*lege*) activitatis Sphæra (juncta imaginariam Philoso-
 fol. 140, col. 2, lin. 38. (*lege*) ratione: Idque præcipuè quoniam ejus virtus per
 lin. 43. (*lege*) ad sanguinem vulnerati ac frustrum ferri aut
 fol. 144, col. 3, lin. 42. (*lege*) æquinoctiali Australi aut vivo aut dilatato
 fol. 148, col. 2, lin. 6. à fine (*lege*) turalium operatur, talia ineffectum
 fol. 152, col. 1, lin. 17. (*lege*) thetica, in illam Antipatheticam redacta, non

In Responsio ad Hyplocrisma Spongum.

fol. 4. col. 2, lin. 35 (*lege*) nis Olympicus seu stellaris tot hunc excel-
 fol. 13, col. 1, lin. 1. (*lege*) quo in se considerato sine matre suâ, terra
 fol. 18, col. 3, lin. 6, à fine (*lege*) fere radici Corgli & claudatur
 fol. 20, col. 1, lin. 31. (*lege*) bus Sal plantæ residet
 fol. 22, col. 3, lin. 7. (*lege*) liaz projectum resurgere nec quod

